

XIX. ÉVFOLYAM
31. SZÁM.

BUDAPEST 1929
NOVEMBER 1.

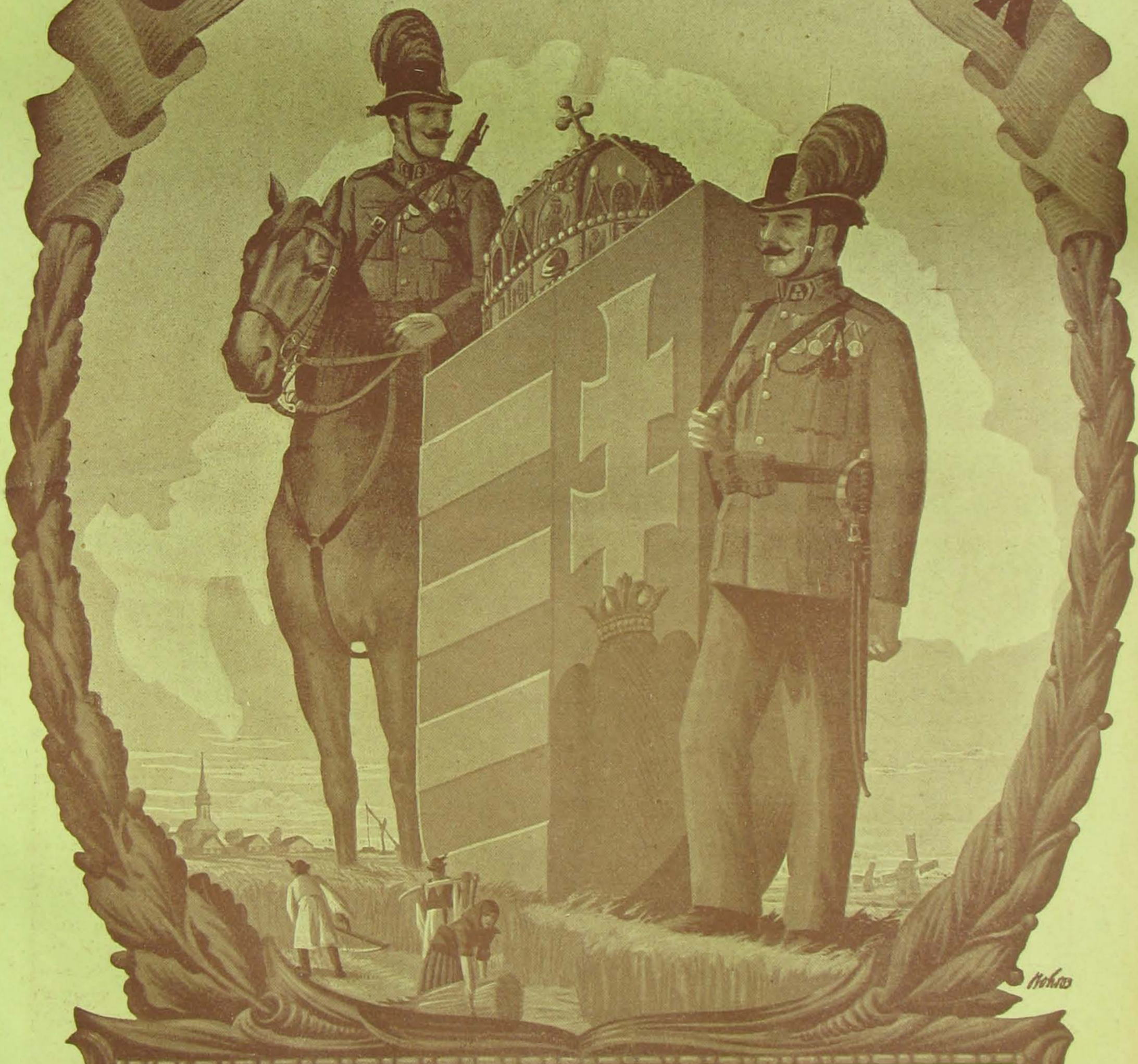
M. kir.

Hadtörténelmi

IV. évf.

Bud.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Elárvult csendőrsírok.

A könnyek, felszakadó fájdalmak, borongós emlékezések napján lelkünkbe nyílal a kérdés: ki gondolja azoknak az elárvult csendőröknek a sírjait, akik szülők, gyermekek, rokonok és jóbarátok gondos kezével nem ápolt, virágtalan és talán jeltelen sírokban alusznak örök álmot szerte az ország temetőiben? Ki simogatja meg a kétszeres halált halt bajtársak elárvult lelkét egy virágszállal, egy megemlékező gondolattal, egy gyertyaszál pislogó fényével legalább most: halottak napján? Kétszeres halált haltak ezek a bajtársaink, mint ahogyan mindenki kétszer hal meg, akit — elfelejtene. Első halála az, amikor eltemetik, a másik pedig a feledés enyészeteiben éri és ez a végleges, örökkön tartó földi megsemmisülés.

Óvja, védi ettől a megsemmisüléstől, szívébe zártan őrzi a maga halottait minden család. Mert a halottak kandalló melletti halk szavakban, az emlékezéseknek olykor aranyos, olykor borongós, vagy sötét ködfátyolában tovább élnek, itt vannak az élők között. A gyermek lelkében tovább él az eltemetett apa kenyeret adó erős karja, tekintetének simogatása, a szülők utolsó lehelletükig szívükben melengetik a meghalt kedves gyermek kacagását, a testvér a halott testvérral is megosztja gondolatait, amelyek egykor kettőjük közös gondolatai voltak s a jóbarát hányszor és hányszor elmerül a meghalt baráttal közösen átélt örömök keserű és mégis gyönyörűséges emlékezéseiben.

Az emberek nem halnak meg, csak az ajkuk némul el, a szívük dobbanása szűnik meg, de egész lényük, a szerető lelkekben megőrzött egész valójuk itt marad velünk, akik életükben szerettük s halálukban még jobban szeretjük őket. A halottak kiegészítik, nem egyszer egészen betöltik az élők életét, a kedves halott emlékezetétől nem válik meg az élő ember semmi földi kincsért se. A kedves halott lélekben tovább folytatódó élete nélkül terhes és céltalan volna számtalan sok ember élete. Élnek tehát a halottak, talán néha több szeretettel és simogatással is körülvéve, mint amennyiben részük lehetne, ha a szívük egy fájdalmas pillanatban utolsót nem dobbant volna.

A virágtenger és fényözön, ami halottak napján a temetőket pazar pompával elborítja, nem a kegyelet kötelességének rideg megnyilvánulása, hanem a halottainknak szóló mélységesen mély lelki látogatás. Ha a temetőbe zárandokoló emberek lelke megnyílnék előttünk, a temetők lakói ott kacagnának és szenvednének: élnének a szemünk előtt; a halottak kilépnek a sír-

jukból és üdén, életerősen karolnak bele látogatóikba, hogy az emlékezések birodalmába merülve halottak és élők valami gyötrelmes, de gyötrelmességében is gyönyörűséges együttlétben, a lelkek találkozó útjain egymásba boruljanak.

Nem az ész memóriája ez az emlékezés, nem önámítás az, hogy a halottak lélekben tovább élnek s eme életüknek otthona: az élők lelke. Az ember fizikai enyészete nem lehet abszolút halál, amint azt az anyag emberei hirdetik. Ki hisz nekik, akinek kedves halottja van s azt a kedves halottat ott érzi a maga sejtjeiben, minden idegszálában, egész lelkében és minden porcikájában?

Élnek tehát a halottak, egészen addig a földi élethez tapadva élnek, amíg a — feledés a földi élettől el nem szakítja és az ismeretlenség birodalmába nem sodorja lelküket.

Szegény, árván maradt halott bajtársaink lelkét, emlékezetét is simogassuk meg egy szál virággal most, halottak napján. Ne feledkezzünk meg a mi nagyobbik családunk halottairól, elárvult sírokban pihenő bajtársakról se. A mi hivatásunk, a mi gondolatvilágunk töltötte be az ő életüket is, az ő életük munkája egy-egy tégladarabja annak a szép épületnek, amelyet mi nagyobb családunknak, csendőrségnek nevezünk. Ebben a családban a mi életünk folytatása az ő életüknek, a mi fáradozásunk az ő munkálkodásuk továbbvitele s az általuk teremtett testületi becsület fundamentuma a mi becsületünknek is. Nekünk az általuk épített otthont már csak tatarozgatnunk s az elődök nyomdokában fenn tartanunk kell.

Az idő rohanásában emberek és nemzedékek szállnak sirba. Az öregek helyére fiatalok s azok helyére majd a még fiatalabbak kerülnek. Ha aztán az utódok élete és működése szervesen kapcsolódik az elődökhöz, ha a fiatalok érkezése nem tapos rá a távozók művére, de azok emlékezetére se, ha az egyesek és nemzedékek élete: ezek a láncszemek a hivatásbeli és emberi kötelességtudat szálaival fonódnak egymásba szorosán, akkor a testület élete a belátható idők végeztéig viruló, egészségesen fejlődő, egységes élet marad. De ha a rokontalan és barátalan magányban maradt csendőrsírok mellett az utódok közömbösen haladnak el s a láncszemekből az emberi érzés fonalai hiányzanak, e fonalak nélkül a legacélosabban kovácsolt láncszemek is egyszer megrozsdásodnak, — darabokra hullanak.

Magunkat nem becsüljük meg, a magunk életét és emlékezetét készítjük elő a feledés enyészetének, ha a bajtársak elárvult sírjairól megfeledkezünk. Látogassuk meg halottak napján az árván maradt csendőrsírokat, diszítsuk fel azokat pár szál virággal, áldozzunk egy percnyi emlékezést talán ismeretlen, de ismeretlenségében is a mienkkel annyira azonos életükre: a küzdelmes, göröngyös úton járó, sohase változó, generációk halálán túl is továbbélő mindannyiunk csendőrelétére.

Az új katonai büntetőtörvény-javaslat rövid ismertetése.

Irta: GERŐ GYULA ny. tábornok-iőhadbíró.

Tudjuk, hogy katonai bíróságaink eljárását a magyar törvényhozás az 1912-ben megalkotott katonai büntetőperrendtartásban már szabályozta, ellenben az anyagi büntetőjog terén a m. kir. honvédség bíróságai még ma is az osztrák császárság számára császári pátéssal 1855-ben kiadott katonai büntetőtörvény magyar fordítását kénytelenek alkalmazni, amely tehát a magyar alkotmány szempontjából nem törvény s emellett elavult és idegen jogot tartalmaz.

Azok a több évtizedes kísérletek, amelyek egy alkotmányos úton hozandó új katonai büntetőtörvénykönyv megalkotására irányultak, a monarchia fennállása alatt főleg azért nem vezettek sikerre, mert a monarchiában nem kevesebb, mint négy (magyar, horvát, osztrák és bosnyák) polgári büntetőtörvény volt érvényben és az új katonai büntetőtörvénynek a polgári büntető törvényhez kellett volna simulnia, már pedig a négy polgári büntetőtörvény rendelkezései oly nagy ellentétben voltak egymással, hogy azokat egy kalap alá hozni szinte lehetetlen volt.

Az összeomlás után azonban ez az akadály megszűnt, mert Magyarország a hadügy terén is visszanyerte teljes függetlenségét és nem kénytelen más állam polgári büntetőjogára tekintettel lenni.

Belitska honvédelmi miniszter úr ennek folytán még annakidején meg is bizta e sorok íróját egy új katonai büntetőtörvény tervezetének elkészítésével és a reformmunkálatok vezetésével, de mivel előbb a hábo-

rús tapasztalatokat és a világszerte megindult külföldi reformtörekvések adatait kellett összegyűjteni s azután a katonai körök és az igazságügyminisztérium között felmerült sok és szerteágazó ellentétet kellett kiegyenlíteni, a reform csak mostanában jutott abba a stádiumba, hogy a jelenlegi honvédelmi miniszter úr az új katonai büntetőtörvényről és az életbeléptetéséről szóló törvényjavaslatokat terjedelmes indokolásaikkal együtt a képviselőház elé terjeszthette.

A reform alapgondolata az, hogy a katona is állampolgár, minélfogva őt csak annyiban lehet különleges törvény alá helyezni, amennyiben ezt a különleges katonai viszonyok valóban megkövetelik, minden más tekintetben azonban rá is a köztörvények hatályát kell kiterjeszteni. Így van ez ma már minden modern államban.

Ehhez képest a katonai büntetőtörvényről szóló javaslat (amelyet ezentúl röviden: Ktbtk. jav.-nak fogunk jelölni), mindjárt az 1. §-ban kijelenti, hogy a katonai büntetőbíráskodásban is a közönséges (polgári) büntetőtörvényeket kell alkalmazni, ha csak a törvény (javaslat) mást nem rendel. Ezután a javaslat az Első, vagyis az Általános Részben 65. §-on át módosítja a közönséges büntetőtörvények általános rendelkezéseit, míg a különös, vagyis a Második Részben már csakis az úgynevezett katonai bűncselekményeket (függelomsértés, gyávaság stb.) tárgyalja, mert ezekről a polgári büntetőtörvénykönyv (Btk.) egyáltalán nem rendelkezik. Természetes dolog, hogy a közönséges bűncselekményekre (lopásra, felségsértésre stb.) vonatkozó rendelkezések se terjeszthetők ki változatlanul a katonaságra, de az idevonatkozó módosítások az életbeléptetésről szóló javaslatba foglaltattak s róluk alább lesz szó.

A legbátrabb állat.

Irta: AXA ROLF.

Megoldatlan kérdés, hogy a szolgálatvezető őrmesterek miért nem szeretik sohase, ha önkéntes kerül a századjukhoz. Tény, hogy az egyéves önkéntesek többnyire hadilábon állanak és állottak mindenkor a szolgálatvezetőjükkel. Őrmester úr Gajdacs sem volt tehát nagyon elragadtatva, midőn egy szép napon, éppen a nagy hadgyakorlatokra való indulás előtt, két nyalka önkéntes vonult be a tiszti iskolából a századhoz.

Őrmester úr Gajdacs ellenszenve már a megismerkedéskor lángra lobbant.

— Hogy hívják? — kérdezte az elsőt.

— Horváth Géza.

— Magát nem úgy hívják, — állapította meg zordonan Gajdacs. — A maga neve ájnjérig frájvilliger Horváth Géza. Megértette?

— Igenis, meg.

— Azért! Mi a foglalkozása?

— Doktor utriusque juris sub auspiciis regis.

Gajdacs szédülni kezdett. Nem tudta hamarosan, hogy tréfálni merészel-e az önkéntes vagy valami szemtelenséget mondott-e. Már-már gorombáskodni akart, de eszébe jutott a parancs, hogy az önkéntesekkel udvariasan kell bánni. Megelégedett tehát a következő kioktatással:

— Doktor? Maga? Az nem lehet. Itt a katonaságnál olyan nincs, hogy egy önkéntes legyen doktor. Itt van a törzsorvos úr Lusztig, az doktor. Itt van ezenkívül az állatorvos úr is. Azt lehetne esetleg mondani, hogy ő is doktor... szóval, aki nálunk doktor akar lenni, annak

sokkal nagyobb sarzsival kell bírnia, mint magának. Megértett?

— Igenis meg.

— Ami pedig a többit illeti, amit a doktorhoz még hozzámondott, azt én nagyon is jól tudom, hogy civileknél az úgy szokott lenni. Figyelmeztetem azonban, hogy amíg katona, zsidó egyesületekbe ne járjon. Megértett?

— Igenis meg, — felelte az önkéntes tisztelettudóan, bár az arca gyanusan rángatózott. De őrmester úr Gajdacs ezt szerencsére már nem látta. Megmentett tekintélyének tudatában büszkén lépett a második önkéntes elé:

— Mi a neve?

— Einjährig Freiwilliger Hermándy Pál!

De most már komolyan elhagyta Gajdacsit a béketűrés.

— Micsodaaa?! — kérdezte pokoli gúnnyal. — Hát még mit nem? Herr Mándy? Jó lesz magának egyelőre egyszerűen Mándy! »Herr« nélkül! A kapitány úr, az igenis Herr Hauptmann. Én, én igenis Herr feldvébel vagyok. Azonkívül itt van még a Herr cugszfürer Gyárfás és a többi sarzsi. Azoknak kidukál a »Herr«. De maga? Maga csak ne képzelődjék. Maga...

— De őrmester úr...

— Csend legyen. Annyit mondhatok, nem sok fegyelmet tanulhattak a tiszti iskolában. Abtreten!

Őrmester úr Gajdacs elvonult. És ettől a perctől kezdve ki volt ásva a harci bárd közte és az önkéntesek között.

Pedig igyekvő fiúk voltak. Mivel ösztönösen megérezték Gajdacs ellenszenvét, amit az önkéntesi intézménnyel szemben táplált, azon voltak, hogy ne adjanak okot megrovásra. De igyekezetük megtörött Gajdacs azon sziklaszilárd meggyőződésén, hogy egy önkéntest mindig be kellene zárni, ahányszor csak az előjárója szemei elé kerül. És pedig

Azok közül a módosítások közül, amelyeket a Ktbt. jav. a polgári büntetőtvények általános rendelkezéseiben a katonai bíraskodás szempontjából tesz, fel-
említendők főleg a következők:

a halálbüntetés végrehajtási módjául katonai büntettek esetében az agyonlövés van megállapítva;

a rövidebb (egyévi) szabadságvesztéseket bizonyos esetekben súlyosítás (bőjt, kemény fekvőhely, magánzárka) alkalmazásával meg kell rövidíteni;

a házfogság (egyhavi tartamig) tisztekkel szemben ezentúl is alkalmazható;

a rendjelek és kitüntetések elvételétől a bíróság méltánylást érdemlő esetben büntett miatti elítélés esetén is eltekinthet;

dologházba és szigorított dologházba utalásnak helye nincs;

a rangvesztés, illetőleg lefokozás, mint különleges katonai büntetés, önállóan van szabályozva;

a büntetés felfüggesztése és a fiatakorúak feletti bíraskodás a katonai viszonyoknak megfelelően külön szabályozást nyert és ki van mondva, hogy katonai büntett esetén a fiatal kor nem mentesít a halálbüntetés alkalmazásától;

a katonai vétségek kísérlete mindig büntetendő;

a sajtójogi (fokozatos) felelősség elve a katonai bíraskodásban nem alkalmazható, vagyis a katonaságnál úgy, mint eddig is történt, a sajtó útján elkövetett bűncselekményben résztvevőkre ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, mint más bűncselekményben résztvevőkre;

a sikertelen felbujtás is büntetendő, ha az katonai bűncselekményre vonatkozott;

a katonai bűncselekményt nem csupán katonaságnak, hanem minden katonai egyén elkövetheti,

ha pedig a katonai bűncselekményben polgári egyének is résztvettek, ezeket a polgári bíróság is épp úgy tartozik büntetni, mint a közönséges bűncselekmény részeseit, a katonai büntetőtvényben meghatározott tettesi büntetés alapulvételével. (Jelenleg a közönséges büntetőtvények a katonai bűncselekmények közül csak a szökésben, behívóparancs iránti engedetlenségben, illetőleg az öncsonkításban való részességet büntetik.);

fenntartja a javaslat a tisztek (tisztjelöltek) számára azt a jogot, hogy a becsületüket ért támadás folytatásának megakadályozására az őket megillető fegyvert használhatják és kimondja, hogy a parancs is beszámítást kizáró ok, ha a tettet az alárendelt abban a meggyőződésében követi el, hogy arra kötelezve van.

Ami különösen a rendfokozat elvonását (lefokozást) illeti, ezt a Ktbt. jav. új alapokon szabályozza.

Mai katonai büntetőjogunk ugyanis a rangvesztés megjelölésére különféle elnevezést használ. Így: tisztekkel szemben a tisztségtől megfosztást és az elbocsátást, rangosztályba nem sorolt havidijasokkal szemben az elbocsátást, legénységi egyéneknél a lefokozást (még pedig újbóli előléphetésre való képtelenséggel vagy enélkül), a legalacsonyabbnál magasabb zsold élvezetében állókkal szemben a visszahelyezést, a testőrség legénységével szemben az eltávolítást, a csendőrség legénységével szemben az elbocsátást vagy a lefokozást vagy mind a kettőt.

E sokféle elnevezés fölösleges és nem igen illeszthető be a Btk. szabályai közé, minélfogva a javaslat csak egyféle elnevezést használ mindennemű rendfokozat elvonásra, még pedig a magyaros: lefokozást.

A csendőrség egyénei is csak lefokoztatnak és rájuk az elbocsátás külön nem lesz kimondva. A lefokozott elveszti rendfokozatát és katonai állását,

azért, mert vagy elkövetett valamit, vagy éppen akkor követ el valamit, vagy el fog követni valamit, ami büntetést érdemel. Hogy az a valami micsoda voltaképpen, azt az előjáró nem tudhatja. De a becsukás szempontjából ez nem is nagyon fontos. Hogy a hadgyakorlatok első három napján nem talált semmi olyant, ami miatt a két önkéntest rapportra állíthatta volna, az csak növelte Gajdacs ellen-szenvét, mert meg volt győződve róla, hogy kijátszák.

Végre aztán elérkezett a pillanat, midőn Gajdacs igazolva láthatta elméletét. Sajnos, diadalában nem volt köszönet.

A manőver negyedik napján történt, hogy Horváth és Hermándy önkéntesek, no meg Balázs Gyuri azt a parancsot kapták, hogy mint oldalbiztosító járőr menjenek annak a falunak a tulsó szegélyére, amelynek innenső oldalán a század éppen védelemhez fejlődött.

Rekkenően tűzött a nyárvégi nap, de mégis vígan indultak útnak. Egyrészt mindig kellemes az ilyen »önálló« feladat, de legfőképpen kikerültek néhány órára Gajdacs hiúzszei látköréből.

Lehasaltak egy árokban, mintegy kétszáz lépésre a falu szélétől. Ellenségnek nyoma sem volt, megindult a beszélgetés, míg végre Balázs Gyuri előállt azzal az ötlettel, amely mulhatatlanul felvetődik minden járőröző baka agyában:

— Önkéntes urak, nem lehetne-e »szerezni« valamit?

»Szerezni« bakanyelven tudvalevőleg annyit tesz, mint — no, mondjuk így: anyagi ellenszolgáztatás nélkül ennivalót keríteni. Mert pénze a bakának vagy nincs, vagy ha van, borra meg cigarettára kell. A gyomorról vagy a Julcsa, Panna, vagy pedig »szerzés« útján kell gondoskodni.

A bakatársadalom eme iratlan törvényét Horváth és

Hermándy is jól ismerték. Így tehát egy cseppet sem háborodtak fel, mindössze ennyit jegyzett meg Hermándy:

— Szerezni akar? Itt? Hisz még egy nyomorúságos répát se látni!

— Itt nem is. De arrébb, jobbra, mintha állana egy pár körtefa az árok szélén.

— Áll, persze hogy áll... Csak hát — nem nekünk termett, ami rajta van.

— Aztán mért nem?

— Mert messze van. Az örmester úr Gajdacs meg úgyis utazik ránk. Ha észreveszi, hogy sétálunk...

— Már hogy venné észre? Eltart a gyakorlat még jó másfél óráig. Addig ő nem jön ide. Egészen jó dekkung is van a körtékig...

Balázs érvei meggyőzően hangzottak. A hőség is nagy volt. Pillanatnyi hallgatás után megszólalt Horváth:

— Egy kis körte nem volna rossz...

— A jó körte sohase rossz, — hagyta rá komolyan Hermándy.

— Tessék csak bátran utánam jönni, önkéntes urak, — biztatta őket Balázs Gyuri és elindult a körtefák felé.

A következő tíz percben örmester úr Gajdacs szíve repesett volna az örömtől, ha látta volna, hogy az ő tanításai a terep kihasználásáról milyen jó talajra hullottak. Nincs az az indián törzsfőnök, aki nagyobb ügyességgel, láthatatlanabban közelíti meg az ellenségét, mint a biztosító járőr a körtefákat. Végre ott voltak.

Mindenekelőtt a földre hullott gyümölcsöt kebelezték be. Sajnos, ez nem volt elég. Balázs morgott.

— Nem is volt érdemes idemászni, — mondta. — Jó lesz visszalógni, míg baj nem lesz belőle.

De a két önkéntes már vérszemet kapott. Horváth szak-

nyugdíjigényét, illetőleg visszahelyeztetik a legalacsonyabb zsold élvezetébe.

De van idevonatkozólag még egy más fontos eltérés is a javaslatban.

A ma használatban lévő katonai büntetőtörvény ugyanis részint az általános részben, részint az egyes bűncselekményeknél egyenként megmondja, mikor van lefokozásnak helye. Ez sok ismétlésre és az anyag szétforgácsolására vezet. Emellett élénken érzett hiánya volt a mai jognak az, hogy túlságosan megkötötte a bíró kezét azzal a rendelkezéssel, hogy a katonabíró súlyos börtönnel fenyegetett esetben, rendkívüli méltánylást érdemlő esetben is csak a börtön fokát változtathatta enyhébbre, de a rendfokozat elvonásától nem tekinthetett el. Ennek a rendelkezésnek a túlzott szigorát leggyakrabban a csendőrség egyénei érezték, ha inkább túlbuzgalomból és rossz példát követve, mintsem gonoszsgából, kikérdezés közben bántalmazásra ragadtatták magukat s emiatt a hivatalos hatalommal való visszaélésnek súlyos börtönnel büntetett büntetettben mondattak ki bűnösnek. Ilyen esetben a katonai bíróság nem tekinthetett el a lefokozástól, ami annál keservesebb, mert az időközben hozott katonai büntetőperrendtartás már nem ad béke idején a parancsnoknak kegyelmezési jogot s így az esetleges túlszigor parancsnoki kegyelem útján sem reparálható.

A javaslat szakít a mai Ktbt. rendszerével s a bírói belátásnak is nagyobb teret engedve, csakis az általános részben s mindössze két szakaszban rendezi az egész kérdést. Az egyikben megmondja, mikor kell kimondani a lefokozást, a másikban pedig megmondja, hogy mikor lehet mégis a lefokozást mellőzni.

Rövidség okáért és az általános érdekre való tekintettel ideiktatom a Ktbt. jav. idevonatkozó 22. és 23. §-ait:

22. §. A lefokozást ki kell mondani, ha a bíróság:

1. hivatalvesztést állapít meg, vagy

2. a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztését mondja ki, vagy

3. a szakképzettséget kívánó hivatás vagy foglalkozás gyakorlásától tiltja el az elítéltet, vagy az 1—3. pont esetén kívül is, ha

4. az elítélés oly cselekmény miatt történt, amelyet a törvény büntetnek nyilvánít, vagy

5. a tett vagy mellékkörülményei olyanok, hogy a tettes a szolgálat hátránya vagy az állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem maradhat.

23. §. A lefokozást az alábbi bekezdésben meghatározott kivételekkel mellőzni lehet, ha azt csak a 22. §. 2—4. pontja alapján kellene kimondani s a bíróság pénzbüntetést vagy elzárást, — fogház, avagy egy évet meg nem haladó börtönbüntetést — állapít meg.

Nincs helye a lefokozás mellőzésének, ha ezt a jelen törvény Második Része kizárja,* vagy ha a bíróság tiszttel (hasonló állásúval) szemben börtönbüntetést állapít meg.

A kérdéses csendőrségi bántalmazások különben a reform után enyhébb elbírálás alá fognak esni, mert ezután a polgári Btk. lesz alkalmazandó, ez pedig a hivatalos hatalommal visszaélés kérdéses eseteit enyhébben bünteti, mint a ma alkalmazásban lévő katonai büntetőtörvény.

Ami a Ktbt. jav.-nak a katonai bűncselekményekről szóló Második (különös) Részét illeti, az a ma használatban lévő katonai büntetőtörvény elnevezéseit és meghatározásait egészben megtartja. Természetes azonban, hogy az egész anyag a magyarosság, a rövidség, a szabatoság és a polgári Btk.-vel való összhang érdekében átszövegeztetett, úgy hogy az egész anyag a katonai büntetőtörvény idevonatkozó százötvenegy szakaszával szemben csak hetvennégy szakaszból áll.

*) A Második részben csakis a szökés vagy gyávaság esetében van a lefokozás mellőzése kizárva

értően méregette a körtefa törzsét, azután kikémlt a bokrok közül a falu irányába.

— Visszalógásról most már szó se lehet, — jelentette ki. — Felmászok.

— Hogy meglássanak? — aggodalmaskodott Hermándy.

— Bíz csak rám, — mondta Horváth elszántan. —

A század messze van, a fa lombos. Ha egyszer fent vagyok, nem láthatnak meg. Csak az első áigig segíts!

— Segítek én, önkéntes úr! — jelentkezett Balázs lelkesedve. Horváth lerakta a rüsztungot, félretámasztotta a puskát és Balázs hátáról egy pillanat alatt a fa lombjai között termett.

Doktor juris létére is volt annyi esze, hogy azt az oldalt rázta, amelyiket a falu felől nem lehetett látni. Potyogott az apró cukorkörte, mint a záporosó.

— Hujuj, van itt falnivaló! — rikoltott Balázs.

— Elég is lesz már, gyere le! — szólt Hermándy.

— Csak még ezt az egyet... — szuszogta Horváth tele szájjal. De a mondatot már nem tudta befejezni. Utolérte a sorsharag, melyet oly könnyelműen hívott ki maga ellen.

Mert mi történt? Az történt, hogy amint Horváth a hajladozó, recsegő-ropogó ágon előrekúszot, hogy egy különösen csábító körtét bekapjon, egyszerre csak vésztojószerű zümmögés támadt körülötte. És még fel sem eszmélhetett, már benne volt egy méhraj kellős közepében. Körülroptak, teleülték és néhány pillanat alatt ott csüngött egy kósza méhraj az önkéntes egyik térdén. Az egész zümmögő, aranybarna népség egy fűrtben. Lehet, hogy a méhkirálynőnek a szép kék nadrág tetszett meg.

Horváth tisztában volt azzal, hogy ennek fele se tréfa. Ha megzavarja a rajt, úgy összeszurkálják, hogy holta napjáig megemlegeti. Igyekezett tehát teljesen mozdulatlan

maradni, miközben agya lázasan kereste a menekülés lehetőségét.

Végre Hermándynak feltűnt Horváth némasága és mozdulatlansága.

— Mi az, Géza? — kérdezte alulról.

Semmi válasz.

— Mi az, no? — kérdezte újra a nyugtalanság egy árnyalatával.

— A méhek... — hangzott felülről suttogva. — Húzódj csak arrább!

Hermándy és Balázs óvatosan arrébb hasaltak. Egy pillantás elég volt, hogy felismerjék a helyzetet. Komolyan megijedtek.

— Meg ne mozdulj! — kiáltott Hermándy.

— Nem is! — lihegte Horváth.

— Mert én már láttam, hogy a méhek egy bivalyt is megöltek! — tette hozzá Balázs.

Tanácsstalanul meredtek egymásra. Horváth arcán hideg veríték gyöngyözött.

— Segíts, Palikám... — nyöszörögte.

— Az ám, de hogyan? Meg kell várnod, míg a méhraj gazdája megjön. Csakhogy addigra vége a gyakorlatnak és ha Gajdacs így meglát...

Ez a kilátás végleg elkészerítette Horváthot.

— Leugrom, — mondotta elszántan.

— Meg ne próbáld, ha kedves az életed!

— De a Gajdacs... — nyögte Horváth, ki az örmes-tértől még a méhrajnál is jobban tartott.

— Nem szabad leugrani, önkéntes úr, — szólt Balázs nagyon határozottan. Ki kell találnunk valamit.

Vagy öt percig hallgattak. Távolról vad puskaropogás és hurrázás hallatszott. A méhek fenyegetően zümmögtek Horváth füle körül. Balázs végre vállat vont.

Pedig a háborús és egyéb tapasztalatok, valamint az újabb nemzetközi szerződések (genfi és hágai egyezmények stb.) szükségessé tették, hogy az anyag új rendelkezésekkel és új bűncselekmények megállapításával ki is egészítsék s ezenfelül a fosztogatás, amely jelenleg közönséges bűncselekmény, a katonai büntettek közé vétetett fel. Igy külön büntetés alá van helyezve a zendülés és a szökés meg nem akadályozása vagy fel nem jelentése, új katonai bűncselekménynek van nyilvánítva a bujtogatás,¹⁾ mások megcsönkítése, a színlelés,²⁾ az elesettek megcsönkítése, a vörös kereszt jelvényeivel való visszaélés, a kifejezetten tiltott harceszköz vagy harcmód használata, az ellenségeskedés jogosulatlan folytatása vagy a fegyverszüneti feltételeknek megszegése stb. Lényeges újítása a javaslatnak a 134. §., amely subsidiariter általában a szolgálati kötelességnek minden szándékos vagy gondatlan megszegését — ha már súlyosabban büntetve nincs — súlyos büntetés alá helyezi, ha az háború idején követték el és belőle hátrány származott. Ellenben a katonai zendülés fogalmába beleolvastja a javaslat a katonai lázadást és a szökésébe a szökésrésztövekedés alakítását, továbbá nem veszi fel a katonai behívóparancs iránti engedetlenséget, mert ez külön rendelkezésnek van fenntartva s jelenleg a honvédségről szóló 1921: XLI. tc.-ben van szabályozva.

Egészben fenntartotta a javaslat (csak hogy a polgári Btk. rendszeréhez idomította) a katonai bűncselekmények mai büntetéseit is, s rajtuk csak ott változtatott, ahol túlszigoruk miatt amúgy sem voltak alkalmazásban vagy ahol az új szabályozással a büntetést fel kellett emelni pl. a függelemsértés vétségét vagy a katonai őr elleni, valamint az őrszolgálati vétségét.

Minden egyes katonai bűncselekményről részletesen megemlékezni egy cikkben nem lehet s itt még csak egy-két olyan szabályozásra lehet bővebben kitérnem, ami a csendőrséget különösebben érdekelheti.

Ilyenek a Ktbt. jav.-nak a csendőrségi járőrszolgálatban elkövetett kötelesség-sértésekről szóló rendelkezései.

Mint tudjuk, a ma alkalmazásban lévő katonai büntetőtörvény rendelkezései sehogy se illenek a csendőrségi viszonyokra. A javaslat ezen úgy segít, hogy őrszolgálati³⁾ büntetnek röviden azt a cselekményt nyilvánítja, ha a már megalakított⁴⁾ őrség tagja a szolgálatának teljesítésére (megittasodással, elalvással stb.) képtelenné teszi magát vagy kötelességellenes magatartásával hátrányt okoz, vagy háború idején jelentékenyebb veszélyt idéz elő. Ez a szabály áll az álló őrségre (főőrség) stb.), meg a mozgóőrség (járőr stb.) tagjaira is, de alkalmazandó a csendőrségi járőrre is, csak hogy a csendőr járőr vezetőjére és tagjaira különleges büntetés van szabva. A csendőrségi járőr büntetése büntetett esetén egy évig, súlyos esetben egy évtől három évig terjedhető börtön; háború idején pedig

1) Ktbt. jav. 85. §-a: Azt a katonai egyént, aki katonai egyének közt általában a katonai fegyelmet megbontani, az előljárai tekintélyt aláásni, a katonai hivatalát lealacsonyítani, a katonai szolgálat iránt ellenszenvet, avagy a szolgálati rendelkezések vagy szolgálati viszonyok iránt elégtelenséget szítani törekszik bujtogatás miatt öt évig terjedhető börtönnel kell büntetni.

Ugyanígy kell büntetni azt a katonai egyént, aki ugyanily egyének közt leendő terjesztés céljából bujtogató tartalmú sajtóterméket, iratot vagy képes ábrázolatot, tartalmukat ismerve, készletben tart.

2) A Ktbt. jav. 139. §-a szerint színlelést az a katonai egyén követ el, aki hivatalát használat alá vette, hogy magát, vagy más katonai egyént szolgálati kötelességének teljesítése alól végképen, vagy időlegesen kivonja.

3) A javaslat az eddigi „őrszolgálati kötelességsértés büntette” helyett az „őrszolgálati büntetett” elnevezést használja.

4) Azzal, hogy csak a már megalakított őrség tagja válhatik ebben a büntetettben bűnössé, ki van mondva, hogy az a katonai egyén, aki csak napiparancsral van őrszolgálatba rendelve, de még eligazítva nincs, nem követhet el őrszolgálati büntetést, vagy vétséget.

— Hát, önkéntes urak, Isten velük. Segíteni úgy sem tudok, megyek vissza.

— Ne menjen, ne menjen, — nyöszörögte Horváth. — Ne hagyjatok itt magamra. Hát volna szive most itt hagyni engem?

Balázs lelkében súlyos harcot vívott a zsványbecsület a Gajdacsitól való félelemmel. Gépiesen cigarettát sodort és rágyujtott. Ez adta meg Horváthnak a mentőtletet.

— Megvan, megvan, tudom már, — sziszegte felülről lelkendezve.

— Mi van meg? — kérdezte Hermándy.

— A jó gondolat! El kell füstölni innen a rajt.

Balázs és Hermándy szeme összevillant, de csak egy pillanatra.

— Hát hiszen igaz, igaz, — mondta Balázs. — De meglátják a füstöt. Idejönnek. Becsuknak mindhármunkat. Én megyek!

— Ne menjen, ha Istent ismer! Nem is biztos, hogy meglátják a füstöt... messze vannak... Aztán nem is hiszik, hogy mi tüzet mertünk volna gyujtani...

— Az önkéntes urakról talán nem hiszik, de rólam... — vonogatta Balázs sokatmondóan a vállát.

— Mindegy, az most, hogy kiről mit hisznek. Ti csak szedjétek össze egy jó csomó galyat meg füvet és csináljatok füstöt... sok füstöt... akkor elmennek innen ezek az átkozott dögök... aujajaj!

Ez az utóbbi üvöltés egy méhnek szólt, mely nyilván megunt a doktor juris hosszas szónoklatát és beledöfte fullánkját a bal fülébe.

— Csípnek? — kérdezte Balázs érdeklődve.

— Csíp... nek!

— Csak meg ne mozduljon, önkéntes úr!... Aztán...
... ha mégis becsuknak, fizet-e egy liter bort?

— Kettőt is... — nyögte Horváth. — Csak kezdjétek már hozzá... Te meg ne állj ott olyan nyimnyila módon, hanem segíts! — sziszegte Hermándy felé.

Balázs és Hermándy lázasan fogtak neki a mentési akciónak. De míg a korhadt galyakat halmozták egymásra, viharosan közeledett a vész, örmester úr Gajdacs képeiben.

Roham után ugyanis, míg a tiszt urak megbeszélésre gyűltek össze, Gajdacs hasztalan menesztett küldöncöt a biztosító járőr bevonultatására. A járőr eltűnt. Gajdacs, rosszat sejtve, maga indult a keresésükre. Nem is tartott soká, míg a körtefák alatt két egyenruhát pillantott meg. Nesztelenül lopódzott közel és ime, mit látnak szemei? Balázst és az egyik önkéntest, amint tüzet raknak!

A jelenet Gajdacs előtt merőben érthetetlen volt.

— Határozottan megbolondultak, — állapította meg magában. — Napszúrást kaptak... de hol a harmadik?

— Készen vagytok-e már? — hangzott panaszosan a körtefa tetejéről.

A hang irányába pillantva, örmester úr Gajdacs agyában hirtelen vakító világosság támadt. Meglátva Horváth helyzetét, mindent megértett. Előlépett a bokrok közül, fenyegetően, mint a bosszú angyala.

— Az örmester úr! — rébegte a meglepett Balázs és beleejtve az égő gyufát a száraz fűcsomóba, gyertyaegyes vigyázzba vágta magát, Hermándy is haptákba meredve, görcsösen tisztelgett.

De Gajdacs ügyet sem vetett rájuk, hanem egyenesen a fa alá lépett és pokoli kárörömmel vette szemügyre a póruljárt önkéntest.

— Hát, doktor úr, csip-e a méh? — kérdezte metsző gúnnyal.

Horváth nem felelt. Sziszegett a fájdalomtól.

— Finom mákvirágok az önkéntes urak, annyi szent,

egy évtől három évig, súlyos esetben három évtől öt évig terjedhető börtön, nagy hátrány esetén: agyonlövés.

E szabályozás szerint tehát a csendőr járőr megittasodás esetén büntetben válik bűnössé, ha azzal magát szolgálatának teljesítésére képtelenné tette (hátrányt okozott vagy háború idején jelentékenyebb veszélyt idézett elő), más esetben a cselekmény vétség, amelynek a büntetése azonban fel van emelve 8 naptól 6 hóig, súlyos esetben 2 évig terjedhető fegyházra.

Azt, ha a fogoly megőrzésére hivatott őr vagy ily őrség tagja a foglyot szándékosan megszökteti, a javaslat külön bünteti 5 évi fegyházzal. Ha azonban a tettes tudta, hogy a fogoly felségsértés vagy hűtlenség (kémkedés stb.) büntettének gyanuja alatt áll vagy ily büntett miatt van elítélve, a büntetés 5 évtől 10 évig terjedhető fegyház, ha pedig a szöktetésből nagy hátrány következett be: agyonlövással végrehajtandó halál. Az elítéléssel a hivatalvesztés is kimondandó.

Még csak az alárendeltek bántalmazásáról és szidalmazásáról néhány szót.

Az alkalmazásban lévő katonai büntetőtörvény idevonatkozó rendelkezései két hibában szenvednek. Az egyik az, hogy az ily bántalmazásokat és szidalmazásokat teljesen egyformán bünteti, holott a bántalmazás általában súlyosabb beszámítást érdemel, mint a szidalmazás; a másik hibája pedig az, hogy a szolgálat közben elkövetett ily bántalmazásokat és lealacsonyító szidalmazásokat minden esetben büntettnak nyilvánítja, ami túlszigorra vezethet és figyelmen kívül hagyja, hogy néha a szolgálaton kívüli rendszeres durvaság károsabb lehet a fegyelemre, mint a szolgálat közben

Persze, körtét lopni, azt tudnak, de gevergriffet, azt nem! Oltsd csak ki rögtön azt a tüzet! — förmedt Balázsra, aki buzgón fogott hozzá a parancs teljesítéséhez.

— Örmester úr, — lihegte Horváth — tessék megengedni...

— Nem, doktor úr. Maradjon csak szépen fent, míg a rajt elviszi a gazdája. Ez a büntetés.

— De... könyörgöm, örmester úr! Már nem bírom!

— Nálunk úgy mondják: Ik melde gehórzám.

— I.... igenis!

— Ezt mondja majd holnap, a kihallgatáson. Mert, azt remélem, tudják mindketten, hogy odakerülnek? Ez a Balázs pedig olyan két pofont kap tőlem, hogy...

Hatalmas reccsenés szakította félbe. Horváthot tarkón szúrta egy méh és amint az éles fájdalomra önkéntelenül odakapott, elvesztette az egyensúlyt és hanyatt-homlok zuhant le, bele a még füstölgő zsarátnokba...

Örmester úr Gajdacs és Hermándy pedig futottak, futottak, mint még soha életükben... Csak Balázs Gyuri bírta még jobban...

Másnap reggel aztán örmester úr Gajdacs mégis akkorára dagadt fejjel dült-fült a századnál, mint egy jófajta görög-dinnye. Legjobban az keserítette el, hogy a két önkéntest még sem állíthatta a kapitány úr elé rapportra. Azoknak volt ugyanis annyi eszük, hogy befeküdtek a gyengélkedő szobába, ahonnan még aznap útbaindultak a kórházba... De azért nem feledkeztek meg Balázs Gyuriról, aki öt koronával a zsebében, sunyi alázattal fogadta a tizennégy nap ájncel-t és vigyorogva adta fel mindenkinek a találós kérdést:

— Tudod-e, komám, melyik a legbátrabb állat a világon?

— Melyik no?

— A méh. Mert az még örmester úr Gajdacsit is megszalajtott!

elkövetett s talán az alárendelt renitenciája által ki-provokált bántalmazás vagy szidalom.

A javaslat tehát ezeket a cselekményeket, akár szolgálat közben, akár szolgálaton kívül követték el, vétségnek nyilvánítja, a bántalmazást súlyosabban bünteti, mint a szidalmazást, sőt a javaslat szerint az alárendelt bántalmazása (akár szolgálat közben, akár szolgálaton kívül) büntetté válik, ha a tettes a cselekményt huzamosabb időn át folytatta vagy feltűnő durvasággal követte el, vagy amiatt már két ízben birói úton büntetve volt s az utolsó büntetés kiállása óta 3 év még el nem telt.

Es míg a javaslat a függelemsértésnél különösen enyhe beszámításnak enged helyet, ha az alárendelt nyomban az előjárója vagy följobbvalója részéről szenvedett súlyos sérelem feletti erős felindulásban ragadtatta magát a függelemsértésre, addig másfelől a becsület védelméről szóló 1914:XLI. tc. 18. §-ának analógiájára kimondta azt is, hogy ha a bántalmazásra vagy szidalmazásra az alárendeltnek kihívó vagy botrányt keltő viselkedése adott okot, a bíróság a bűnösség megállapítása mellett felmentheti a vádlott előjárót a büntetés alól.

Ez volna az, amit a Ktbtk. jav. tartalmáról egy ily szűkre szabott cikk keretében mondani lehet.

Áttérünk most már a 102 §-ból álló életbeléptető javaslat ismertetésére, amely az életbeléptető rendelkezéseken kívül a közönséges (polgári) büntetőtörvényeknek az egyes közönséges bűncselekményekre vonatkozó módosításait és a katonai bünvádi perrendtartáson tett változtatásokat is tartalmazza.

Ami a közönséges bűncselekményekre vonatkozó módosításokat illeti, ezeket részint az tette szükségessé, hogy a polgári Btk. egyes rendelkezései manap már a polgári igazságszolgáltatásban sem kielégítőek, részint pedig az, hogy a polgári Btk. nincs tekintettel a különleges katonai viszonyokra. Az egyes közönséges bűncselekményekre vonatkozó változtatások ennél fogva vagy olyanok, amelyeket »mind a polgári, mind a katonai büntetőbiráskodás körében« alkalmazni kell vagy pedig olyanok, amelyek csak »a katonai büntetőbiráskodás körében« nyernek alkalmazást.

Az első kategóriába tartozó, vagyis a polgári bíróságokat is kötelező módosítások közt legfontosabbak azok, amelyek a hűtlenségre vonatkoznak. A hűtlenség fogalma alá tudvalevőleg nagyobbára azok a cselekmények tartoznak, amelyek a ma alkalmazásban lévő katonai büntetőtörvény az állam hadtárcája elleni büntettek fogalma alá von, köztük a kémkedés is.

A polgári Btk.-nek a hűtlenségre vonatkozó rendelkezései annyira hézagosak, elavultak, enyhék s a külföldi törvények annyira túlhaladják azokat, hogy életbeléptető javaslatunk a Btk. idevonatkozó egész fejezetét hatályon kívül helyezi és helyébe egészen új fejezetet tesz.

Az új rendelkezések közül különös felemlítést igényel az, amely szerint ezentúl a hűtlenség büntettét nemcsak a magyar honos, hanem mindenki elkövetheti, továbbá, hogy hűtlenséget követ el az is, aki nem valamely külföldi kormányal, hanem külföldi szervezettel szövetkezik stb. avégett, hogy a magyar állam ellen háborúra, ellenséges cselekményre vagy kényszerintézkedésre bírja. Lényeges módosítás az is, hogy a Btk. 144. §-ában foglalt hézagos felsorolás helyett s a katonai büntetőtörvény 327. §-ával egyezően, egyszerűen az mondatik bűnösnek hűtlenség büntettében, aki háború idején »a magyar állam vagy szövetséges fegyveres erejének, vagy velük közösen működő fegy-

veres erőnek szándékosan hátrányt vagy az ellenségnek szándékosan előnyt okoz». A kísérlet vagy az ellenséggel evégből való érintkezésbe bocsátkozás vagy mással való szövetkezés, rábirási törekvés vagy nyilvános, bár eredménytelen felhívás már úgy büntetettik, mint maga a bevezetett cselekmény.

Gyökeres átdolgozást nyertek az új fejezetben az államtitok megvédésére vonatkozó rendelkezések is s a javaslat a kémkedésnek és a titok elárulásának mind a katonai titokra, mind pedig más államtitokra vonatkozóan elkövetett valamennyi alakját hűtlenségnek nyilvánítja és büntetésüket is együttesen és azonos módon állapítja meg.

Különös figyelmet érdemel, hogy míg ma csak az válik a kémkedésben bűnössé, aki az ellenség vagy más hatalom számára kémkedik, ezentúl pedig már azt is büntetik, akinek nem volt szándékában az ellenség vagy szerződéses viszonyánál fogva vagy véletlenül birugyanis 5 évig terjedhető börtönnel bünteti azt, aki (minden további bűnös célzat nélkül) katonai titkot vagy a magyar állam egyéb fontos érdekeit, nevezetesen nemzetközi vagy gazdasági helyzetét érintő más titkot kikémlél vagy megszerz, avagy a hivatalánál vagy szerződés viszonyánál fogva vagy véletlenül birtokába vagy tudomására jutott titkot nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személlyel közöl, avagy ezt megkísérli stb. Ha pedig a tettes célja az volt, hogy a titok idegen államnak, vagy külföldi szervezetnek hozzáférhetővé váljék, a büntetés tíz évig vagy életfogytig terjedhető fegyház, illetőleg (háború idején) kötéllal végrehajtandó halál.

Tettesként büntetendő az is, aki a kikémlelésben stb. segédkezik.

Már a kémkedésre való pusztán ajánlkozás vagy a kémiszolgálat pusztán elvállalása is büntetettnek van nyilvánítva a javaslatban. Ugyancsak büntetéssel van sújtva az, aki az állam védelmét szolgáló berendezésről engedelem nélkül vázlatot, tervet vagy fényképet készít, közzétesz stb., továbbá, aki titkos tárgyat vagy ügyiratot jogosulatlanul magánál tart vagy aki csellel vagy titkon oly helyre lopózik be, ahová a belépést az illetékes hatóság az állam katonai védelmének érdekében a közönségnek megtiltotta. Büntetéssel van sújtva bizonyos esetben a gondatlanság is, valamint a készülöben lévő hűtlenség feljelentésének elmulasztása.

Hűtlenség büntetést követi el az is és tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő a javaslat szerint, aki valótlanosságot közöl idegen állammal vagy külföldi szervezettel államtitok gyanánt vagy e célra hamis, vagy hamisított iratot vagy rajzot készít, avagy a valótlan adatot koholja.

Amint tehát látjuk, ezentúl nem valami könnyen kerül ki az állam sújtó kezét azok, akik az állam katonai vagy egyéb fontos érdekei ellen aknamunkát folytatnak.

Azok közül az új rendelkezések közül, amelyeket a polgári bíróságok is alkalmazni fognak, felemlíthetők még az úgynevezett bajtársi lopásról, továbbá a fegyveres lopás megfelelő meghatározásáról, valamint a felségsértés és a hűtlenségre vonatkozó bünpártolás büntetéseinek felemeléséről szólók, végül azok a házaspótló rendelkezések, amelyek a háború idején katonai vezetés alatt szolgálat vagy munkálat végzésére köteles polgári egyének renitenciáit torolják meg stb.

Magától értetődik, hogy az életbeléptető javaslat fenntartja azt a mai állapotot, amely szerint kémkedés, illetőleg a hűtlenségnek katonai titokra vonatkozó esetekben béke idején is a honvéd bíróságok járnak el.

A polgári Btk. ama rendelkezései közt, amelyek katonai szempontból nem kielégítőek, amelyeket tehát legalább is a katonai bíraskodásban módosítani és kiegészíteni kell, elsősorban a felségsértésre vonatkozók tűnnek fel.

Az a különös hűségi viszony, amelyben a katona az államfőhöz, mint »legfőbb hadur«-hoz áll, tarthatatlanná teszi, hogy az a katona, aki a király (kormányzó) testi épségét megsérti vagy az ellenség hatalmába adja stb., vagy ezt megkísérli, csak fegyházzal büntetessék, holott ha az előjáró tizedesét felállított sorban és rendben erőszakosan megtámadja: halállal bünhődik. Az életbeléptető javaslat tehát a polgári Btk. 126. §-ának 2—4. pontjában meghatározott felségsértést a katonai bíraskodásban kötéllal halállal rendeli büntetni. De 15 évi fegyházzal bünteti a javaslat a katonai bíraskodásban a felségsértésre való sikertelen rábirást is, ami a polgári Btk.-ben egyáltalán nincs büntetve. Ugyancsak büntetéssel van sújtva a felségsértés meg nem akadályozása és szigoritva van a büntetése a felségsértésre való szövetkezésnek stb.

Felemeli a javaslat a katonai bíraskodásban a készülöben lévő hűtlenség feljelentésének elmulasztását és hasonló büntetéssel sújtja a már elkövetett hűtlenség bizonyos esetei (köztük a kémkedés) feljelentésének elmulasztását vagy az ily hűtlenség elkövetésének meg nem akadályozását.

Ki van mondva, hogy a hűtlenségnek bizonyos (kémkedési) esetében a fiatalokorra vonatkozó rendelkezések nem nyernek alkalmazást s így a katonai bíraskodásban ily büntett miatt a fiatalok is halálra ítéltetők.

Lényegesen fel van emelve a katonai bíraskodásban a király megsértésének büntetése, stb.

Ami most már a katonai bünvádi perrendtartáson tett változtatásokat illeti, ezek jórészt olyanok, amelyeket az új anyagi büntetőtörvény tesz szükségessé és amelyekre itt nem lehet kiterjeszkedni. Külön megemlítendő, hogy a reform folytán az összes rögtönbiraskodási esetek a katonai B. P.-ban lesznek felsorolva s a rögtönbiraskodás, pl. a bujtogatásra nézve, némi kiterjesztést nyert.

Fontos az, hogy amint elvileg a háború idejére megszabott szigorúbb büntetések alkalmazása el van rendelve, egyszersmind a hadrakelt sereg számára szolgáló rövidített eljárást kell alkalmazni kivétel nélkül, tehát a mögöttes országrészben is és hogy a hadrakelt sereghez nem tartozó parancsnok illetékessége nem fog változni akkor, ha a vádlott a hadrakelt sereg viszonyába lépett. Mindez az eljárás gyorsításának érdekét szolgálja, amit még az a rendelkezés is előmozdit, amely felhatalmazza az öszminisztériumot, hogy háború idején a hadrakelt seregnél követendő eljárás szabályait — az eddigi alapelvek épségben tartása mellett — módosíthassa és kiegészíthesse s egyúttal a fegyelmi megtorlás lehetőségét is kiterjeszthesse akként, hogy az »illetékes parancsnok« ily megtorlás alá vonhasson a Kbp. 2. §-ában nem említett oly bűncselekményeket is (tehát büntetteket is), amelyek miatt az adott esetben előreláthatóan nem lehetne hat havi fegyházbüntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.

Még egy fontos újításról kell a Kbp. módosításai közt megemlékezni és ez a botbüntetés.

A háborúban ugyanis katonáink ezrével vonták ki magukat a hadrakelt seregnél való szolgálat alól akként, hogy közvetlenül a menetszázad elindulása előtt »ellógtak« a laktanyából és csak a menetszázad elindulása után jelentkeztek újra, vagy pedig indulás előtt

Kormányzó ur Őfőméltósága október 20-án meglátogatta a kisterenyei bányászok Horthy-telepét. A salgótarjáni bányatársulat nevében Chorin Ferenc kormányfőtanácsos üdvözölte a Kormányzó urat. (Schäffer felv.)

lejárt szabadságukról pár órával később, csak a menetszázad elindulása után vonultak be. Mások a harctérre már elindult menetszázadból vagy más szállítmánytól maradtak le »véletlenül« akként, hogy vizivás vagy egyéb ilyen ártatlan ürügy alatt elhagyták a vasúti kocsikat és »lekéstek« a továbbutazásról. Mások meg itthon vagy a harctéren betegséget szinleltek, vagy gyógyulásukat szándékosan késleltették csak azért, hogy legalább egy kis időre szabaduljanak a terhes és életveszélyes harctéri szolgálat alól.

Ha aztán emiatt itthon vizsgálat alá vonták, vizsgálati fogságba helyezték vagy szabadságvesztésre ítélték őket, ennek csak örültek, mert így még tovább vonhatták ki magukat a hadiszolgálat nyomorúságai alól, ha pedig a büntetést nem hajtották végre rajtuk s a harctérre küldték őket, akkor meg útközben ismételték meg ravasz trükkjeiket.

Szóval háborúban a különben ideális szabadságvesztés-büntetés csődöt mondott, mert elvesztette elrettentő hatását és miután a szóban forgó cselekmények miatt nem lehetett mindenkor rögtönítelő eljárást alkalmazni, vagy nem lehetett annak során annyi embert halállal büntetni: a honvéd igazgatás jóformán tehetetlenül állt az ilyen hitvány katonákkal szemben.

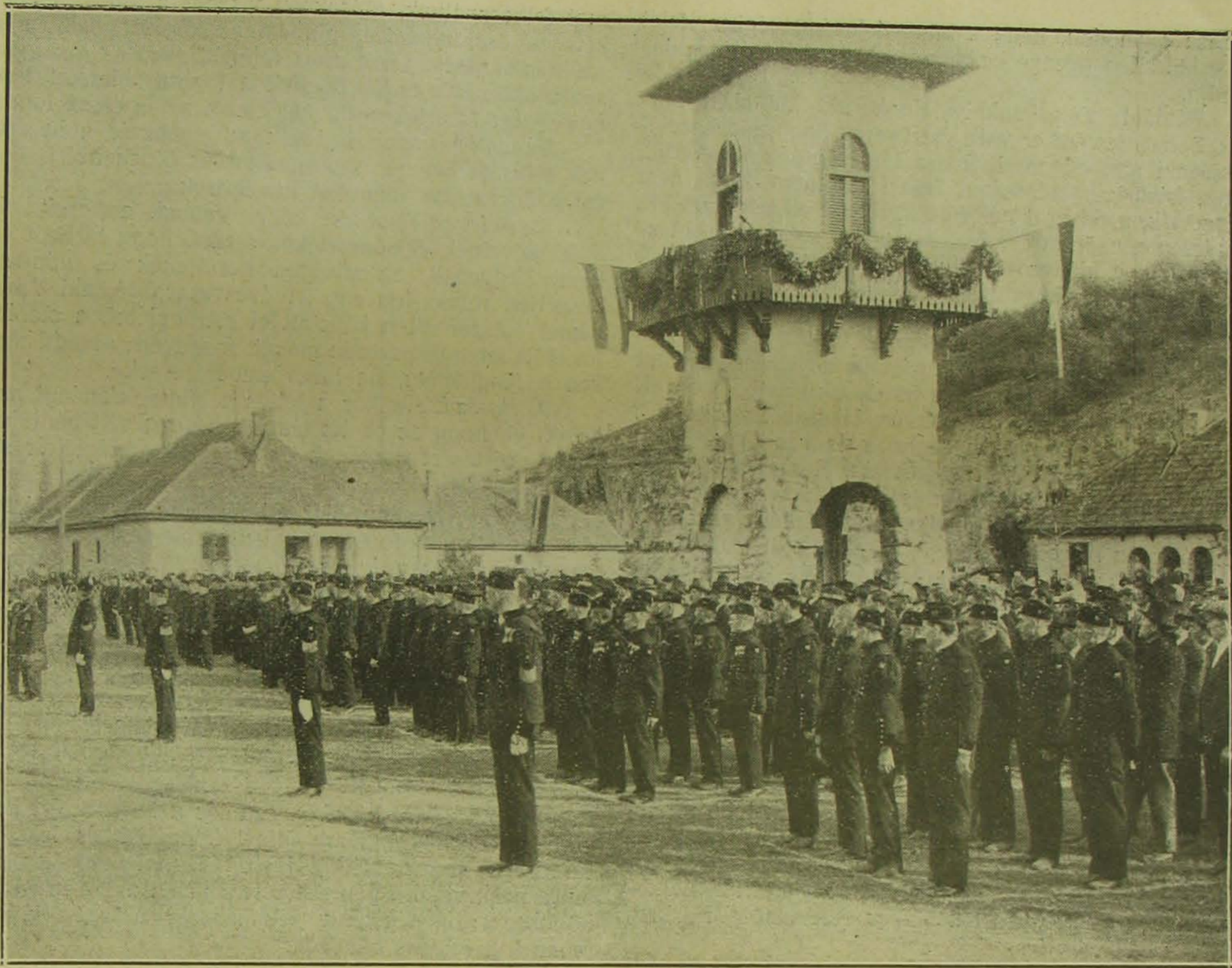
Ennek folytán a Ktbt. jav. gondoskodik arról, hogy külön a hadrakelt seregnél való szolgálat alóli

kibuvás (szökési szándék nélkül is) büntettként számitassék be, amivel módot nyújtott arra, hogy a 481. §-a alapján a tettes rögtönítelő eljárás alá vonassék, a Kbp. módosításával pedig kimondta, hogy a hadrakelt seregnél követendő eljárásban a rögtönítelő bíróság, csekélyebb súlyú (tiz évig terjedhető börtönnel fenyegetett) büntettek miatt, a katonai kötelékhez vagy a hadsereg kíséretéhez tartozó férfi vádlottat halálbüntetés helyett botbüntetésre ítéleti, amennyiben ez a megtorlás a katonai érdekek szempontjából kielégítőnek mutatkozik.

Ez a rendelkezés semmi esetre se kifogásolható, mert hiszen Angliában és más országokban még a rendes polgári igazságszolgáltatásban is helye van a testi fenytéknek és mert a javaslat a botbüntetést a legszűkebb térre szoritja és csak oly viszonyok közt engedi alkalmazni, amikor az ország egzisztenciája forog kockán s emiatt minden épkézláb embert a fegyveres erő szolgálatába kell kényszeríteni.

Ezzel végeztem is és amikor még megjegyzem, hogy az életbehelyezési javaslat gondoskodik arról, hogy a hűtlenség bizonyos eseteiben (kémkedés) a nyilvánosság mind a katonai, mind a polgári bíróság főtárgyalásainál és ítélethirdetésénél *hivatalból* kizárassék, azt hiszem, sikerült nagy vonásokban a mélyreható katonai büntetőreformról tiszta képet nyujtanom.

A bányászok díszruhában várják Kormányzó úr Öföméltósága megjelenését a kisterenyei Horthy-telepen. (Schäffer felv.)

Bűnügyi lélektan a nyomozás szolgálatában.

Irlta: **Vitéz PAKSI KISS TIBOR százados.**

A csendőrség szolgálatát a kisebb kulturájú vidéken teljesíti, az pedig bizonyos, hogy minél kisebb az embernek a műveltsége, annál inkább hajlamos az ösztönéletre. Az ilyen emberek lelki élete nagy kihatással van cselekedeteikre, így a csendőrség ezen lelki életismereteit szolgálatában sokszor igen célszerűen és eredményesen kamatoztathatja.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy a bűncselekmények kiderítésénél mindig magából a cselekményből, annak eredményéből, az elkövetési módból, a cselekmény indító okaiból és az esetleges kísérő körülményekből következtetünk a tettesre, önkéntelenül is szemünkbe ötlük, hogy a bűncselekmények kiderítésével foglalkozóknak mily nagy szüksége van a lelki élet és annak törvényszerűségei ismeretére.

A nyomozó szolgálat szempontjából rendkívül fontos, hogy lélektani ismereteinket bővítsük, különösen pedig a bűnözők lelki életébe nyerjünk minél tökéletesebb betekintést. A bűnügyi lélektan az a tudomány, amely azokkal a lelki tulajdonságokkal, elmebeli hibákkal és lelki okokkal foglalkozik, amelyek a bűnözőt a bűncselekmény elkövetésére ösztönzik, illetve cseleke-

deteit, viselkedését, a bűncselekmény elkövetése előtt, alatt és után irányítják. Idetartozik még a feljelentő, sértett és tanu lélektana is, ezt azonban külön cikk keretében kell ismertetni.

A bűnöző (gonosztevő) lelki tevékenységét három élesen elhatárolt mozzanatra osztjuk fel, úgymint: az elkövetés előtti, az elkövetés alatti és az elkövetés utáni lelki tevékenységre. Az elkövetés előtti lelki tevékenység alatt azt értjük, ahogyan a bűnöző a bűncselekmény elkövetését elhatározza, annak véghezviteli módját kidolgozza, a bűncselekmény nyomainak eltüntetését és a cselekmény elkövetése utáni viselkedését kieszeli.

Mielőtt a bűnöző valamely bűncselekmény elkövetését elhatározza, különböző okoknak kell közrejátszani, amelyek a bűncselekmény gondolatát tudatába hozzák. Ezeket az okokat indító okoknak nevezzük.

Amikor egy bűncselekmény tudomásunkra jut, önkéntelenül az az első kérdésünk, hogy miért tette ezt a tettes. Erre a feleletet az indító ok adja meg. Ezek a lélektani (indító) okok a következők: az alkalom, szerencsétlen körülmények véletlen találkozása, izgatóságok befolyása, nélkülözés, hiányos erkölcsi nevelés, befolyásolás, izgatás, beteges vágy a bűncselekmények elkövetésére, beteges feltűnési vágy, bosszú, féltékenység, pénzszerzési vágy, szegény, rossz példák, ujság-cikkek, színház, mozi, ponyvaregények és elmebeli hibák.

1. *A könnyű alkalom.* Alkalom szüli a tolvajt. Az alkalom nem egyéb, mint különböző körülmények talál-

kozása oly módon, hogy a bűncselekmény véghezvitelét az erkölcsileg gyenge embernek szinte felkínálja, oda-találja.

Például: Egy bankhivatalnok, aki különben rendes, becsületes ember volt, észreveszi, hogy pénzkezelését senki sem ellenőrzi. Rossz társaságokba keveredik, iszik, kártyázik, adósságot csinál és látva, hogy nem ellenőrzik, a rábizott pénzhez nyúl, azt elkártyázza. Ha rendszeren ellenőrizték volna, bizonyára soha se sikkasztott volna, a hiányzó ellenőrzés alkalmat adott neki a bűncselekmény elkövetésére és bűnözővé tette.

2. *Szerencsétlen körülmények véletlen találkozás.* Ezalatt azt értjük, hogy az ember tudtán és akaratán kívül olyan helyzetbe jut, melyben a bűncselekményt hirtelen felindulás, vagy más indító ok miatt követi el.

Példa: Egy ember hazatérve, lakásából veszekedés hangjait hallja, benyit a szobába és azt látja, hogy felesége a szomszédjával veszekszik. A szomszédot kiutasítja, mire ez arculüti. Az asztalon fekszik a kenyérszelő kés, indulatában felkapja, szomszédjába szúrja és azt súlyosan megsebesíti.

3. *Izgatószernek befolyása.* Izgatószer alatt minden olyan szert értünk, melynek az a tulajdonsága, hogy élvezete esetén az agyat elbódítja és így agyműködésünket s ezzel érzékszerveink működését befolyásolja, korlátozza. Az ilyen emberek sokkal ingerlékenyebbek, bátrabbak, a következményekkel kevésbé törődnek, lassankint teljesen az izgatószer hatalmába jutnak, nélkülözni azt már nem tudják és ha másképp nem jutnak hozzá, bűncselekmény útján is igyekeznek a megszokott izgatószerüket beszerezni. Az ilyen egyének jellege teljesen elgyengül és könnyen lépnek a bűn útjára. Ilyen izgatószernek az alkohol, a morfium, a kokain stb.

4. *A nélkülözés (nyomor) a létfenntartás nélkülözhetetlen szükségleteinek hiánya (élelmiszer, ruházat, fűtés, lakás stb.).*

Példa: Egy szegény, több gyermekes özvegy mosónő gyermekeit szűkös keresetéből tartja fenn, nem kap munkát, gyermekei éheznek, elmegy a sarki boltba, ott nagy tolongás van. Itt az alkalom az egyik, a nyomor a fő indító ok, elvesz a pultról észrevétlenül egy kenyert és egy darab szalonnát, szatyrába rejti és hazaviszi a gyermekeinek.

5. *Hiányos erkölcsi nevelés,* mikor a gyermek züllött környezetben, erkölcsileg romlott szülők mellett nő fel. A szülők iszákosak, dolgozni nem szeretnek, különböző bűncselekmények elkövetéséből tartják fenn magukat. A gyermek soha jót nem hall, iskolába nem jár, mindig csak a rosszat, a bünt látja, ha bűnös úton pénz jön a házhoz, akkor van enni, inni bőven, különben nélkülözniök kell. Az így felnőtt gyermek elveszti érzékét a jó iránt, szemében a bűn nem bűn, hanem megélhetési forrás.

6. *Befolyásolás, rossz példa, izgatás,* amikor a tettes másnak rábeszélésére, más által nyújtott példán felbátorodva, vagy bizonyos lelki ráhatás: félelem, ijedtség stb. folytán követi el a bűncselekményt.

Példa: Egy csavargó a szeretőjét, aki gazdag helyen szolgál, rábeszéli, hogy mikor gazdája nincs otthon, nyisson neki ajtót, hogy azokat meglopja.

7. *Beteges vágy a bűncselekmények elkövetésére.* Sok ember idegzete betegségek vagy átöröklés folytán nem egészséges, vagy meg van támadva. Az ilyen emberek sokszor teljesen rendes idegzetűeknek látszanak, mégis megvan bennük a hajlam bizonyos bűncselekmények elkövetésére. Így egyesek beteges hajlammal gyönyörködnek a tűzben, ezért gyújtogatásra minden alkal-

mat felhasználnak. Másokban viszont a lopás vágya él beteges ösztönnel és mindenfélét összelopnak, amire szükségük sincs. Csak azért lopnak, mert az gyönyörűséget okoz nekik. Az ilyenek a lopott holmikat többnyire nem is értékesítik, mert nem az értékért lopnak.

Vannak olyanok is, akik az embervér után érzéketlenek szörnyű beteges szomjúságot és ölnek azért, hogy ezt a borzalmas vágyukat kielégítsék.

8. *Beteges feltűnési vágy.* Vannak emberek, akik azért követnek el bűncselekményeket, hogy hirhedt emberek legyenek, az újságba kerüljenek és mindenki beszéljen róluk. Így egy 21 éves csavargó, aki Vilmos német császár ellen követett el merényletet, a merénylet előtt lefényképeztette magát, mondván: »Hadd keressem a fényképezést, ha híres ember leszek«.

9. *Bosszú.* Amikor a tettes a bűncselekményt azért követi el, hogy az őt ért tényleges vagy vélt bántalmazásért, sértésért magának önhatalmúlag elégtételt szerezzen.

Példa: A legény, akit a bálban egyik vetélytársa a lányok előtt felpofozott, a bál után meglesi azt és leüti.

10. *Féltékenység.* Az emberi természethez tartozik, hogy akit, vagy amit szeret, arra vigyáz és óvja, hogy az részére megmaradjon, illetve, hogy azt magának szerezzék meg. Már most, ha valaki valakinek ezt az ösztönét sérti, akkor az önkéntelenül is védelmére kél annak, amit vagy akit félt.

Példa: Ketten szeretnek egy leányt, a leány persze csak az egyikhez hajlik. A kikoszorózott kérő a szerencsés vetélytársat meglesi és leszúrja.

11. *Pénzszerzési vágy.* Amikor a tettes azért követi el bűncselekményt, hogy minél könnyebb és lehetőleg fáradságos munka nélkül jusson anyagi előnyökhöz. A bűncselekmények útján szerzett pénzből aztán urasan él, költekeznek; ilyenek pl. a szélhámosok, kasszafurók, általában a hivatásos bűnözők.

12. *Szégyen.* Amikor a tettes a bűncselekményt azért követi el, mert saját magának vagy másnak valamely cselekménye következtében attól tart, hogy embertársainak megbecsülését különben elveszitheti.

Példa: Egy leány szeretőjétől teherbe esik, nagyon szégyenli a dolgot s hogy ki ne tudódjék, a magzatát elhajtja.

13. *Rossz példák, újságcikkek, színház, mozi, ponyvaregények.* Gyakran előfordult már, hogy éretlen suhancok mozidarabok hatása alatt rablóbandát szerveztek, úgy, ahogy azt a moziban látták és zsákmányukat elmulatták.

14. *Elmebeli hibák,* melyek a tettet a bűncselekmény elkövetésére ösztönzik, a bűnös és nem bűnös cselekmények megkülönböztetésére a beteget képtelenné teszik.

Bár a különböző elmezavarok és elmebetegségek megállapítása az orvosok feladata, mégis jó tudnunk, hogy az epilepsziások, hisztériások, alkoholisták, paralizisben, serdüléssel elmebajban, bénulásos elmezavarban, tébolyodásban, vagy aggkori gyengeelméjűségben szenvedők különböző bűncselekmények elkövetésére hajlamosak.

Mikor a fentebb felsorolt okok valamelyike a bűnözőt arra ösztönzi, hogy bűncselekményt kövessen el, akkor jön annak az elgondolása: hogyan, mikor és hol követi el a cselekményt. Természetesen vannak esetek, amikor az *előkészületi* cselekmények átgondolása elmarad, pl. a pillanatnyi elhatározásból, felindulásból, vagy a kínálózó jó alkalom folytán létrejött bűncse-

A m. kir. állami rendőrség tizéves jubileumának megünneplése a belügyminiszterium dísztermében. Az emelvényen áll Scitovszky Béla belügyminiszter, jobbra tőle Sztranyavszky Sándor államtitkár.

lekmények. Az ilyeneknél mindjárt feltűnik, hogy előkészületnélküliek, nincsenek kidolgozva, - pl. az alibi bizonyításról előre nem gondoskodik stb.

A cselekmény elkövetése alatt a tettes (bűnöző) állandó izgalomban van, mert a bűnözési vágy kielégítése és a felfedezettéstől való rettegés folytonos izgalomban tartja.

Ez az izgalom az oka annak, hogy bármennyire is előkészül a tettes a bűncselekményre, akármilyen elszánt és romlott lelkiületű is, könnyen elveszíti a fejét, a teljes óvatosságról megfeledkezik és vagy nyomokat hagy hátra, vagy pedig másként árulja el magát.

Régi igazság, hogy bármilyen tervet is alig lehet úgy kidolgozni, hogy az változás nélkül végrehajtható legyen, mindig beleütközünk kisebb-nagyobb akadályokba és a tervtől el kell térnünk.

Igy van ez a bűncselekményeknél is. Alig-alig akad olyan bűncselekmény, amelynek véghezvitele közben különböző, előre nem látott körülmények ne állnának elő, amelyek a tettest megzavarhatják és arra sokszor végzetessé is válhatnak. Ilyen zavart állapotban a tettes sokszor követhet el olyat, ami bennünket nyomra vezethet.

Ezért fontos mindig a legapróbb részletekbe behatoló pontos helyszíni szemle, hogy ezeket az áruló nyomokat megtalálva, minél hamarabb a tettes nyomára juthassunk.

Sok esetben csak azért elővigyázatlan a tettes, mert teljesen biztonságban érzi magát. Pl.: A bűncselekmény elkövetése közben megéhezik, megszomjazik, körülnéz, a szobában egy üveg bort talál és megissza. Ujjnyomokat hagy vissza az üvegen vagy a poháron és annak alapján hurokra kerül.

A bűnöző a bűncselekmény véghezviteléhez a szerszámokat rendszerint a foglalkozása köréhez tartozó szerszámok közül választja.

Ennek oka az, hogy azok biztonságérzetét fokozzák, továbbá az, hogy ha azokat nála meg is találják, nem válhatik gyanússá, mert hiszen azok létfenntartásához tartoznak, az azokkal végzendő munkából él.

Igy következtetünk véső használatánál asztalosra, dikics használatánál csizmadiára vagy cipészre, a különleges betörő eszközök használatából hivatásos bűnözőre.

A bűncselekmény elkövetése után a tettes általában állandóan a felfedezéstől retteg, cselekményének emléktől nem tud szabadulni és egyénisége szerint az alkoholban vagy más élvezeti (bódító) szerekben keres megnyugvást. A bűnözőknek ezt a szokását még se lehet általánosnak venni, mert vannak bűnözők, kiknek életmódján semmit se lehet észrevenni, épp olyan életet élnek, mint bármelyik becsületes ember.

Ha a tettes alkoholban keres megnyugvást, akkor ezt rendszerint utcai nők társaságában, lebukokban teszi,

Kormányzó úr Őfőméltósága megérkezése a lisaugi új hid felavatásához. Jobbra Bud János kereskedelemügyi minisztert, baloldalt Zsitvay Tibor igazságügyminisztert látjuk. (Schäffer felv.)

ahol őrbézol, szórja a pénzt, mintha attól mindenáron szabadulni akarna. Mámoros állapotban aztán gyakran elszólja magát, ami sokszor nyomra vezet.

Vannak olyan büntettek is, akikben a kíváncsiság elnyomja még a felfedeztetéstől való rettegést is és feltűnően érdeklődnek másoktól a tettes kilétét és a bűncselekmény tényálladékát illetően. Bújják az ujságokat, és mindenáron meg akarják állapítani, hogy vajjon a hatóság kit gyanúsít és hogy a nyomozás milyen irányban folyik. Az ilyenek, ha látják, hogy a nyomozás hamis irányba terelődött, elbizakodnak és látva, hogy nem tudják a cselekményüket kideríteni, szinte büszkék önmagukra és ez az önteltség még a félelmet is elnyomja. Ezeket is rendszerint elbizakodottságuk juttatja az igazságszolgáltatás kezére, mert olyan kijelentéseket tesznek, melyek nyomra vezethetnek. Pl. szeretőjének eldicsekszik, hogy mit követett el és nem tudnak nyomára akadni. Később összevesznek és a szeretője bosszúból feljelenti.

Vannak olyan fecsegők is a bűnözők között, akik mindenkinek, akit még nem is ismernek jól, eldicsekednek tetteikkel, az ilyeneket legkönnyebb kideríteni.

Sajátságos tünet a bűnözők lelki világában a gyilkosoknak az a szokása, hogy a tett színhelyére rendszerint visszatérnek. Ugy érzik, hogy az elkövetés színhelye vonzza őket. Azt gondolnók, hogy a tett színhelyének viszontlátása elriasztólag hat a tettesre és borzalommal tölti el, pedig ellenkezőleg, ott éppen megnyugszanak. A gyilkosoknak ez a látszólag természetellenes lelki tünete némileg abban is lelheti magyará-

zatát, hogy látva a tett színhelyét, meggyőződhetik arról, nem hagyott-e valami nyomot ott, ami ellene gyanúokat szolgáltatathatna, továbbá azt képzei, hogy ha ott van, senki se gyanakodhatik rá.

Ez a tett színhelyéhez való ragaszkodás oly nagy, hogy a felfedeztetéstől való rettegést is legyőzi.

Vannak azonban olyan esetek is, hogy a bűnöző egy bizonyos meghatározott szándékkal tér vissza a tett színhelyére. Pl.:

1. Ha esetleg a gyilkosság után izgalmában az áldozat értéktárgyait is elvitte, azokat utólag visszaviszi, mert ő nem akart egyúttal rabolni is, csupán gyilkolni s bántaná, ha őt rablással gyanúsítanák.

2. Az elkövetés izgalmában esetleg valamitől megriadva, az áldozat értéktárgyait otthagya és azokért megy vissza.

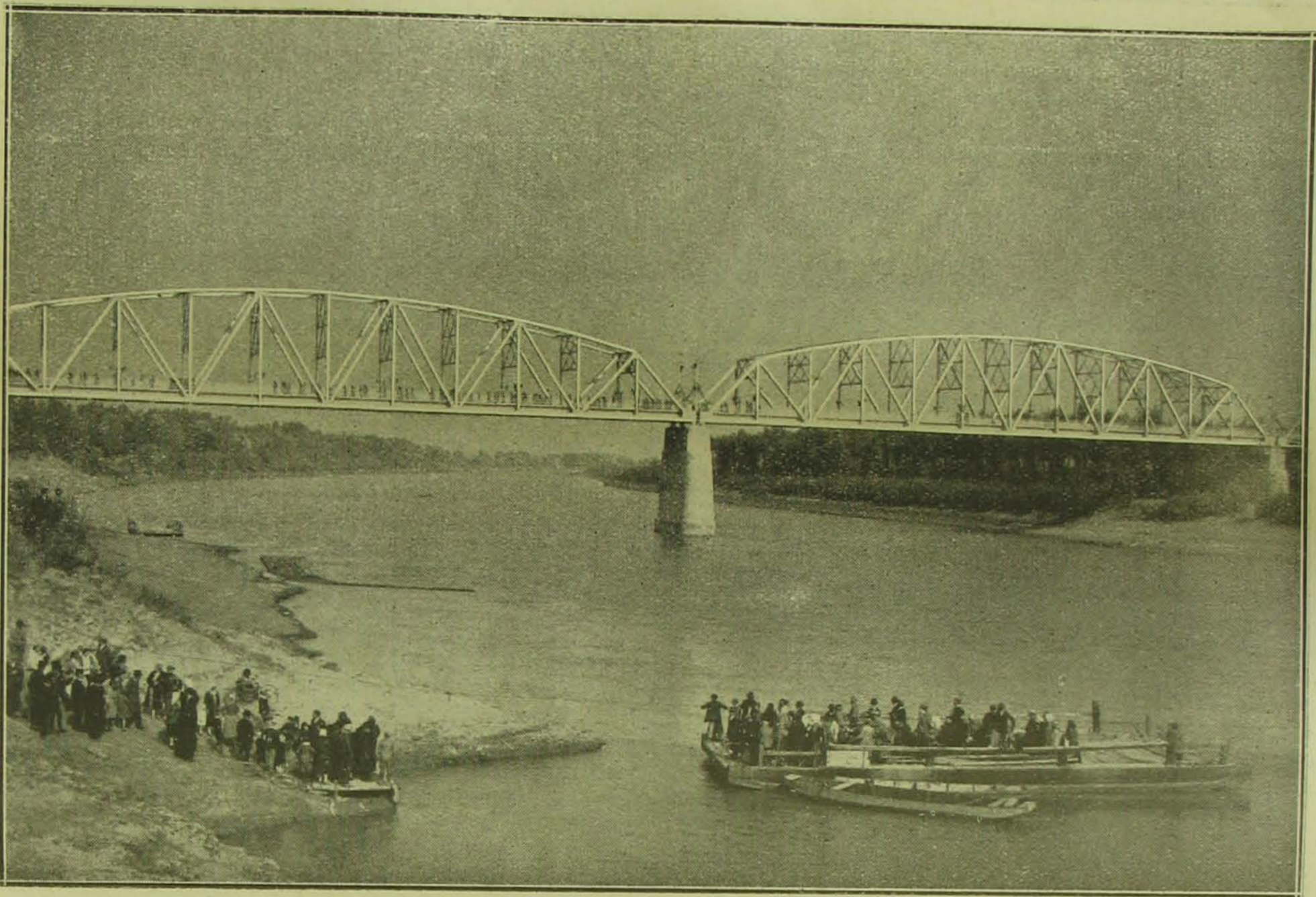
3. Jegyzeteit vagy tulajdonát képező egyéb tárgyakat felejtett a helyszínén, ami nyomra vezethetne. Hogy ezt megakadályozza, a helyszínről elhozza.

4. Nyomok eltüntetése vagy megváltoztatása végett megy vissza.

5. Azért megy vissza, hogy a nyomozást félrevezesse, hamis útra terelje azzal, hogy idegen tárgyat visz a helyszínre. Pisztolyt, zsebkést, zsebkendőt stb.

Fentiekben vázoltam röviden azokat a lelki tulajdonságokat, okokat és elméleti hibákat, melyek a bűnözőt a bűncselekményre ösztönzik, amelyeknek ismerete és célszerű felhasználása a nyomozást megkönnyíti és gyakran a tettes kiderítéséhez vezet.

A Tiszaugi új Tisza-híd. Előtérben látható a komp, amellyel eddig az átkelést lebonyolították. (Schäffer felv.)

Lövési sérülések.

Irta: Dr. GÁBOR BÉLA főorvos.

Lövési sérülések alatt az emberi testnek azon elváltozásait értjük, amelyeket lövési erőbehatás okoz. Ezek lehetnek: tulajdonképeni lött sebek, rázódás, zúzódás, zúzott, szakított és égett sebek. Létrejövetelüknél a következő tényezőkkel kell számolnunk: lövedék, robbanási erő, löfegyver, fegyvercső légoszlopa, lövés iránya és távolsága, emberi szervezet. Az alábbiakban ezeket fogjuk tárgyalni részben törvényszerű orvostani, részben pedig lövésszaki szempontokból.

A tulajdonképeni lött sebeknél (vulnus sclopetarium) van bemeneti nyílás, löcsatorna és kimeneti nyílás, vagy ennek hiányában vak végződés. A bemeneti nyílás szabályos szélű anyaghiányt jelent, amely úgy jön létre, hogy a fegyverből kilőtt lövedék (proiectil vagy népiesen szólva: golyó) a testbe hatolva az érintkezés helyén szövetrészeket a testből tovasodor. Ezen keletkezési mód különbözteti meg a lött seb bemeneti nyílását a szúrt sebétől, mely utóbbi folytonosság-megszakítás. Nagysága, ha egyéb tényezők nem járulnak hozzá, akkora, mint a lövedék harántmetszete vagy, kisebb. A lövedék a fegyverből kilöve elülső részével hozzáütközik a testhez. A bőrt maga előtt benyomja kúp alakúlag. A kúp csúcsából magával ragad szövet részleteket, majd a támadt lyukon tovább hatol a testbe, miközben a bemeneti nyílást tágítja. A bőr ezután rugalmasságánál fogva újra nyugalmi helyzetét foglalja el.

Mennél nagyobb távolságról jön a lövedék és mennél gyengébb hordképességű a fegyver: annál erősebb lesz a bőr betüremítése és ezáltal az átlukasztás után a nyílás szélének sűrűsödése, zúzódása. Van ideje ugyanis a szöveteknek a ki-

térésre. Megfeszültebb állapotban üti át azokat a lövedék s a nyugalmi helyzetbe való visszatérés után a lövedék nagyságánál kisebb anyaghiányt láthatunk. Ezzel szemben, ha közelebbi távolságról hatol be a testbe a lövedék, vagy jobban mondva a fegyver: a bőrnek nincs ideje a betüremkedésre. Elmarad tehát ilyenkor a nyílás szélének zúzódása, nagysága pedig megfelel a lövedék harántmetszetének.

Előfordulhat közléről történt lövésnél, hogy a lövési (explosió) gázok ereje is hat a testre. Ilyenkor nem kör alakú és szabályos szélű a bemeneti nyílás, hanem a bőr, főleg csontos alap fölött megrepedezik és leemelődik. Ezenkívül löpporral és füsttel szennyeződik. Ezen jelenség a lövés távolságának megítélésénél fontos szereppel bír.

A löcsatorna a bemeneti nyílás folytatása, mely vagy vakon végződik, vagy kimeneti nyílással. Jó hordképességű katonai kézi löfegyverből, nem túlságosan nagy vagy közeli távolságból kilőtt lövedék henger alakú löcsatornát fúr a testben. A szöveteket mintegy átüti. Falai ezért élesek, zúzódás alig van.

Mennél lassúbb a lövedék haladása, a henger alakú löcsatorna a bemeneti nyílástól a kimenet felé táguló (úgynevezett: elején szűkülő vagy fordított) kúp alakot vesz fel. Ennek magyarázata az, hogy a lövedékre a testben rá rakódnak a roncsolt sejtek s így folyton megnagyobbodva kell előrehaladnia. A gyorsan haladó lövedékre ezzel szemben nincs ideje a sejteknek rá rakódnia s ez különben sem roncsol annyira.

Van ezenkívül a bemeneti nyílástól kifelé szűkülő (úgynevezett: végén szűkülő vagy egyenes) kúp alakú löcsatorna is. Ez akkor keletkezik, ha a lövedék erején kívül a lövési gázok is számításba jönnek. Azon távolságot, amelyből a lövési gázok nyomása lényeges szerepet játszik, külön-

böző tényezők befolyásolják. Ezek közül a legfontosabbak: a töltet, a fojtás és a fegyver. Modern katonai kézi lövegvereknél a cső hosszának kétszeresét vehetjük, a torkolattól számítva.

A gázok lövésnél oly kúp alakban áramlanak ki a csőből, amelynek csúcsa a cső torkolata felé néz, alapja pedig a test felé fordul. Aszerint, hogy mily távolságban van a test lövéskor a cső torkolatától: ezen említett kúp különböző nagyságú szeleteivel érinti a test felületét. Ha tehát a lövés közelebbről (de nem a bőrre rászoritott csőtorkolattal) történik, kisebb nagyságban hatolnak be a gázok a testbe. Kisebb lesz így a bemeneti nyílás is. A gázok explosió ereje a testben való haladás közben az ellenállás folytán állandóan fogy: tehát alapjával a test felületén lévő, csúcsával pedig a kimenet felé szűkülő kúp alakú sérülés jön létre. Ezen kúp tengelyében haladó lövedék természetesen a gázok erejétől függetlenül tovább halad a maga útján.

Nagy kaliberű fegyverekből, közvetlen közelről történt lövésnél, továbbá kisebb kaliberűeknél a csőtorkolatnak a testre való rászoritása esetén, a lövedéken és a gázokon kívül a fegyver csövének légoszlopa is számításba jöhet. Ilyenkor az úgynevezett orsó és tojás alakú löcsatornák, helyesebben löüreges jönnek létre. Az történik ugyanis, hogy az említett lövés tényezők mind bejutnak a szervezetbe s ott fejtik ki roncsoló hatásukat. A mechanizmusa ezen sérülésnek az, hogy a fordított kúpnak csúcsát a bemeneti nyílás képezi, az egyenes kúpnak csúcsa a kimeneti nyílás vagy vakon végződés, a két kúp alapja pedig egymás felé néz a testben.

A löcsatorna folytatását, illetve végét képezi a kimeneti nyílás, vagy ennek hiányában a vakon való végződés. A kimeneti nyílás a bemenetivel ellentétben folytonosság megszakítás, s ezért a vágott sebhez hasonlít. Nagyobb rendszerint, mint a bemeneti nyílás, mert a szövetrészek rátapadásával megnagyobbodott lövedék nagyobb nyílást üt. A bemeneti nyílás akkor nagyobb a kimenetnél, ha a lövedéken kívül a gázok is hatnak.

Előfordul sokszor, hogy a lövedék ereje nem tudja legyőzni a szervezetben a szövetek ellenállását. Ilyenkor a löcsatorna nem kimeneti nyílással, hanem vakon fog végződni. A csatorna vak végében lövedéket, zúzódást és vérömlényt találunk. Vaktöltésnél lövedék természetesen nincs.

Lövésnél a tulajdonképeni lött seben kívül még a *rázódással* (commotio) is számolnunk kell, ha a lövedéken kívül a gázok nyomása, a fegyvercső légoszlopa és nagy lövedékeknel a lövés szele szintén hatnak a testre. Az említett tényezők hatását »légnyomás« gyűjtőnévvel szoktuk jelezni. A légnyomás folytán létrejött rázódást nem egyformán szenvedik el a szervezet egyes részei. A légnyomás lökő és zökentő erővel igen gyorsan hat a test felületére. Az erő sejtről-sejtre tovább terjed a mélybe s a behatás helyétől távolabb eső s a rázódásra főleg igen érzékeny agyat, májat, szívet, tüdőt és lépet károsítja, leginkább azért, hogy azok finom szöveti szerkezetében sokszor szabad szemmel nem látható elváltozásokat okoz. A rázódásnál ezenkívül még vérzés, repedés, shock és leszakadás is észlelhető. Néha a rázódáshoz még zúzódás társul, de ez utóbbi külön is előfordul.

A *zúzódás* (contusio) úgy jön létre, hogy ha a testre ható erő (fáradt lövedék és légnyomás) a behatás helyén érvényesül és itt okoz elváltozásokat (véreltőlódás, hámrepedezés, véraláfutás, vértályog). Fáradt lövedék által okozott zúzódás esetén kis, kerek, szabályos, kékes-vörös foltot találunk. A légnyomás okozta zúzódás nagy, szabálytalan folt képében látható a bőrön.

Zúzott sebet (vulnus contusum) akkor okoz a lövés behatás, ha a zúzódáshoz még folytonosság hiány és anyag megszakítás is társul. Nagy erejű és nagy kaliberű lövedékek, továbbá a légnyomás, ha húzó, csavaró és kapaszkodó erővel hatnak a testre: *szakított sebet* (vulnus discissum) okoznak.

A szakított seb jellege: cafatos és foszlányos sebszélek, egyetlen sebfelület. Előfordul, hogy néha nagyobb testrészet (végtag, fej, máj) igen erős lövés behatásra leszakad a testről.

Lövésnél *égett seb* (vulnus combustum) akkor keletkezik, ha a robbanási gázok és a meggyült fojtás hőhatása éri a testet. Másodlagosan akkor jön létre lövésnél égési seb, ha az előbbiek meggyújtják a ruházatot. Az égési sérülések fokára lényeges befolyást gyakorolnak: a töltés erőssége és minősége, a csőnek hosszához való relatív tágassága, továbbá a fegyver minősége és a távolság. Például a cső hosszánál jóval nagyobb távolságban is éget egy hosszú, de tágcsövű, fekete löpörrel elülről töltött puska. A modern katonai fegyverek hőjének káros hatása lövésnél egy csőhossznak megfelelő távolságon belül jön számításba.

Lássuk, hogy a *lőfegyver és lövedék* az elmondottakon kívül mennyire befolyásolja még a különböző lövés sérülések létrejövetelét. Lőfegyver alatt tágabb értelemben mindazon készüléket értjük, amellyel valami testet (lövedéket) oly nagy erővel hajthatunk ki valamely élőlényre, hogy vele annak ellentálló képességét megtörjük. Következik ezen meghatározásból, hogy nagyon sokféle fegyverrel és lövedékkel lehet ezt a célt elérni. Az ókorban és középkorban hajítógépet és parittyát használtak. Ezenkívül hűrt feszítettek ki ijzra és e két fő alkatrész rugalmasságának segítségével nyilat röptettek az ellenfélre. A kö zúzódást és zúzott sebet ejtett, a nyíl pedig szűrt sebet okozott. Ezt csak azért említjük meg, mert a nyíl még ma, a modern gépek korszakában is létezik.

Mai értelemben azokat a távolra ható eszközöket nevezzük lőfegyvereknek, amelyeknek csőéből a robbanási gázok feszítő ereje löki ki a fémből készült lövedéket. Létezik azonban olyan lőfegyver is, amelyből alkalmas szerkezet nem szilárd fémből való lövedéket lö ki, hanem például levegőt, vizet, higanyt, vagy mást. A légnemű és folyékony lövedékekkel, tekintettel arra, hogy igen ritkán szerepelnek, itt nem fogunk tovább foglalkozni. All rájuk is a szabály: annál nagyobb sérüléseket okoznak, mennél nagyobb a fajsúlyuk és mennél közelebbről történt a lövés.

Az olyan kézi lőfegyverek, amelyek vontcsövűek és nagy sebességet adnak a lövedéknek: tulajdonképeni lött sebet okoznak. A távolságtól és a sebességtől függ, hogy a lövedék át tudja-e teljesen ütni és a kimeneti nyíláson el tudja-e hagyni a testet. Ha kimeneti nyílást nem tud csinálni a lövedék, mert sebessége az ellenállás folytán felemésztődött, a testben marad és a löcsatorna végében zúzódást okoz. A lassan haladó lövedék a bemeneti nyílás belső körkörös szélén keskeny zúzódott szegélyt képez. Előfordulhat továbbá, hogy a lövedék a levegőben bukfcncet hány és nem elülső kúpos részével ütközik a testhez (gurulat). Ilyenkor előre ki nem számítható, különféle *vegyes* sérülések jönnek létre. Ugyanez vonatkozik a lövegek lövedékének robbanására is, mert a szertörőpülő szilánkok igen szeszélyes alakúak és nagyságúak.

Számításba kell még azt is venni, hogy a direkt lövedék másfajta sérülést okoz, mint az indirekt. Utóbbi alatt értjük ugyanis mindazon anyagokat, amelyeket a lövedék felcsapó ereje hoz mozgásba. Tény az, hogy határozott és megdöntetlen szabályokat nem lehet felállítani az egyes lövedékek és az egyes lőfegyverek hatására vonatkozólag. Mondhatjuk azonban általános igazságként, hogy kisebb kaliberű fegyver lövedéke csekélyebb sérülést okoz, míg a nagyobb kaliberűre ennek az ellenkezője áll.

A lövésnél a számításba jöhető tényezők közül a fegyvernek, a lövedéknek, a robbanási gázoknak, a fegyvercső légoszlopának, a lövés szélének és a hőnek a testre való hatását már láttuk. Igen fontos szereppel bír a hatás szempontjából a *távolság* is, amelyből a lövés történik. Általában megállja a helyét az a tétel, hogy a szövetroncsolás foka,

A francia megszálló csapatok kivonulnak a Rajna-vidékről.

illetve a lövedék hatása a távolság nagyobbodásával folytonosan csökken. Igen közeli távolságról történt lövésnél a lövedéken kívül egyéb tényezők is hatnak. A testre rászórtott fegyver elsütése rendkívül súlyos roncsolásokat végez a szervezetben, mert ilyenkor a gázok, a hő, a lövedék, a légoszlop mind-mind benne hatnak. A használt fegyver csőhosszán belüli kisebb távolságból történt lövésnél magasabb fokú égési sebet találunk. Ezen jelenséget a távolsággal kapcsolatban bővebben ki kell fejtenünk.

A lövési gázok általában oly távolságról égetnek, mint amekkora a használt fegyver csővének hosszúsága. A hő oly kúp alakban áramlik ki a csőből a lövésnél, amelynek csúcsa a cső torkolata felé, alapja pedig a test felé néz. Mennél távolabb van a test a cső torkolatától, egy csőhossznyi távolságon belül: az explóziós gázokhoz hasonlóan annál nagyobb területen és annál kevésbé súlyos fokú égési sérülést fogunk találni. Itt természetesen eltekintünk a meggyült ruházat által okozott másodlagos égési sérülésektől. Ha közelebb van a test a csőhöz: kisebb területen, de súlyosabb égést fogunk látni.

A fojtás, mely leginkább sörétes vadászpuskáknál használatos, a fegyver csővének hosszánál nagyobb távolságból is égethet, mert égő lövedék gyanánt nagyobb távolságra elröpül. A fojtás hatására vonatkozólag érdemes megjegyezni, hogy mennél tömöttebb s így kevésbé gyúlékony valamely fojtás, annál nagyobb távolságból és annál mélyebben fúródik a testbe, viszont azonban égető hatása kisebb. A távolságnak egyéb befolyását a különböző lövési sérülésekre már le tárgyaltuk előbb,

A löpor explózió a gáznyomáson és hőhatáson kívül, főleg fekete löpor esetén, a bemeneti nyílás környékén még *füstcsapadék* lerakódása és *el nem égett löporszemcsék* beékelődése képében is nyomot hagy. Tágabb értelemben ezeket is a lövési sérülésekhez kell sorolnunk. A távolság, amelyen belül a lerakódás és beékelődés megtörténik: a használt fegyver csővének hosszánál valamivel nagyobb szokott lenni. A füstcsapadék szabálytalan szegéllyel rakódik le a testre. Az el nem égett löporszemcsék szóródásos kúp alakjában hagyják el a cső torkolatát. A bemeneti nyílás környékén kis körben, de mélyebben beékelődött löpor szemcsék közelebbi távolságra mutatnak. Nagyobb távolság esetén a szóródásos kúp nagyobb metszete éri a testet, de a beékelődés foka kisebb lesz.

A lövési sérülések létrejövételénél a lövés *iránya* szintén érdekel bennünket. Ha a lövedék derékszög alatt éri a testet: a bemeneti nyílás szabályos, vagyis szélei kívülről befelé való letetőzöttséget mutatnak. A nem derékszög alatt érkezett lövedék, keresztmetszetben nézve, a bemeneti nyílás szélét egyik oldalon rézsútosan befelé horzsolja, míg a szemben fekvő oldalon fedélszerűleg előemeli. Utóbbi jelenség felül-nézethen félhold alakot mutat. Amely irányban a rézsútos, illetve félholdas horzsolás mutatkozik: azon irányban volt a testre vonatkozólag a lövedéknek a merőlegestől való eltérése.

A löpor beékelődésére, a füstcsapadék lerakódására és az égési sebek keletkezésére is befolyással van a lövedék iránya. Ezen előbbi háromféle lövési sérülés derékszögű lövésnél ugyanis koncentrikus övet képez a bemeneti nyílás körül. Ezzel

szemben a ferde irányból jövő lövésnél olykor excentrikus, máskor ovális elrendeződést mutatnak. A löcsatorna s a benne talált anyagok (lövedék, ruhadarabok, csontszilánkok, fajtás stb.) igen fontos útmutatást adnak nemcsak a lövés irányára, de a távolságra is, ha nem tévesztjük szem elől az irányeltérés lehetőségét.

Az *irányeltérés* (deviatio) okozza a löcsatorna lefutásában a szabálytalanságot. Irányeltérés ugyanis létrejön akkor, ha a lövedéket a testben valamely útjában álló sima és rugalmas szerv kitéríti oly esetben, amikor a lövedék hozzá tompa szög alatt ütközik. Az irányeltérés folytán jönnek létre azon szerencsés esetek, melyek a löcsatorna egyenes lefutása mellett halállal végződtek volna s így csak könnyebb sérülés számba mennek.

Itt belekapcsolódunk fejtegetéseink során a test szöveteinek *bonctani szerkezetébe, élettani működésébe és ellenhatásába*. Ezen fogalmak alatt azt kell érteni, hogy a bonctani szabályok szerint felépített emberi szervezet úgy a lövés behatás pillanatában, mint azután is, élettani működésével a behatást ellensúlyozni akarja. Erre azonban csak egy bizonyos határon belül képes. A fáradt lövedék nem tud behatolni a testbe, hanem csak hozzáütközik s zúzódást okoz a bőrön. A közepes erővel haladó oldalgó puska lövedéknek becsapódása már zúzott sebet jelent, de az még löcsatornát nem bír ütni. A nagyobb erővel repülő lövedék már erre is képes. A lövegek lövedékei nagyobb testrészeket (végtag, fej) le tudnak szakítani a törzsről. Közeli távolságban a hőhatásnak, a légoszlopnak és a gáznyomásnak való ellenállás sem lehetséges s ezek is nyomot hagynak.

A bőr rugalmasságánál fogva lényeges ellenállást tud kifejteni a lövés tényezőkkel szemben s zúzódása vagy égése árán sokszor mentesül a test többi része. Az izmok főleg összehúzódásuk révén szintén nagy ellentállásra képesek. Az összehúzódásra annál inkább alkalom nyílik, minél lassabban haladó lövedék éri az izmot. Az összehúzódott izom és in, továbbá a porc irányeltérésnél lényeges szerepet játszik. A szív és a nagyobb ütőerek szintén képesek néha a lövedéknek ellenállani és azt útjából eltéríteni, ha a behatás az összehúzódás pillanatában éri azokat.

A csont keménységénél fogva kiválóan alkalmas az eltérés okozására, miközben a lövedéket alakjából kivetkőztetheti. A csontokat érő lövedék legtöbbször lyukat fúr, néha szilánkot is lehasít és meg is repesztheti vagy szétforgácsolhatja azokat. A koponyából ezenkívül egész lemezek körkörösén és lapszerűen lerepedhetnek. A légnyomás a csöves és lapos csontokat teljesen ketté törheti. Nagyobb lövedék összehúzza a csontokat. A csontsérülések különböző alakja azzal magyarázható, hogy a bennük lévő erővonalak hogyan és mennyire tudnak a behatásnak ellenszegülni. A légnyomás az agyat, a májat, a tüdőt, a szívet és a lépet károsítja leginkább, mert ezen szerveknek ellenállóképessége igen csekély a rázóással szemben.

A lövés sérülések részletesebb leírásába itt nem bocsátkozhatunk bele. Az üreges szervekre (húgyhólyag, gyomor, belek) vonatkozólag azonban van egy megjegyzésre érdemes dolog. Ha a lövedék üres állapotban éri ezen szerveket: a legrosszabb esetben simán keresztül hatol rajtuk vagy irányeltérés létesül. Telt állapotukban a bennük lévő tartalom is rezgésbe jön, mely tömegénél fogva fokozza a lövés hatását: *ellensapódási* sérüléseket is kapunk, repedés vagy leszakadás képében. Az agy a koponyával együtt sokszor szintén hasonlóképen viselkedik, főleg ha a légnyomás is hat: »szétfröccsen«.

A lövés sérülések *fájdalmassága* igen különböző. A lövés sérülés pillanatában egyesek úgyszólván semmit sem éreznek (s csak a kicsurgó vér vagy működési akadályozottság teszi őket figyelmessé). Vannak olyanok, kik csekély ütődést s viszont akik metsző fájdalmat éreznek. Idegek sérüléseinél

elektromos áramütéshez hasonló fájdalmat érez az ember. Sokszor a fájdalomérzés csak jóval a sérülés megtörténte után kezdődik. Nemesebb, érzékenyebb szervek lövés sérülése eszméletvesztéssel is szokott járni.

A *vérvzésre* vonatkozólag felállíthatjuk azon szabályt, hogy a kisebb erejű és nagyobb kaliberű fegyverek által okozott sérüléseknél ez általában csekélyebb mérvű, mert zúzott sebekről is van szó. Ezzel szemben a nagy erejű és kis kaliberű fegyverek lövés sérülése következtében nagyobb vérvzést kapunk, mert itt viszont a zúzódás csekélyebb fokú. A szív, a máj, a lép és a nagyobb ütőerek sérülése legtöbbször elvérzést von maga után.

Befejezésül a *kezelés* fő elvére vonatkozólag röviden csak annyit említünk meg, hogy a sérült részt nyugalomba kell helyezni. A sebet tiszta, jól szívó fedő, illetve nyomókötéssel kell ellátni. Idegen testek (lövedék, ruhafoszvány stb.) eltávolítását a legapróbb részletekben csak akkor szabad és kell végrehajtani, ha valamilyen fertőzés jelei mutatkoznak. A szükségesnek mutató tüneti kezeléssel (pl. vérpótlás, szívjavítás, lázcsillapítás) igyekszünk a szervezetet nehéz regenerációs munkájában segíteni. A prophylacticus tetanus-oltást sohasem szabad mellőzni lövés sérülés esetén. A gyógyjóslat (prognosis) igen sok körülménytől (elvérzés, fertőződés, ellentállóképesség stb.) függ.

Röviden letárgyaltuk a különböző lövés sérüléseket. Nem felejtkeztünk el azok létrejövételénél szereplő sokféle tényezőről sem. Ezen, részben törvényszéki orvostani, részben pedig lövésszaki szempontból írt szerény írásmű adatait, melyet előzetes tanulmányokon alapuló személyes tapasztalataim és megfigyeléseim alapján állítottam össze: csendőr bajtársaim fáradtságos nyomozásaik, felelősségteljes tanúvallomásaik vagy e tárgyú fontos jelentéstételeik alkalmával — úgy vélem — sikeresen felhasználhatják.

A bacillusháború.

Minden veszély csak addig veszedelmes, amíg ismeretlen. Akit veszély fenyeget, az ne bújjon el előle, hanem igyekezzék vele szembeszállni, mert ez a legjobb védekezés. A világháborúból maradt ránk egy veszedelem, melynek réme a katonai irodalomban állandóan kísért, sőt a napilapokban is itt-ott felüti a fejét, mert csak röviddel a háború befejezése előtt született s így nem volt elég alkalom hatásának lehetőségeivel teljesen megismerni. Ez a légi hadviselés.

A légi hadviselés eddig ismert harceszközei a repesz, gyújtó, gáz és betegségcsirákat terjesztő bombák. Az első három bombafajta alkalmazásáról és hatásáról meglehetősen tiszta képet alkottunk magunknak; ellenben a járványt okozó ember-, állat- és növénybetegségeket terjesztő hadviselésről eddig inkább csak mint lehetőségről történt említés, rendszeren a légi hadviselés elképzelhetetlen borzalmaira célozva.

Az ezirányban újabban lefolytatott tudományos megállapítások *kereken tagadják annak a lehetőségét*, hogy emberi akarat járványokat legyen képes előidézni.

Ezeknek a megállapításoknak alapját képezi a járvány-statisztika. Ebből a járványokra nézve a következő tanulságokat vontuk le: A járványok általában véve sem időhöz, se helyhez nincsenek kötve. Rendszeren teljesen váratlanul lépnek fel; némelykor gyors egymásutánban megismétlődnek, némelykor csak hosszú szünet után lépnek fel újból. Határokat nem ismernek. Példa erre a spanyol nátha elterjedése, mely Spanyolországból kiindulva a legrövidebb idő alatt az akkor még fennállott üres hadizónákat, sőt a La Manche-csatornát is átugorva Európában mindenütt elter-

A coloradói Canon City-ben a fegyencek fellázdak, meggyilkolták az őröket és valóságos ostromra volt szükség ellenük, míg ártalmatlanná teheték őket. Az ostromnál katonai csapatokat — lüzérséget is — igénybe kellett venni, a fegyház épületét teljesen lerombolták, a fegyencek azonban a végsőkig kitartottak. A halottak száma nagy. Amerikáról lévén szó, ezen se csodálkozunk: ott minden megtörténhetik.

jedt. Ugyanígy terjedt el 1917-ben a vérhas, dacára a harc-
tereken húzott sáncoknak és árkoknak.

A járványok rendszeren épp oly gyorsan mulnak el maguk-
tól, mint amilyen gyorsan keletkeztek. Eddig még nem
sikerült járványt feltartóztatni. Ez az utóbbi megállapítás
már magában véve elegendő a járványt okozó hadviselés
megakadályozására, mert okozója nem volna képes elkerülni,
hogy az általa felidézett járvány saját országára ki ne
terjedhessenek.

De ez még nem minden. A legfontosabb az a megállá-
pítás, hogy maga a betegség okozója, mint pl. valamilyen
bacillus tömeges terjesztése egymagában még nem elegendő
egy járvány felidezésére, még ha sikerülne is a bacillusokat
élő állapotban rendeltetési helyükre juttatni, ami nem olyan
egyszerű. Annyi bizonyos, hogy robbanó bombákkal nem
lehet bacillusokat terjesztetni, mert a robbanásnál keletkező
nagy hőfok minden életet kiöl. Az egyetlen módja volna a
bacillusokat törekeny üvegtartályokba zárva repülőgépről le-
szórni.

Hogy a bacillus egymagában még nem ártalmas, azt
ismerjük Pettenkofen híres német vegyész világraszóló tetté-
ből, aki ennek az állításnak bizonyítására billió friss kolera
bacillussal telt poharat ivott ki és semmi baja se lett,
dacára annak, hogy beleiben ezek a bacillusok billió számra
termeltek új kolera bacillusokat. Ugyanezt a kísérletet min-

den baj nélküli egyik tanítványa is elvégezte. A bacillus egy-
maga tehát megbetegedést sem okoz, nem hogy járványt.
Hogy megbetegedés keletkezhesse, megfelelő körülmények
szükségesek. Hiszen mindennap megmérhetetlen számú tuber-
kulózis-bacillust lélegzünk be, anélkül, hogy mindenki tuber-
kulózisban megbetegedne. Egyszerűen nincs rá mindenki disz-
ponálva. Így például megállapította a statisztika, hogy a
kolera iránt az emberiség fele immunis, vagyis érzéketlen.
Bármely járványra nézve tehát fel lehet állítani a következő
számtani képletet: $X + Y = Z$. Ha X . alatt a bacillust ért-
jük, akkor még az Y . szükséges hozzá, vagyis az előfeltéte-
lek, hogy a Z ., vagyis a járvány keletkezhesse. Az előfelté-
telek főleg az emberek életmódjától, a forgalmi berendezé-
sektől és némileg a helyi viszonyoktól, az évszakoktól és az
időjárástól is függenek. A régiek még a csillagzatok állását is
összefüggésbe hozták a járványokkal, ami természetesen nem
más, mint babona.

Járványok keletkezésénél majdnem kizárólag döntő az
emberek életmódja; a többi már csak elősegíti a járvány
terjedését. Ott, ahol az emberek összezsúfolva, szegényes
körülmények között, rosszul táplálva élnek és nem fordíthat-
nak a tisztaságra elég figyelmet, csak ott keletkezhet járvány
és ott is csak abban az esetben, ha erre az időszak és az idő-
járás kedvező. Így pl. a vérhas csak nyáron, a hastífusz
csak ősszel lép fel. Ha a járvány keletkezésének helye tör-

ténetesen összeesik egy forgalmi központon, akkor onnan gyorsan terjed a járvány a forgalmi vonalak mentén, de csak ott lép fel, ahol a helyi viszonyok a kifejlődésére kedvezők. A legjobb példa erre az egymás tözsomszédságában lévő, sőt egymásba nyúló Hamburg és Altona városok esete. Míg 1892-ben Hamburgban a kolera csapattól szedte áldozatait, addig Altonában egyáltalán nem volt kolera. Miért? Mert Hamburgban nyersen itták az Elba vizét, míg Altona vízvezetéke szűrt és fertőtlenített vizet szolgáltatott a lakosoknak. Vannak városok, ahol sohasem fordult elő kolera, mint pl. Lyon, Stuttgart, Hannover, Frankfurt-M. Egyszerűen azért, mert a helyi viszonyok kolerajárvány kifejlődésére nem kedvezők. Ilyen helyen tehát hiába próbálkoznék akárki, hogy mesterséges úton kolerajárványt idézzon elő. Ugyanez áll bármilyen más járványra nézve is.

A mai és még inkább a jövő hadviselésnél nem annyira a hadseregek legyőzésére irányul a háborús akarat, mint inkább a hátország lakosságának demoralizálására, harci vágyának megtörésére, a hadsereg kiegészítésének és ellátásának lehetlenné tételére, vagy legalább is megnehezítésére. E célnak eléréséhez tényleg nagy mértékben hozzájárulna, ha lehetséges volna az ellenséges ország lakossága között járványokat előidézni, vagy legalább is felette egy ilyen hadviselés lehetőségének rémével erkölcsi fölényt szerezni. Ezt a lehetőséget hogy ez a veszedelem legalább is belátható időn belül nem fenyeget bennünket.

P—y—V.

CSENDŐR LEKSZIKON.

187. **Kérdés.** *Egy uradalomban jélevre szerződött mezőgazdasági munkások közös lakásban laknak és az uradalom konyhájáról közösen étkeznek. Az egyik munkás betegség miatt egyedül otthon maradván, feltéve egyik munkástársát utiládáját s onnan 10 pengőt ellop. A Btk. 336. §-a 8. pontja alá esik-e ez a lopás, tehát magánindítványra üldözendő-e?*

Válasz. A Btk. 336. §-ának 8. pontja az állandó vagy huzamos együttélés esetén állapítható meg. A félévi együttlakás és közös étkezés huzamosabb együttélést jelent s így a cselekmény a Btk. 336. §-ának 8. pontja szerint minősül. E törvényszakasz alapgondolata: a könnyebb hozzáférés és a védekezés nehezebb módja a fennforgó esetre kétségtelenül vonatkoztatható. A bűncselekmény magánindítványi jellegű.

188. **Kérdés.** *A tettesnél a sértett felesége egy 110 P értékű pisztolyt megörzés végett letétbe helyez. Mikor a felesége által őrizetbe adott pisztolyt a sértett visszakéri, a tettes kijelenti, hogy visszaadni csak akkor hajlandó, ha a sértett megfizeti 40 pengős tartozását. Jogos-e a tettesnek ez az eljárása?*

Válasz. Valakinek zálogadásra kényszerítése valamely követelés biztosítása vagy kielégítése végett, zsarolás. A tettes a pisztolyt tartozott volna kiadni a sértettnek, mint felesége megbízottjának s nem volt joga a feltétlen kötelezettségét a férj adósságának kifizetésétől tenni függővé. A pisztoly kiadásának megtagadása azt jelentette, hogy annak elvételében a sértett erőszakkal találná magát szemben. A tettes eljárása tehát jogtalan is, fenyegetést is foglal magában s minthogy

vagyoni haszon végett történt, a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vétségének tényálladékát tünteti fel.

189. **Kérdés.** *A Szut. 437. d) pontja szerint a csendőr házkutatást tarthat az illetékes bíróság vagy hatóság felhívása nélkül, ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező kívánja. Kit kell érteni »a házzal vagy helyiséggel rendelkező« fogalmán?*

Válasz. A Szut. eme rendelkezése szempontjából nem szükségképpen azt kell érteni a házzal vagy helyiséggel rendelkezőn, akinek a ház vagy helyiség tulajdona, hanem azt is, aki a házzal vagy helyiséggel, mint bérlő, vagy hasznélvezetre jogosult rendelkezik, egyszóval azt is, akinek joga van azt beengedni a lakásba, akit ő akar; pontosabban: akivel szemben magánlaksértést lehet elkövetni, ha a lakásba való bemenetel ellen tiltakozik.

Az uradalmakban a cselédeknek természetben adott lakással ebből a szempontból tehát a cseléd rendelkezik. Az a személy, aki a lakásban valóban lakik, de a lakással rendelkezés minden joga nélkül, pl. a családfő eltartottja, nem tekinthető a lakással rendelkezőnek. Nem rendelkezik a cselédszobával a magánháztartásokban alkalmazott cseléd sem, mert arról, hogy a gazdája lakásának kiegészítő részét tevő szobába kinek van joga bemenni, a gazda dönt. A házi cseléd tartózkodóhelyéül kijelölt helyiségben a cselédnek rendelkezési joga nincsen. Más a helyzet olyan cselédeknel (mint pl. a gazdasági cselédek egyes osztályainál, vagy pl. a házmesteri alkalmazásnál), amikor a cseléd (alkalmazott) bérének egyik része a természetben adott lakás, amely egyúttal a cseléd (alkalmazott) önálló háztartásának, családi tűzhelyének jog szerint való tárgyi alapja.

Az albérlőt az általa bérelt helyiségről nézve rendelkezési jog illeti a Szut. szempontjából, ha az albérlőben birt helyiség más lakrészekről teljesen külön, az albérlő elkülönített használata alatt áll.

Meg kell jegyezni, hogy a tulajdonos a Szut. 437. pontja szempontjából nem tekinthető a lakással rendelkezőnek, ha a kérdéses házat vagy helyiséget valaki állandó használatra bérbevette, mert a bérlet tartama alatt a bérbevett helyiséggel a lakó rendelkezik, a házi jog minden sérelme szempontjából.

Ahol bérleti viszony nincs, ott a háziúr rendelkezési jogát aszerint kell megbírálni, minő jogviszonyban van vele az illető helyiség (lakás) lakója. Alantasabb természetű szolgálati viszonyból eredő lakásjog esetén (pl. cselédlakásoknál) minthogy ez a szolgálati viszony a háziúr bizonyos fegyelmi jogát is feltételezi, elismerhető adott esetben a háziúrnak ama joga, hogy a csendőrt az ily lakásban házkutatásra feljogosíthatja, jóllehet egyébként az illető cselédlakás lakója a lakással, mint családi tűzhelyével szabadon rendelkezik atekintetben, hogy onnan mindenki mást kizárjon.

190. **Kérdés.** *Milyen elvek szerint történik a csendőr legénység előléptetése?*

Válasz. A csendőr legénység előléptetése az egyes rendfokok eléréséhez megkívánt feltételeknek a teljesítéséhez van kötve. Ezek a feltételek az egyes rendfokoknál a következők:

A csendőri fokozatban véglegesítendő minden próbacsendőr, aki eredményesen teljesítette a próbaszolgálatot.

Az őrmesteri rendfokozatba előléptethető az, aki a csendőri rendfokozatban legalább 3 évi szolgálatot teljesített és a járőrvezetői tanfolyamot sikeresen elvégezte. A járőrvezetői tanfolyam felállításáig ezt a feltételt általános jó minőség mellett azon alapos remény pótolja, hogy az előléptetendő jó járőrvezetővé válik.

A törzsőrmesteri rendfokozatba előléptethető az, aki az őrmesteri rendfokozatban legalább 3 évi szolgálatot teljesített és általános jó minőség mellett jó járőrvezetővé vált.

A tiszthelyettesi rendfokozatba előléptetendő az őrsparancsnokképző iskolát eredményesen végzett altiszt,

Az őrsparancsnokképző iskolába csak arra alkalmas őrmesterek és törzsőrmesterek vezényelhetők. A kiválasztást az összes közöttek előljárók véleménye alapján a kerületi parancsnokságok eszközlik.

Az alhadnagyi rendfokozatba való előléptetés feltétele: szakasparancsnoki próbaszolgálat teljesítése után a szakasparancsnoki vizsga eredményes letétele.

Az erre alkalmas egyéneket a kerületi parancsnokság javaslata és a csendőrség felügyelőjének véleményezése alapján a belügyminiszter jelöli ki.

Azokat a tiszthelyetteseket, akik a feltételeknek megfeleltek, a belügyminiszter nevezi ki alhadnagyokká. A többi rendfokozatba való előléptetés a kerületi parancsnokok jogkörébe tartozik.

Cimzetesen legénységi rendfokozat nem adható.

Az alhadnagyok és tiszthelyettesek előléptetése a fent leírt feltételek teljesítésén kívül a rendszeresített létszám-ban fennálló fogyatékhöz van kötve. A többi legénységi rendfokozat számbelileg nincs korlátozva.

Minden előléptetés meghatározott nappal történik. Ez a nap az illető rendfokozat rangnapja.

Ha egy legénységi állományú egyén a testületből kilép és később visszaveszik, akkor a régi rendfokozatát nyeri vissza s az abban eltöltött szolgálati idejét elvben beszámítják. Akik felülvizsgálat alapján bizonyos időt nyugállományban töltöttek, azoknál a távöltött időt visszavételük esetén előző rangjukhoz hozzáadják.

Egyes rendfokozatoknak több fizetési fokozata van és rendfokozatban 3, az alhadnagyi rendfokozatban 3 fizetési fokozat.

Az egyes fizetési fokozatokból a következő magasabb fokozatba való előmozdítás két évenként történik.*) Az előmozdítás joga a kerületi parancsnokot illeti. Aki érdemtelené vált arra, hogy a következő magasabb fizetési fokozatba előmozdítottassék, azt a kerületi parancsnokság javaslata és a csendőrség felügyelőjének véleménye alapján a belügyminiszter a magasabb fizetési fokozatba való előmozdítás tekintetében esetenként meghatározott ideig mellőzheti.

*) Az alhadnagyi rendfokozatban a magasabb fizetési fokozatokba való előmozdítás kérdése rendezés alatt áll.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyermekölési eset kiderítése.

**Írta és nyomozta: BÉNDEK MIHÁLY tiszthelyettes
őrsparancsnok (Szil).**

Folyó évi május 25-én 6—7 óra között Szilsárcány község előljárósága egy kerékpáros küldöncöt küldött ki a szili őrsre azzal az üzenettel, hogy a község határában a főútvonalon egy csecsemőhullát találtak.

Magam mellé vettem Papp Jenő csendőrt és azonnal útbaindultunk. A kerékpáros küldöncöt előre küldtem azzal a meghagyással, hogy a községi előljáróság addig is, míg

megérkezünk, intézkedjék aziránt, hogy a csecsemő hullája és általában a helyszín érintetlenül hagyassék.

Csakhamar a helyszínre érteztünk, a hullát Szilsárcány községtől délkeleti irányban huzódó állami útvonalon találtuk meg, különben ott találtuk már a községi jegyzőt és a körorvost is. A csecsemőhulla az érettséghez közelálló újszülött gyermek benyomását keltette. Jobb oldalán feküdt, jobb-lába kinyújtva, ballába pedig összezúzott állapotban. A csecsemő hulláját az orvossal egyetemben beható vizsgálat alá vettük és az alábbiakat állapítottuk meg:

A 42 cm hosszú köldökzsinór ép állapotban volt, azaz sem késvágás, sem szakítás nyoma nem volt rajta található. Kirojtozott végén a lepény csüngött, melyen kisebb-nagyobb csatok voltak láthatók. A hulla balszeme nyitva, jobb szeme csukva, az elhomályosodott kötőhártyán vércsíkok voltak láthatók. A hulla egész jobb felé homokos és sáros volt, a jobb felső lábszár eltörve. Hullamerevség még nem állt be, hullafoltok csak azon az oldalán voltak láthatók, amelyiken feküdt.

A fej ellapulásából, a csipő felett észlelhető bőrrepedésből és a combtörésből arra következtettem, hogy a csecsemőt magasabb helyről dobhatták le — minden valószínűség szerint egy haladó járműről — és ezen ledobás következtében előállott sérülés idézte elő a csecsemő halálát is.

A hulla alatt lévő kisebb vértócsán kívül egyéb nyom nem volt észlelhető.

A köldökzsinór elrojtosodása arra engedett következtetni, hogy nem rendes szülés volt, azaz hogy a szülés nem orvos vagy szülésznő segítségével történt, mert akkor a köldökzsinór rendszeren el lett volna vágva.

Tekintettel arra, hogy a hulla forgalmas útvonalon feküdt és a forgalmat akadályozta — a gyalogszerrel, avagy kocsikon arra haladók ugyanis kíváncsiságból megálltak és csaknem teljesen elzárták az utat — intézkedtem, hogy a hullát Szilsárcány község hullaházába szállítsák, én pedig megtettem az előírt helyekre a jelentésemet, kérve az ügyészségtől a bizottság kiszállását.

A bizottság délután 3 órakor jelent meg a községben. A csecsemő hulláját az orvos felboncolta és a tüdőpróbán az orvosszakértők megállapították, hogy a gyermek élve született és halála a dobás következtében állott be. A bizottság megállapításai különben minden tekintetben igazolták a járőrnek a helyszínen kialakult feltevéseit.

Szilsárcány községben a községi orvos lakása előtt elhaladva egy vértócsa nyomát fedeztük fel. Bementünk az orvoshoz és megkérdeztük, hogy nem járt-e nála valamilyen beteg az éj folyamán? Az orvos ezen kérdésünkre elmondta, hogy előző este 22 óra körül, amikor ő már lefeküdt, cselédleánya bejött hálószobájába és bejelentette, hogy egy beteg érkezett. Az orvos erre felkelt ágyából, öltözködni kezdett, de néhány perc elteltével a cselédje újból bejött és közölte vele, hogy ne öltözködjék fel, mert a beteg már elment. Miután a leány sem a beteg nevét, sem annak lakóhelyét nem tudta megmondani, ő egyéb adattal nem is tud szolgálni.

A járőr most a cselédleányt kérdezte ki, aki elmondta, hogy előző este 22 óra tájban egy nő és két fiatalember zörgetett be a konyhába és kérdezték, hogy az orvos otthon van-e? Az ő igenlő válaszára, felszólították, hogy keltse fel az orvost, mert kocsin beteget hoztak hozzá. Eközben

Egynéhány gyorsaság összehasonlítása: a fény és elektromosság a levegőben 300.000.000 métert tesz meg másodpercenként, ezzel szemben a csiga 0.0015, a gyalogjáró 1, a ló ügetésben 3 és fél, a gyorsvonat 23—24, a sas 31, az automobil 103, a repülőgép 133, a hang 333, a puska-golyó 7—800 métert.

az egyik férfi hátraszólt az udvarra az ott várakozó kocsi felé, hogy: »Marcsu, itthon van a doktor úr!« Most ő (a cselédleány) bement gazdája szobájába, majd amikor kijött onnan, hallotta, amikor a kocsiról egy nő gyenge hangon azt mondta, hogy már nem kell az orvos, megszűntek a fájdalmi, jobban van. Erre a két fiatalember felült a kocsira és anélkül, hogy az orvost bevárták volna, elhajtottak. Sem a kocsin ülő nő, sem a két fiatalember nevét nem kérdezte meg, azt se tudja, hogy hovávalók, személyleírási adatokat pedig azért nem tud adni, mert teljesen sötét volt, nem tudta az arcokat kivenni. Emlékszik azonban a nő »Marcsu« nevére és arra, hogy az egyik férfi sántított.

Ez az utóbbi adat nagyon fontos és nyomós volt szememben és most már a sánta vagy sántító férfi, nemkülömben a Marcsu nevű nő után kezdtünk puhatolózni.

Azon helytől, ahol a csecsemő hulláját megtalálták, mintegy 1 kilométernyire távolságban van egy négyes útkereszteződés, ahol az utak Szany, Rábacsanak és Szil községek felé elágaznak. Miután a nyom nem volt kivehető, azaz helyesebben nagyon sok nyom volt az országúton, azon tűnődtem, hogy melyik község felé vegyük útunkat. Tudtam, hogy Szil és Szany községekben van orvos, valószínű tehát, hogy az orvost keresők Rábacsanából vagy annak irányából jöttek. Elindultunk tehát Rábacsanak községbe.

Oda megérkezve, a községi előjáróságnál előadtam a történeteket és megkérdeztem, nem tudnak-e nekünk esetleg valami adatot szolgáltatni a további nyomozáshoz. Az előjáróság egyik tagja azt mondta, hogy 22—23 óra között hallott szekérszörgést a községen keresztül, de az nem lehetett rábacsanaki szekér, mert a nyitott ablakon igen jól behallatszó szekérszörgés után ítélve, az továbbhaladt Egyed község felé. A községi előjáróság egyébként szinte sértődötten tiltakozott az ellen, hogy az ő községükben ilyen eset előfordult volna, azaz hogy ilyesmit valaki az ő községükből elkövethetett volna.

En azonban — járőrtársammal együtt — nem voltam olyan határozottan meggyőződve ennek a lehetetlenségéről ezért kértem az anyakönyvet annak megállapítása céljából, hogy vannak-e és kik »Marcsu«, illetve Mária nevének a községben. Ugyanakkor a kisbíró útján behívtam az összes sántákat a község házához. Ezeknek meg szemlélése és általános kikérdezése során megállapítottam, hogy az egyiknek, névszerint Sánta Istvánnak,* van egy nővére, akit Marcsu-nak hívnak.

A behívottakat egyelőre a község házában tartva, azonnal Sánta Marcsu lakására mentünk, akit azonban nagy meglepetésünkre nem találtunk otthon. A hozzátartozói azt mondták, hogy künn legelteti a teheneket a mezőn. Miközben a házbellekkel beszélgettünk, benéztünk a konyhából a lakószobába is és láttuk, hogy az ágyak vetetlenek. Észrevétlenül megemeltem az egyik dunyhát és láttam, hogy a lepedőn véryomok vannak.

E felfedezés után csaknem biztosnak látszott, hogy a nyomozás helyes úton halad. Két bizalmi egyént vettünk magunk mellé és kimentünk a legelőre, ahol a keresett Sánta Marcsut teheneket legeltetve csakugyan meg is találtuk. Mindjárt ott a mezőn kikérdeztem, de mindaddig, amíg nem mondtam neki azt, hogy orvossal fogom megvizsgáltatni, — tagadott. Az orvos említésére azonban azt mondta, hogy csak ettől a szégyentől kimélgem meg, inkább elmond mindent, mert csakugyan ő a tettes.

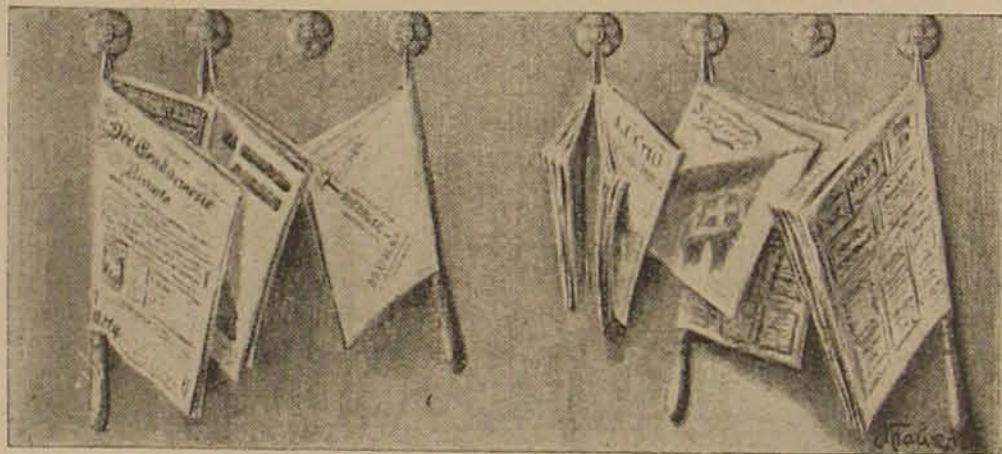
Előadta, hogy egy ideig Budapesten szolgált, ott megismerkedett egy H. S. nevű egyénnel, akinél foglalkozását nem is tudja s ezzel szerelmi viszonyt folytatott. Ez a viszony nem maradt következmények nélkül, amit ő maga is csak

akkor vett észre, amikor Budapestről újból visszajött haza. Nem szólt erről sem az édesanyjának, sem másnak és állapotát bő ruha viselésével igyekezett palástolni. Május 24-én este 9 óra körül erős fájdalmak lepték meg. Azt mondta fivérének, hogy erős hasgörcsei vannak, szerezzen egy kocsit és vigye őt orvoshoz. Fivére az egyik szomszédtól kért kocsit, arra ráültek és behajtottak Szilsárkányra. A lovakat a szomszéd fia hajtotta és bejött velük annak Teréz nevű nővére is. Utközben fájdalmi fokozódtak, végigfeküdt a szekér aljában és ott fetrengett egészen Szilsárkányig.

Az orvos lakása elé érve, a két férfi leugrott a kocsiról és az orvos cselédjét beküldték az orvosért. Ugyanabban a percben ő minden külerőszak vagy segítség nélkül, anélkül, hogy erről a két férfi tudomást szerzett volna, megszülte gyermekét. Az újszülött fojtott sírást hallatott, amit azonban a többiek nem vettek észre. Ekkor mondta, hogy már nincs szüksége az orvosra, mert fájdalmi megszűntek s aztán azonnal visszafelé indultak. A gyermek sírást elnyomta a szekérszörgés. Hogy szégyenétől megmeneküljön, gyermekét élő állapotban a kocsi oldalán keresztül kidobta az úttestre. Ezen tettét sem vette észre senki a kocsin ülők közül. Hazatérkezve lefeküdt és otthon sem szólt senkinek az esetről. Másnap, hogy magáról a gyanút elhárítsa, bár nagyon rosszul érezte magát, kimélt a teheneket legeltetni.

★

Meg kell említenünk, hogy a járőr a nyomozást Papp Jenő csendőr motorkerékpárján végezte ami nem kis mértékben járult hozzá, hogy a bűncselekmény tettesét alig néhány óra leforgása alatt sikerült kideríteni.

LAPSZEMLE.

(Németország.) Der Gendarm.

28. szám.

Sievers Landjägermeister »A csendőrök kiképzése pisztolylövésben« cím alatt foglalkozik Köllner csendőrszázadosnak a Gendarm 24. számában megjelent ezen tárgyú cikkével. Örömmel kell üdvözölni a gondolatot, — írja Sievers — hogy a csendőrség lökiképzési gyakorlatait ne katonai szellemben és katonai módszer szerint, hanem sportszerűen végezze. A csendőr így kedvvel, örömmel fogja végezni a lögyakorlatokat, de mindjárt elszáll az öröm és kedv, ha a lövészet után vagy előtt gyakorlatok végrehajtását követelik, amelyek még a katonaságnál is meg vannak tiltva a lőtéren. A csendőr ez esetben csak kényszerűségből megy a lövészethez és örül, ha erről szabadság, tárgyalás vagy valami hasonló ok miatt elmaradhat. Élénkké, szórakoztatóvá kell tenni a lövészetet.

A gyorslövést (kapáslövést) okvetlenül meg kell tanulnia a csendőrnek és elengedhetetlen követelmény, hogy minden csendőr ismerje a pisztolyát, — de Köllner századosnak az az állítása, hogy a csendőrök 90%-a nem tudja széjjelszedni és összerakni a pisztolyt, erősen túlzott, mert az ő (Sievers) beosztási helyén nincs egyetlen csendőr sem, aki ezt teljes precizitással végrehajtani ne tudná.

Erősen szembeszáll most a cikkíró az utasításnak azon pontjával, amely szerint a pisztolyt szolgálat közben is úgy kell tölteni, hogy a cső üresen maradjon. Ez mindenesetre a sze-

*) A gyanúsított nevét megváltoztattuk. Szerk

rencsétlenség megakadályozására szolgál, de végzetes lehet a csendőrré akkor, ha lírtelen támadás éri. Leir Sievers egy esetet, amely vele történt meg s amely szerinte kétségtelenül bizonyítja állításának helyességét. Sievers Landjägermeister egy éjszakán éjfél körül rendes szolgálati útján betért egy korcsmába, melynek egyik helyiségében táncmulatságot tartottak. Mikor belépett a korcsmahelyiségbe, a korcsmáros leánya elébe szaladt és izgatottan mondta neki, hogy a táncteremben nagy verekedés van. Bement a táncolók, azaz helyesebben mondva a verekedők közé, ahol két erősen vérző ember fordult hozzá és kérték a tettesek kilétének megállapítását. Sievers részletesen leírja, hogyan sikerült a tettesekre két drabális kelet-porosz munkás személyében ráakadni, mely ténykedése közben az egyik tettes megtámadta, beszorította az egyik sarokba és két kezével a csendőr bal karját a kardjához szorítva, megakadályozta annak használatát. Ugyanabban a pillanatban a másik erősen mellbevágta. A jobbkarja szabadon maradt, nem vesztette el a fejét és zubbonya jobbzebéből előrántotta szolgálati pisztolyát. A löfegyver megpillantásakor mindkét támadója szabadon eresztette és futásnak eredt. — Igen, — írja Sievers — ez egy véletlen szerencsés eset, mert hiszen a pisztoly csöve az előíráshoz híven üres volt s balkeze használata nélkül nem tudta volna a töltényt a tárból a csöbe hozni, nem tudott volna ismételni. Ha azonban a pisztoly lövésre kész állapotban lett volna a zsebében, akkor a jobbkezével a biztosítót szabaddá tudta volna tenni. Elég tehát szerinte, ha szolgálatban a biztosítóra ügyel a csendőr, a pisztoly csöve legyen csak töltve.

Személyi hírek alatt egy fehérhajú, Tegethoff-szakállú tekintélyes arcú öreg úr arcképét látjuk, az illető Hermann Elefret, a mellét elborítják a hadi és szolgálati érdemrendek; nevezett a porosz csendőrség legidősebb nyugdíjas tisztviselője, résztvett az 1866-os osztrák és az 1870—71-es francia hadjáratban, most kilencven éves évfordulója alkalmából ünnepli és üdvözli a porosz csendőrség.

—0—

(Franciaország.) Revue de la Gendarmerie.

11. szám.

A lap két érdekes cikket tartalmaz, amelyekre bővebben érdemes kitérni.

Az egyik Faralicq (Faralik) rendőrbiztos jelentése a Scotland-Jard-ról és az angol rendőrség 100 év fennállása alkalmával folyó év május hó 25-én a Hyde-Parkban (Hajd-park) tartott diszszemlééről.

Tudjuk, hogy Angliában a közbiztonsági szolgálatot minden grófságban külön rendőrség látja el. A legnagyobb természetesen London rendőrsége, melyet a rendőrfőnökség elhelyezéseül szolgáló palota után Scotland-Jard-nak (Skotland-járd) neveznek.

A londoni rendőrség feje a prefektus. Ez és a helyettese magasrangú hadseregbeli tisztek. Különbözik is az angol rendőrség inkább katonai, mint polgári testület. A szolgálatot 4 csoportfőnök irányítja: bűnügyek, politikai ügyek, forgalmi ügyek, rendészeti ügyek. Mindegyik csoportfőnöknek van helyettese is. Utóbbiak is magasrangú hadseregbeli tisztek. A rendőrök egy része lovasítva van. A lovasrendőrök fekete egyenruhát hordanak ezüsttel kiverve. Lóháton igen tekintélyes megjelenésű, marcona alakok. A londoni lovasrendőrsztály lovai lehetőleg mind szürkék.

A rendőr csapatok 8 főcsoportba vannak osztva. Ezeknek parancsnokai a rendőrfőnökök. Londonban, a város kerületeinek megfelelően összesen 22 rendőrosztály van. Az egyes osztagok parancsnoka a főbiztos. Egy osztagban kb. 1000 ember lévén, London rendőrségét kerek 22.000 emberre lehet tenni.

Az angol rendőrt mindenki »bobbie«-nak (bobby) nevezi. Ezek a kiválóan képzett rendőrök köztiszteletnek örvendenek. Kiképzésük egy évig tart.

Május 25-én a beteg angol király helyett a népszerű Galles (Gallesz) királyi herceg tartotta meg a szemlét a Scotland-Jard rendőr csapatai fölött. A rendőrség kb. két

kilométer hosszú vonalban 22 fekete tömegben volt a Hyde-Parkban felállítva. A szemle után a kivonult 15.000 rendőr díszmenetben haladt el a herceg előtt, nyolcas sorokban. Az elvonulás egy óra hosszát tartott és hatalmas benyomást keltett Anglia erejéről.

Lélu (Lélü) alezredes cikke a csendőrség jövőjével foglalkozik. A múltból és jelenből következtetéseket von le arra nézve, hogy, mily irányban várható a csendőrség fejlődése a jövőben.

A multat különös tisztelettel és kegyelettel tárgyalja, mert ott rakták le a mai kiváló intézmény alapköveit. A jelent csak a század elejétől kezdve számítja, mert a csendőrség szervezete akkor ment át mélyreható változásokon. A bevezetésben sajnálatát fejezi ki afölött, hogy a háború után a régi csendőrök tömegesen kiváltak a szolgálatból, mert a fiatalok hevesége nehezen nélkülözheti a higgadtabbak ellensúlyozását s ez az intézmény fejlődésére hátrányos; pedig a technika mai nagyarányú fellendülése következtében a csendőrség sokkal gyorsabb ütemben kénytelen a korrallal haladni, semmint azt megfontolt és tapasztalt vezetés nélkül tehetné. A francia csendőrségnek e tekintetben megvan az a nagy előnye, hogy katonailag van megszervezve, ami az egyenletes irányítást lényegesen megkönnyíti. A tegnapi csendőrség már 500 év előtt, amikor felállították, minden tekintetben kiválóan bizonyult. Főfeladata a törvényhatóságok szolgálatában merült ki. Nagyobb része kezdetül fogva lovasítva volt, hogy gyorsabban mozoghasson, mint azok, akiket kinyomozni vagy üldözni kellett. Még alig 30 éve, hogy az autó kizárólag milliomosok kiváltsága volt, kerékpár is csak ritkán akadt, telefon a nagyvárosokra szorítkozott. Az egyetlen gyors híradóeszköz a távirat volt. A csendőrség jó lovaival mindig előnyben volt a gőcsz-tevőkkel szemben. Igaz, hogy abban az időben bűnesetek ritkábban fordultak elő. A legtöbb munkát a katonaszökevények adták, azután bosszúból és féltékenységből keletkezett bűnesetek. A sok kóbor népség is sok kellemetlenséget okozott, különösen egymás között vívott véres harcaival. De ezek lassan mozdultak, könnyű volt őket felkutatni. Sok volt még a naiv ember is, a jámbor falusi, akit mindenféle képen igyekeztek kifosztani, ha kitette a lábát a faluból. Ezeket is védeni kellett. Ugyancsak sok dolgot adott a foglyok elszállítása, ami rendszeren gyalog történt, egyik brigádtól (csendőrörs) a másikhoz.

Az írásbeli munkák is sok időt vettek igénybe, mert nem voltak sem sokszorosító, sem írógépek.

A legtöbb időt és gondot régebben a csendőrség mindenestre a ruházatára fordította. A kor ízlése festői, pompás egyenruhát követelt és nagy, nyilvános katonai ünnepélyeket, ahol minden katonának a lehető legfényesebben kellett megjelennie.

Mindehhez és még sok máshoz bőven volt idő, mert a csendőrségi szolgálat nem változott. Aki egyszer a szabályzatot megtanulta, annak nem kellett aztán tanulással sokat foglalkozni.

A háborús katonai és közigazgatási szolgálat első ízben 1870-ben állította a csendőrséget új feladatok elé: részt kellett vennie a mozgósításban és harácsolásokat kellett végeznie, ami azelőtt ismeretlen dolog volt.

A mai csendőrség feladatai nagyjából ismeretesek. A közbiztonság szolgálatában 1907-ig minden tekintetben meg tudott felelni feladatának. Azóta a bűnügyek rendkívüli méretében szaporodtak és a háború alatt és után túllépték azt a határt, ameddig a közbiztonsági szervek teljesítőképessége terjedt. A csendőrséget és rendőrséget nagy mértékben kellett szaporítani úgy, hogy pl. Párisban 650 csendőr mellett 12.000—13.000 rendőr működik. Ezzel magyarázható, hogy a nagytömegű rendőrség mellett alig hallani a kisszámú csendőrség működéséről és csak az évente megjelenő statisztikai kimutatásokból lehet tudomást szerezni arról a hatalmas munkáról, amelyet a csendőrség a közbiztonság szolgálatában végez.

A csendőrség további nagyszabású feladataihoz tartozik a lakosság nyilvántartása bűnügyi szempontból, ami a mai korban rendkívül fontos, mert mindenki mindenáron meg akar gazdagodni és ebben nem igen válogatja az eszközöket. Ez az állapot még mindig fennáll.

Nagyon megkönnyíti a csendőrség munkáját az, hogy nem kötelesek afölül nyilatkozni, honnan kapták értesüléseiket.

Ami a kiegészítést illeti, arra kellene törekedni, hogy értékes elemek minél tovább maradjanak a csendőrség sorai-ban. Miután a csendőrségi szolgálat 30 évig tart, a cikkíró azt indítványozza, hogy helyezték a becsületrend keresztjét kilátásba azok számára, akik ezen az időn túl bizonyos ideig szolgálnak. A kiegészítésnél természetesen a kiképző

A világháborúban összesen tíz millió ember esett el. Ebből Oroszországra esik 2 millió 300 ezer; Németországra 1 millió 800 ezer; Franciaországra 1 millió 400 ezer; Nagy-britanniára 900 ezer; Magyarországra 660 ezer. A sebesültek száma az egyes államokban ennek a számnak kétszeresét tette ki.

pótkeretekre kell a legnagyobb tekintettel lenni, mert amilyen a kiképzés, olyanok lesznek az új csendőrök.

A csendőrség a kornak megfelelően a legnagyobb mértékben kénytelen a gyors mozgás és híradás eszközeit igénybe venni. Az eredmény feltételei: gyorsaság, meglepetés, határozott fellépés.

A csendőrség az utolsó 25 évben hatalmasabban fejlődött, mint valaha. A legszembetűnőbb fejlődési mozzanat 1922-ben a csendőrség önálló vezetésének megszervezése volt. Szerencsés gondolat volt amellett a csendőrség katonai keretét fenntartani, mert ezáltal minden párton felül emelkedett. Franciaországban ma a csendőrség oly tekintélynek örvend, hogy joggal a nép tanácsadóinak, ügyvédeknek lehet a csendőröket nevezni. (Folyt. következik.)

Serin (Szerén) újból a közlekedési csendőrség kérdésével foglalkozik. A csendőrség megbízatása ezzel a szolgálattal rendkívül sok port vert fel. Mindenki érzi, hogy a csendőrséget nem látták el a kellő eszközökkel. Minduntalan jelennek meg panaszok az újságokban és ezzel kapcsolatban különféle tanácsok is, miképpen lehetne a dolgot jobban megcsinálni? A sok indítvány közül *Serin* kiemeli a két legjobbat és azokon bizonyítja be, hogy minden látszólagos előnyük mellett se jők, mert nem az állami hatalom útján, hanem magános vállalkozással akarják a kérdést megoldani. Így *Grinda* képviselő »önkéntes tanácsadókat« akar az utakra kiküldeni, vagyis a közlekedési csendőrséget polgári önkéntesekkel akarja kiegészíteni; az *Autó* (*Otó*) nevű lap önkéntes kocsivezetőket ajánl a csendőrség segítségére, akik személyüket és kocsijukat bármikor a csendőrség rendelkezésére bocsátanák. *Cikkiró* felveti a kérdést, hogy a folyton fokozódó forgalom ellenőrzésére miképpen kellene a legcélszerűbben berendezkedni? Erre a kérdésre legközelebb feleletet fog adni. (Folyt. köv.)

A különböző rovatban *Brody* tbk. kivonatát közöl *Trochu* (*Trosú*) tbk. emlékirataiból, aki mint a csendőrség parancsnoka megakadályozta azt, hogy a csendőrséget a hadügyminisztérium kötelékéből a rendőrmisztériumhoz tegyék át, amint azt a császár 1853-ban elrendelte. Ennek következtében a csendőrség katonai alakulat maradt és 1854-ben új csendőrségi szabályzatot kapott.

—0—

(Olaszország.) Fiamme d'argento.

9. szám.

Ferrari olasz egyetemi történelemtanár a lap munkatársai sorába lépett. Első cikke az olasz csendőrség eredetéről, történelméről és működéséről szól. Piemont tartomány nemcsak arról híres, hogy a királyi ház (Savoya = Szavoya) onnan ered, hanem a mostani carabinieri reali (királyi karabélyosok) testületének is szülőföldre. 1814 elején szervezték meg az 1801 óta fennállott Cisalpesi (az Alpeseken inneni) csendőrség mintájára. A carabinieri szót akkoriban már ismerték és karabéllyal felfegyverzett csapatokat értettek alatta. Miután a Cisalpesi csendőrség alapjait Napoleon maga vetette meg, az új intézmény nagyszerű fejlődésnek indult és immár 100 évnél több időn át kitűnően bevált, mint a király, törvény és rend őre, a kötelesség rabszolgája és az állam hatalmi pillére. Mussolini mondotta: »Minden fasiztának tudnia kell, hogy a királyi carabinieri testülete a fasizmusnak egyik főszlopa«.

A lap folytatja a Csendőrségi Lapok f. évi 27. számában ismertetett cikksorozatát a tripoliszi olasz csendőrhadosztály tetteiről. A folytatás konkrét eseteket sorol fel a csendőrség szerepéről a csapatok harcaiban. Olaszország csak nemrég (1909) kezdte meg Anglia beleegyezésével Tripolisz és a Cyrenaika megszállását és átalakítását olasz gyarmattá, mert az olasz népfölösleg számára új területre van szüksége. A bennszülött arabok Tripoliszban ellenszegültek az olaszoknak, akik csak folytonos harcok árán voltak képesek lábukat lassanként megvetni. Amikor 1915-ben Olaszország beleavatkozott a világháborúba, kénytelen volt csapatainak nagy részét Tripoliszból visszavonni, az ott maradt kisebb csapatokat és a visszamaradt csendőrséget az arabok nagy túlerővel támadták meg, sok csendőrtisztet és csendőrt lemészároltak. Különösen véres volt 1915 július 8-adika, amikor Nalut mellett 1500 arab felkelő megtámadott egy mélyútban törbe csalt 800 olaszt, — közte 37 csendőrt — és ezeknek több, mint a felét lemészárolta.

Az olaszok kénytelenek voltak a tengerpartig visszavonulni és még ott is szorongatták őket a felkelők. A harcok 1916-ban is folytak s csak 1917-ben és 1918-ban sikerült a felkelőket némileg visszaszorítani, míg végre 1919-ben békét kötettek a felkelőkkel, későbbre halasztva a bosszút.

A csendőrség számos harcban tüntette ki magát, ezeket a hőstetteket a lap felsorolja. (Folyt. köv.)

Bau Artur csendőr százados folytatja elbeszélését a »vörösök« között szerzett tapasztalatairól. Maró gúnyjal jellemzi a háború befejezését követő időket, amikor Olaszországot szövetségesei mindenből kiforgatták. Az angolok rögtön a fegyverszünet után jó olasz pénzért eladták Olaszország földjén lévő összes hadifelszerelésüket és pénzzel teljesebbel mentek haza. Mire az olasz hadvezetőség elhatározta, hogy a fölösleges hadiszert eladja, annak már lényegesen lement az ára. A súlyos milliókért adósságra vásárolt hadifelszerelés aprópénzért kelt el, amikor pedig a háborús hitelezők teljes összegben követelték a szállításokért járó összegeket, rengeteg államadósság keletkezett. De ez még nem volt elég. Németország — dacára annak, hogy elvesztette a háborút — üzleti téren nagyon is aktív maradt. Német ügynökök keresztül-kasul járták az országot és összevásárolták a fölösleges hadiszert: autót, kocsit, lovat, szövetet, mindent. Papírmárkával fizettek, amely később minden értékét elvesztette. Az olaszoknak így aztán nem jutott se pénz, se posztó. A nép elszegényedett, elégedetlen lett, a talaj elő volt készítve a bolsevizmus számára.

A cikkirő akkoriban a Valtellinában egy fogolytáborban szemlélt meg. A felizgatott vörösöknek hirtelen eszébe jutott, hogy a foglyokat kiszabadítják és szélnek eresztették azokat. Ezentúl minden ilyen ötletszerűen ment. Ki amit akart, azt megtette. Törvény ugyan volt és a csendőröknek kellett volna a törvény akaratát érvényesíteni, de nem volt értelme, hogy bármit is észrevegyenek. Ha valamelyik csendőr a törvényre hivatkozott, rátámadtak: »Te buta, nem tudod, hogy a törvényt egy kormányrendelet módosítja, azt a prefektus rendelkezése változtatja meg, emezt pedig a rendőrség magyarázza úgy, ahogyan neki tetszik?!« Senkit se ítélték el és senkinek se volt igaza azokban az időkben.

Fantini Oddone hadirokkant őrnagy, jelenleg a gazdaságpolitika és a hadtörténelem egyetemi tanára, cikket ír a katonai önérték fokozásáról. Tudvalevőleg *Cadornát*, az olasz hadsereg vezérét okolták az olaszok a piavei csata elvesztésével és a francia *Foch* tábornagyot nevezték sokáig Itália megmentőjének. A cikkirő most helyesbíti ezt a téves felfogást, hogy az olasz önbizalom jogtalanul csorbát ne szenvedjen. Amikor *Foch* megjelent az olasz fronton, hogy ott rendet teremtsen, rendelkezni kezdett: ezt így kell csinálni, azt úgy kell elrendelni. *Cadorna* erre nyugodtan felegetett: ez már így meg van csinálva, az úgy már el van rendelve. Végül *Foch* csodálkozva mondta: úgy látom, hogy mindenben egyetértünk. *Cadorna* csendesen mosolygott és azt mondta, hogy az egészen természetes. Ettől a pillanattól kezdve megszűnt a kéretlen francia tanácsadás.

Törvénytár: Az állami pecsétnyomókat és bélyegzőket az 1929 április 11-én kelt törvény értelmében kicserélik, 1929 november 10-től kezdve már csak az új pecsétnyomók és bélyegzők érvényesek. A zászlókkal szemben köteles tisztelgésről új törvény jelent meg, a tisztelgés a polgári személyekre nem kötelező. A rovatban megjelent bűnügyi statisztika lényeges javulást mutat. Ennek bizonyítására a két leggyakrabban előforduló büntett — a gyilkosság és rablás — statisztikai adatait a legnépesebb tartományokból felsorolja.

Katonai rovat: A hadügyminiszter altisztek számára 3 új kardot rendszeresített. A kard nikkelezett fémhüvelyben három különböző kivitelben kerül kiadásra a gyalogos, lovas és a Bersaglieri (Berzaljeri = lövész) csapatok részére.

A csendőrség szervezetét új királyi rendelet módosítja. Eszerint a csendőrség rendszeresített létszáma 1105 tiszt és 50.000 altiszt.

—0—

(Ausztria.) Der Gendermeriebeamte.

105. szám.

A nemzeti védőrségek (Heimwehr) országos mozgalmának nyomán az osztrák közállapotokban lényeges javulás következett be. Ehhez az örömdetes eseményhez szól hozzá a vezércikk s a politizáló, ellenlábás csendőrszakszervezetnek szemére veti, hogy most ártatlan bárányként jelenik meg a porondon s a fegyelem, az előljárók iránti tisztelet előharcosaként festi le magát, holott eddig minden ténykedésével csak rombolt.

A következő cikk a készütségi szolgálat díjazásának már túlon túl ismert kérdésével foglalkozik; megköszöni az alkancellárnak a költségvetés tárgyalása alkalmával e tárgyban tett kedvező nyilatkozatát, de hozzáfűzi, hogy az alkancellár nem hangoztatta eléggé, hogy a csendőrség készütségi szolgálata teljesen egyenértékű a rendőrség hasonló szolgálatá-

val, mert ezt a szolgálatot a csendőrség is az előirt szolgálaton felül teljesíti, de míg a rendőrséget az ilyen szolgálatokért díjazák, addig a csendőrség ezt a szolgálatát még mindig díjazás nélkül teljesíti. (E cikk megjelenése óta a csendőrség készütségi pótdíjára vonatkozó rendelet 1929. szeptember 1-ig visszamenőleges határral már megjelent. Szerk.)

A lap a statisztikai hivatalnak az élelmiszerek augusztusi áralakulásáról szóló jelentésével foglalkozva megemlíti, hogy minden rangú, rendű és foglalkozású ember félve gondol a küszöbön álló télre, mert az már évek óta nagyon súlyos drágulást és gondot hozott. Ez a félelem az idén is indokolt, mert az élelmiszerek az említett hivatal kimutatása szerint egy hónap alatt 1 százalékkal drágultak. A lakbérek áralakulásáról szóló statisztikai adatok helyességét azonban a lap cáfolja s többek között azzal is érvel, hogy a statisztikai hivatal adatai ellentétben állanak a lakbértörvény rendelkezéseivel.

Mint hogy minden foglalkozási ágban fizetésemelésre irányuló mozgalom észlelhető, a cikk írója ama reményének ad kifejezést, hogy remélhetőleg a csendőrségről sem fognak megfélemlíteni s hivatalból megteszik a megnyugtató lépéseket.

A közbiztonsági szervek politikamentessé tételéről — mint »nagy sláger«-ről — hol itt, hol ott lehet hallani vagy olvasni. A szakegyesület már 1924-ben ilyen célból alakult meg, ha tehát minden csendőr belépett ebbe az egyesületbe, akkor a csendőrség teljesen politikamentesnek mondható. A lap azonban az állami gépezet minden ágazatában szükségesnek tartja a politikamentességet, sőt azt hiszi, hogy ez a közre igen nagy erkölcsi haszonnal járna.

»Miért történik olyan sok autóbaleset az országúton?« Ha az ember az oly gyakori autóbalesetek okát kutatja, először is azt kell megállapítania, hogy az országutak a mai nagy forgalom részére már szűkek és sok helyütt túlkanyargósak, ez a körülmény már nem egy embernek okozta a halálát. Gyakran találni az országúton kö-, illetve kavicsrakásokat, amelyek az utak szűk volta miatt nem egy balesetnek voltak az okozói. Az út javításához szükséges anyagot egyes helyeken már az utak mellett — nem az úttesten — helyezik el, hegyes vidékeken pedig megfelelő üregeket vágtak a hegyoldalba, a kavics részére. Ez a gondosság követésre méltó példa. A kanyargó utak mentén található bokorszegélyezés a vezető látását gátolja s főleg az alacsony motorkerékpárokkal történnek ilyen helyeken súlyos szerencsétlenségek. A balesetek meggátlására elhelyezett figyelmeztető táblákat a rengeteg reklámtábla között már alig találni meg. A kivilágítatlan kocsi is sok éjszakai összeütközésnek voltak az előidézői. Az elhasznált, de üzemben tartott autók különösen gyakran okoznak balesetet. Ezeknek sem a kormányuk, sem a fékjük nem jó már s rendszerint a kritikus pillanatokban mondják fel a szolgálatot. Nem ritka az olyan baleset sem, amikor lovaskocsit gyenge, serdülő gyermekek hajtanak s ha a lovak megvadulnak, a gyermekek lélekjelenlétüket elveszítik, de erejük sincsen hozzá, hogy a megvadult lovakat fékentartsák. A szerencsétlenségek legfőbb oka természetesen a gyorsajtás. Ennél azonban nem szabad mindig a vezetőt okolni, mert gyakran a gazda az, aki ráparancsol, hogy gyorsan hajtson. A sofförtől nem lehet rossz néven venni, ha engedelmességek, mert az engedelmség megtagadása, tehát a normális hajtás, könnyen állásába kerülhetne.

A motorkerékpárokról sokat lehetne beszélni, de így röviden is megállapítható: a hiba ott rejlik, hogy ezeknél a hajtás egyetlen követelménye, hogy a vezető a tizennyolcadik életévét betöltötte legyen. Hogy azután jól lát-e, hall-e, épkézláb ember-e, az mellékes. Előfordul, hogy pl. félszemű motorkerékpárost lát az ember. Az pedig még a sofförök között is előfordul, hogy a nagyothallást valamilyen apparátussal pótolják. Nem lehet figyelmen kívül hagyni az elgondolkozva haladó, szórakozott gyalogjárókat sem, mert azok olyan tényezői a közlekedésnek, akikkel minden vezetőnek számolnia kell. Visszatérve a gyorsajtásra, fontolóra kellene venni azt, hogy veszélyes fordulónál az úttestet hullámosan építsék s ezekkel az ugratókkal kényszerítsék a gépjárműveket arra, hogy 25 km.-nél nagyobb sebességgel ne hajtsanak.

A szakembereknek sürgősen foglalkozniuk kell az autóbalesetekkel s a vezetői igazolvány elvonását gyakrabban alkalmazva, rendet kell teremteni a közlekedésben. Németország e tekintetben követésre méltó példa.

»A csendőrség munkában« című rovatban 13 olyan bűneset leírását találjuk, amelyeknél a csendőrség tevékenysége teljes eredményre vezetett. Egyik eset sem volt azonban olyan jelentős vagy tanulságos, hogy a részletes ismertetést megérdemelné.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(12. közlemény.)

75. §. A megkeresések nem tartalmazhatnak parancsoló kifejezéseket, mint például: »rendeljük, akarjuk, szigorúan megparancsoljuk, meghagyjuk stb.«, sem más olyan kijelentést, vagy formát, amely a csendőrség tekintélyét, vagy a hadsereg csapatai közt öt megillető rangját sérthetné.

76. §. Ha a csendőrséget törvényesen arra keresték meg, hogy valamely hatósági eljárásnál vagy ténykedésnél segítsék, nincs más kötelessége, mint megjelenni, a megkeresés célját biztosítani és ha szükséges, megszüntetni minden ellenállást és akadályt.

77. §. A csendőrséget nem szabad szolgálatától elvonni, vagy az intézmény általános rendeltetésével ellenkező szolgálatokra igénybevenni. Ez alól kivételnek lehet helye akkor, ha a posta a hírközlést kellő gyorsasággal ellátni nem képes, amikor is a kormányközleg kivánságára a csendőrség táviratoknak a polgári és katonai hatóságokhoz leendő továbbításra vagy rendkívüli futárok szerzésére felhasználható.

Azonban csak végső szükség esetében és ha a rendes szállító eszközök használata a dolgok elintézésében hátrányos késedelmet idézne elő, csupán akkor lehet a csendőrséget rendeletek és utasítások továbbítására igénybe venni. Mindazonáltal választások idején a csendőrség a választási névjegyzékeknek és jegyzőkönyveknek továbbítására vonatkozó megkereséseknek eleget tenni köteles.

E ritka és kivételes körülményektől eltérve, nincs megengedve oly szabálytalan megkeresést kiadni, amely az embereket és a lovakat szükségtelenül fárasztja.

Ha a csendőrség az előbb megjelölt tartalmú írásbeli megkeresést kap és az sürgősnek van jelezve, akkor azt teljesíteni köteles, az ilyen megkeresés másolatát azonban szolgálati úton a légióparancsnoknak elő kell terjeszteni, aki arról a hadügyminiszternek jelentést tesz.

78. §. A csendőrség köteles mindazokat a tudomására jutott híreket, amelyek a közrendet vagy a közbiztonságot érik, a polgári hatóságokkal haladéktalanul közölni. A polgári hatóságok erre közlik mindazt, amit a szolgálat és a közbiztonság érdekében hasznosnak vélnék. Az ilyen híradásoknál a csendőrséget csak a törvények és rendeletek végrehajtásának biztosítása vezeti és nem vesz tekintetbe semmi olyant, ami hivatászerű kötelemétől távol áll; tehát a csendőrség egyáltalában és semmi körülmények között nem árthatja bele magát olyan ügyekbe, amelyek politikai színezetűek.

A hatóságok a közléseiket akár szóbeliek, akár írásbeliek, éppúgy, mint a megkereséseiket, a járőrpáncsnokhoz intézik; csupán sürgős esetben, nevezetesen kémkedési vagy biztonsági ügyekben adhatják közvetlenül az őrsőknek. A hatóságok magasabb állású tiszthez csak akkor fordulhatnak,

ha késelem vagy hanyagság miatt valamely csendőrségi alakulat ellen panasza van.

A hatóságok és a csendőrség közötti írásbeli közléseket mindig keltezéssel és aláírással kell ellátni.

79. §. A főtörvényszék elnöke, valamint a fellebbezési törvényszék elnöke és a főügyész, végül a prefektus a megyei csendőrpáncsnokot írásban magukhoz hívhatják, hogy vele a szolgálat céljairól megbeszélést folytathassanak. — Ugyanígy járhat el az esküdtszék elnöke és a köztársaság ügyésze az esküdtszék ülésével kapcsolatos ügyekben.

Ha azonban a főtörvényszék, a fellebbezési törvényszék vagy az esküdtszék nem a megye székhelyén vannak elhelyezve, ezeknek vezetői csak a csendőrpáncsnokot hívhatják magukhoz.

Ez a tiszt, szolgálati szükségből, írásban az alprefektushoz és a törvényszékhez beosztott köztársasági ügyészekhez is kirendelhető.

A szabadlábrahelyezéseknek tudomásulvétele céljából a köztársasági ügyészek a századparancsnokokat magukhoz hívhatják, ha a megjelenésben a századparancsnok akadályozva lenne, a járásparancsnok helyettesíti.

80. §. Az igazságügyi vagy közigazgatási hatóságok és a csendőrség közötti szóbeli vagy írásbeli érintkezések csupán szolgálati szempontból lehetségesek. Nem követelhető, hogy ez a testület naponta érdeklődjék a szolgálat érdekében kibocsátani szándékolt megkeresések iránt. Rendkívüli esetekben a csendőrtiszteknek, anélkül, hogy meghívásra várnának, annyiszor kell a hatóságokat felkeresniük, amennyiszor a körülményekadta szükség megköveteli.

A csendőrtiszteknek mindazokban az esetekben, amikor a helyi hatóságnál megbeszélés végett megjelennek, egyenruhát kell viselniük.

III. ALFEJEZET.

A csendőrség viszonya a polgári igazságügyi hatóságokhoz.

81. §. A köztársaság ügyésze és a vizsgálóbíró járásaik járásparancsnokaihoz megkereséseket, tájékoztatás iránti kérelmeket, nyomozóleveleket, bírói megbízásokat és egyéb olyan ügydarabokat küldhetnek, amelyeket a nyomozás vagy végrehajtás érdekében hozzájuk intézni célszerűnek tartanak. A járásparancsnokok ezeket, az esetleges szükséges útbaigazítások hozzáfűzése után, az érdekelt őrsparancsnokoknak továbbítják.

Csak sürgősség esetében fordulhatnak a köztársasági ügyészek és a vizsgálóbírák közvetlenül az őrsökhöz. A nekik szóló jegyzőkönyvek tisztázatait az őrsöktől közvetlenül kapják.

A járásparancsnokok az illetékes köztársasági ügyészhez a járásukban előfordult rendkívüli eseményekről, jelen utasítás 52. és 53. §-ában foglalt feltételek betartásával jelentést küldenek. A köztársasági ügyész kötelessége ezekről az eseményekről a főügyészt és az igazságügyminisztert tudomásba helyezni.

A járásparancsnokok kötelesek minden hó 1-én és 15-én a járásuk területén a lefolyt 15 nap alatt előfordult bűncselekményekről a köztársaság ügyészének egy kimutatást küldeni.

Az őrsparancsnok az őrskörletükben előfordult rendkívüli eseményekről az illetékes békebíró*) értesíteni kötelesek. A rendőri kihágási ügyekben jegyzőkönyveket vesznek fel és azokat további eljárásra a rendőrbiztoshoz vagy a községi előljáróhoz, mint a rendőri büntetőbíróhoz vádhatóságához küldik meg.

*) A békebíró mint egyes bíró a rendőri büntetőbíró nevében jár el. Min den egyes cantonban egy békebíró működik, s mellé 2 helyettes és 1 jegyző van beosztva. A békebírónak jogvégzettséggel kell bírnia. Hatásköre a kihágásokra terjed ki.

82. §. A köztársasági ügyészek a székhelyükön lévő járásparancsnokkal szolgálati ügyeket megbeszélhetnek. A századparancsnokok csak akkor jogosultak közbelépni, ha az ügyész az utasítás rendelkezéseit megsérti vagy ha az ügyészeknek a csendőrség szolgálata ellen panasza van.

Az őrs- és járásparancsnokok nemleges jelentéstételre kötelezve nincsenek.

83. §. A bírói meghagyások a vádlottak címére állíthatók ki s a csendőrségnek végrehajtás végett kiadhatók.

84. §. A csendőrség idézéseinek a tanúk részére való kézbesítése végett nem használható fel, csak sürgős és elkerülhetetlen szükség esetében. Tilos a csendőrség egyéneit olyan szolgálatra igénybe venni, amely azokat eredeti hivatásuktól elvonná s amelyek végzésére bírósági szolgák vagy más közegek állnak rendelkezésre.

Mindazokban az esetekben, amikor a bírósági tisztviselő a csendőrséget vádlottak előállítására keresi meg, a megkeresésben meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek a csendőrség igénybevételét szükségessé tették.

85. §. Az esküdtnök szóló behívók kézbesítése a csendőrségnek fontos tennivalóját képezi. Az ily kézbesítésnek a közigazgatási hatóság megkeresésére van helye.

A csendőrség a kisajátítási eljárás iratainak kézbesítésével is megbízható.

86. §. Az esküdtszék által halálraítéltek kivégzéséhez kirendelt csendőrkülönítménynek a rend fenntartása, zandülések megelőzése és elfojtása, valamint az igazságügyi tisztviselőknek az ítélet végrehajtásában való támogatása a feladata.

(Folytatjuk.)

A jubiláló „Őrszem”-hez.

A honvéd altisztek lapja, az »Őrszem«, belépett a 26-ik évjolyamba, mögötte tehát negyedszázados múlt küzdelmei sorakoznak. Laptársunk nagy ünnepéhez nekünk is van néhány meleg, bajtársi szavunk.

Egy lap életében jelgyülemlett huzamosabb időnek kettős a mérlege: egy látható és a másik láthatatlan. Látható, szemmel is ellenőrizhető mérleg az idők során megjelent lapszámok halmaza, s a rengeteg számba belerótt tengernyi betű. De nem ez az érdeklő mérleg. Ennél sokkal jelentősebb a másik, a láthatatlan. A szépnek, jónak, nemesnek szemmel nem érzékelhető palántái, terebélyes fába sugárzott hajtásai, amelyeknek magvát az idők folyamán számról-számra, cikkről-cikkre és betűről-betűre hintette el a lap olvasótáborá ltkébe. Ennek a mérlegnek, ennek az eredménynek mértékessége nincsen, a papírra vetett gondolatok tanítások láthatatlanul egymásba jüzödő hatásának részleteit

Európában Németországnak van a legtöbb mozgóképszínháza és pedig számszerint 5267, nálunk van 535. Az Amerikai Egyesült Államokban lévő mozgóképszínházak száma 20.500, ebből csak Newyorkban 4500 van.

érzékelni, szemmel lemérni nem lehet. Olyan ez a munka, mint a vízcepp hatása a sziklára: cseppenkiut semmi, de a számtalan semmiség-vízcepp végül is kivájjja, megrendíti a merev, kemény sziklát. Az emberi lélek is így reagál a tollatjorgatók lelkéből és ismereteiből fakadó gondolatok, érzések és tanítások cseppjeire. Egyik szám jön a másik után, évjolyamok sorakoznak s a munka pillanatnyi megállást, megpihenést se tűrő jorgatagában verejtékcseppek is hullottak az »Örszem« huszonöt évjolyamának hasábjaira.

Huszonöt évjolyamra terjedő lapkötetekben tömérdek gondolat, érzés, energia és sok-sok küzdelmes munka van eltemelve, illetve csak látszólag eltemelve, mert a magok apránként odahullottak az olvasók lelkébe és értelmébe, a holtaknak látszó betűkből a becsületézés és tudás palántái lassankint átgökeresedtek az emberi lélek csodálatos termőföldjébe s ott élnek, virágoznak emberek, generációk életén át.

Mindegy, nem fontos, hogy kik azok, akiknek a tolla a 25 évjolyam betűtengerét cseppenkiut összehordotta, az »Örszem« szép jubileumán nem az embereket, nem a neveket keressük. Aki csak egyetlen sort is leírt s ebben egyetlen gondolattal vagy érzéssel is hozzájárult a közös munkához, megbecsülést érdemel. Laptársunk negyedszázados évjolyamaiban nagyon sok, néven nevezett és sok névtelen tolljorgatóval találkozunk s mi valamennyiüknek szívből gratulálunk az eredményhez, amit a honvéd altiszti kar szellemi fejlődése és erkölcsi gyarapodása terén, mint az előjárók segítőitársai, elértek.

Laptársunk további célkitűzéseire is kitartást, eredményes jó munkát kívánunk!

—0—

A m. kir. állami rendőrség tizéves jubileumának megünneplése. A m. kir. állami rendőrség — mint azt egyik utóbbi számunk vezető cikkében megírtuk — f. évi október

17-én érte meg fennállásának tizedik évfordulóját. Ezt az évfordulót közbejött akadályok miatt egy héttel később, október 24-én ünnepelték meg a belügyminisztérium közelmúltban átalakított disztermében. Az állami rendőrség tisztviselői kara nemcsak Budapestről, hanem a vidéki állomásokról is nagy számmal gyűlt egybe ez alkalommal, résztvettek az ünnepségen a belügyminisztérium összes osztályainak küldöttségei és ott voltak természetesen a csendőrség képviselői is: Fischer József tábornok, a belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője, Schönherr Károly ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője és helyettese: Vlaszaty Béla ezredes, a m. kir. csendőrség felügyelőjének képviselőjében románai lovag Czögner Gusztáv ezredes, továbbá a belügyminisztérium VI. b. osztályának a tisztikara. — Az ünnepség 13 órakor vette kezdetét, amikor a belügyminiszter úr és politikai államtitkár az ünneplők körébe érkezett. Vay Kázmér miniszteri tanácsos, a rendészeti szervek osztályának vezetője üdvözölte a belügyminiszter urat, aki hosszabb beszédben méltatta a m. kir. állami rendőrség megszervezőinek érdemeit, elismeréssel szólott magának a testületnek a tíz év alatt mutatott eredményes munkásságáról és annak a reményének adott kifejezést, hogy a jubiláló rendőrség a jövőben is biztos támasza lesz a rendnek és békességnek. Megvilágította szavaival a belügyminiszter úr azt az utat, amelyik legbiztosabban vezet az ideális rendhez és békességhez, támogatást és megértést hirdetett az arra érdemeseknek és viszont kemény szigort azokkal szemben, akik a társadalom nyugalmanak és békés munkálkodásának ellenségei. A meleg és elismerő, buzdító szavak után kiosztotta a belügyminiszter úr a legfelsőbb helyről érkezett kitüntetések és a maga elismerését tartalmazó dicséretes okiratokat. Kitüntetés gyanánt egyesek címzetes, egyesek pedig valóságos előléptetésben részesültek és pénzbeli jutalmak is kiosztásra kerültek. A kitüntetett rendőr tisztviselői kar köszöneté után a

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5. Alapítást: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részleltetés!

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.
Telefon: József 418-90.

Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Ha megbízható beszabályozott, pontosan járó

ÓRÁT

akar venni, forduljon hozzám bizalommal

SÁRGA JÁNOS

királyi udvari ékszerész
Alapítva: Kolozsvár 1895.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, KIGYÓ-UTCA 5 SZÁM. — Klotild-palota.
Uj, képes árjegyzék ingyen, bérmentve!

33 év óta a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat masszív katonai utigépeket 5 évi jótállással 20 P havi részletre szállítunk. kerékpáralkatrészeket

lán tot pedált, kormány lámpát, nyergeket stb. bármely gyártmányu kerékpárhoz nagybani, eredeti gyári árban külső gummik 6.50, belsőket 2.10 pengőtől.

Kerékpárok 130 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpár- és gumminagykereskedők. Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete.

Budapest, VI II, József-körút 41. szám.
60 éve áll fenn! - Árjegyzék 1000 képpel ingyen.

HOSER VIKTOR 109 éves órascége

Budapest, I. Tabán, Apród-u. 1.
Telefon Aut.: 531-39.

Ajánlja dús óraraktárát, 10^{1/4} engedménnyel a m. kir. csendőrség részére.
Javításokat is vállal.

belügyminiszter úr buzdító, munkára serkentő szavaival zárult a szép ünnepség.

Október 26-án délelőtt nyújtotta át a belügyminiszter úr a rendőrlegénységnek a kormányzói kitüntetések. Meghülés miatt a belügyminiszter úr nem szólhatott a rendőr legénységhez, helyette *Sztranyavszky Sándor* államtitkár úr mondott ünnepi beszédet, megemlékezve abban az állami rendőrség súlyos tisztelettel jelentő múltjáról s ezidő alatt szerzett érdemeiről. Az ünnepség a rendőr legénység diszmenetével nyert befejezést.

A volt kassai 5. honvéd huszárezred ünnepe. Az ezred tisztikara október 5-én tartott összejövetelén *Hegedüs Pál* ny. altábornagy elnökletével elhatározta, hogy az ezred történetét megírja s minden december 5-ét ezrednap gyanán! a legénység bevonásával istentisztelet, diszgyűlés, közös ebéd, vagy vacsora keretében megünnepeli. Felkéri az ezred összes volt tagjait, hogy az ezredtörténet megírásához adatokkal szolgáljanak s a folyó évben Budapesten megtartandó ezred-ünnep sikerét megjelenésükkel és a bajtársak szélesebb körű tájékoztatásával emeljék. A legénységi állományúak *körmentdi Ékes Károly* ny. alezredes, *Gödöllő* címre, a tiszték *vitéz Görgey Miklós* ezredes Budapest, I., Váralja-utca 14. címre jelentsék be lakóhelyüket, az ezredtörténet kivánt példányszámát és azt, hogy a folyó évi ezrednap megünnepelésében résztvesznek-e. Az ezrednap részletes programja november végén, december elején jelenik meg a napilapokban.

Folyamátkezés részletes végrehajtása egy hadosztály keretében címmel mostanában hagyja el a sajtót *Rödl Rudolf* vkszt. alezredes könyve. A folyamatkezés tudvalévőleg egyik legnehezebb harcfeladat, amelyet sikeresen és nagyon súlyos véráldozat nélkül csak úgy lehet végrehajtani, ha a parancs-

nokok — még a szakaszparancsnokok is — összhangba tudják hozni a harcászati és műszaki tényezőket. A Harcászati Szabályzat ugyan az elveket ezzel a kérdéssel kapcsolatban is tisztázza, az elvek helyes alkalmazását azonban gyakorlati példák megbeszélése nélkül elsajátítani jóformán lehetetlenség. Ezen a téren jön segítségre a tanulni óhajtóknak *Rödl* alezredes könyve: gyakorlati példák keretében világítja meg, hogy az elveket különböző helyzetekben miként alkalmazzuk, a változó út-, terep- és folyóviszonyoknál miként hozzuk összhangba időben és térben a harcászati és műszaki tényezőket, melyik parancsnoknak mikor és mit kell intézkednie és ami különös gyakorlottságot igényel: parancsainkat hogyan adjuk ki. A folyamatkezés végrehajtásában sok sajátosságot találunk s ezeket az egyéb harcászati ismeretektől eltérő elemeket helyesen alkalmazni, helyes parancsokba önteni megfelelő gyakorlati tapasztalatok híján nem lehet. A könyv egy hadosztály keretében mutatja be a folyamatkezés rendszeres felépítését, a parancstechnikát, időrendi sorrendben tárgyalva a harcászati és műszaki parancsokat és az egyes parancsnokságok, alakulatok teendőit. A könyvet a honvédség főparancsnoka a honvéd tisztikarnak és a tiszti tanfolyamok részére ajánlotta, illetve tansegédletként való rendszeresítését engedélyezte. Ára kötve igen jó nyomdai kiállításban térképekkel és vázlatokkal 6.— P. Bolti ára 7.— P lesz. Elküldése vagy utánvétellel vagy a könyv árának előzetes beküldése ellenében történik. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, gr. Radetzky laktanya, II., Pálffy-tér 3.

Örsparancsnoki kinevezések. A budapesti csendőrkerület parancsnoka *Korpos Ignác* tiszthelyettes, — a pécsi csendőrkerület parancsnoka *Görög Mihály, Csiszár Gáspár, Domonkos Ferenc, Gelencsér János I. és Imre Gábor* tiszthelyettese-

Hegedű
Armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gítara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Mielőtt

CSILLÁR

szükségletét beszerezl. tekintse meg az

ELEKTRA CSILLÁRGYÁR

VII., Dob utca 42. kiállítását. Címre tessék ügyelni.
Kérjen képes árjegyzéket. Telefon: József 428-77.

A csendőrség tagjainak fizetési könnyítések.

Portyázó csendőrnek
nélkülözhetetlen

AXA-szérum

vízhatlanná teszi

az egyetlen létező impregnáló szer, mely cipő, csizmát rövid kezelés után egyszersmindenkorró Nagy üveg ára 2.— P, 3 1/2 üvegnek megfelelő bádogkannában 5 Peng, Használati utasítás mellékelve. Megrendelések: **BACHRACH TESTVÉRE,**

Telítő anyagok gyára, BUDAPEST, VII. kerület, Szövetség-utca 36/b. szám alá küldendők.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai
nyolc havi részletfizetésre készpénzárón a következő cikkek kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszerezett egyenruha szöveteket, bélésárukat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfi-fehérműveket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint diszpárnákat a abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny és függönykelméket uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket,

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.
Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi

ket, — a debreceni csendőrkerület parancsnoka *Hegedüs Gyula* tiszthelyettest örsparancsnokokká nevezte ki.

Elöléptek: A budapesti csendőr kerületben *örmesterré: Kenyeres József, Darányi János és Kovács Imre* csendőrök. A pécsi csendőr kerületben *törzsörmesterré: Kálmán Ferenc és Bató Elemér* örmesterek, *örmesterré: Szulimán István* csendőr. — A debreceni csendőr kerületben *törzsörmesterré: Mucsi Imre, Molnár Imre, Szabó József, Nagy Pál, Tar János, Viznyiczki János, Benedek Lajos és Mészáros Gusztáv* örmesterek; *örmesterré: Szabó Elek* csendőr.

Házasságot kötöttek: A budapesti csendőr kerületben: *Fekete László* törzsörmester *Elter Mária Emiliával* Dunabogdányban, *vitéz Nádudvari Sándor* törzsörmester özv. *Kontha Károlyné* szül. *Józsa Eszterrel* Kiskunlacházán, *Kurcsics Géza* törzsörmester *Szabó Róza Etelkával* Rákóczi falván. — A székesfehérvári csendőr kerületben: *Horváth János VIII.* törzsörmester *Szemeli Máriával* Győrben. — A pécsi csendőr kerületben: *Kolláth Gergely* örmester *Fekete Ilonával* Veszprémvarsányban. — A szegedi csendőr kerületben: *Pozsonyi János* tiszthelyettes *Bakos Erzsébettel* Füzesgyarmaton, *Izsó Ambrus* örmester *H. Kovács Emiliával* Gyomán.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik egyedülálló, jól főző, közepkorú, rendszerető jobb asszony: *Maikus Béláné*, Budapest, Szondy-utca 44-b. fsz. 2.

Eladó igen jókarban lévő *Mignon* írógép 60 pengőért. Cím: *Sávai Pál* tiszthelyettes Szeged, Csongrádi-sugárút 24.

Napos 3 szobás, hallos stb. modern öröklakás (Budapest, a Böszörményi-úton, közel a csendőrlaktanyához) igen kedvező fizetési feltételekkel, méltányos áron, szabadkézből *eladó*. Közlebbi adatok szerkesztőségünkben.

Törzskönyvezett szülőktől német boxer védő kölykök eladók. *Kállay, Jászkisér.* Fényképet küldök.

Nyomdahiba. Legutóbbi számunk tárcájába értelemzavaró, súlyos hiba csúszott be. A 950. oldalon, az alulról számított hetedik sor helyesen a következő: »magyar névvel született,

magyar nyelven, magyar iskolát vég-«. — A magunk repulációjára adni, hogy a korrektúra terén a szerkesztőséget mulasztás nem terheli, a sajtóhibák mindenkor a nyomda hibái.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön fel-

KIRÁLYI BÉRPALOTA

**Kardbojtok
kardszíjak
kardok
érmek
érem szalagok
sarkantyúk
és az összes
egyenruházati
felszerelések
a legnagyobb
választékban**

HALÁSZ GYULA

m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. SZÁM, (lételemet).

Telefon: Automata 833—39.

HALÁSZ GYULA

József főherceg Ő kir.

fensége udvari szállítója

ALAPITVA:

1915. ÉVBEN

M. KIR. EGYENRUHÁZATI INTÉZETE ÉS CSENDŐRTISZTI FELSZERELÉSI CIKKEK ÁRUHÁZA

A Honvédelmi Minisztérium által kiosztott szövetanyagokból I. osztályu munkával készülő ruhadarabokat a következő árakon készítem el:

Köpeny	P 64.—	Szalón nadrág	P 24.—
Zubbony	P 48.—	Lovagló „	P 32.—
		Bocskai sapka	5.60

A csomagból hiányzó anyagokért a következő árakat számítom:

KÖPENYNÉL: bársonygallér, szegélyosztó, parolin, nagy- és kisgombok, köpenycsatló	P 13.60
ZUBBONYNÁL: főtisztai, valódi nikkell aranyozott sujtás, parolin, csillag, nagy- és kis gombok	P 8.—
ZUBBONYNÁL: törzstisztai	P 10.—, tábornoki . . . . . P 16.—

Felhívom a Tiszt urak figyelmét, hogy a nálam készülő ruhákat ne méltóztassanak összetévesztetni az esetleg olcsóbb árakat számító alkalmi ruhakészítő alakulatokkal, mert nálam minden ruhadarabot szakemberek készítenek el, akiknek a szakmában már évtizedes gyakorlatuk van.

Nagy raktár speciális sapkáiban. — Dús választék angol zubbony és lovagló nadrág anyagokban, valamint **úri divatszövetekben** és fehérneműekben.

számítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Zimony. Most már igazán kár volna mozognia, ha eddig türelemmel várt. Levelében egyébként alapos tévedés az, hogy a kerületi parancsnokság — eltérőleg más kerületi parancsnokságoktól — egyáltalában nem ad ki nősülési engedélyt, mert a kérdéssel kapcsolatos belügyminiszteri rendelet egyaránt vonatkozik minden légénységi állományú csendőr egyénre, bármelyik kerületnek az állományába tartozzék is. Szerencse dolga aztán, hogy melyik kerületnél hogyan alakul a nők létszámfogyatéka és ennek arányában hány nősülési engedélyt lehet kiadni. Ugy látjuk, hogy az ön kerületénél e tekintetben a legnehezebbek a viszonyok, mert mások is panaszkodtak. A várakozási idejéből ítélve önnek annyira alacsony lehet a sorszáma, hogy most már rövidesen remélheti a sorrakerülését.

Zöld tavasz. Három évig őrmesternek kell lennie ahhoz, hogy törzsőrmesterré előléptethető legyen. Hogy az őrmesteri rendfokozatot a lehető legrövidebb idő alatt értes el, avagy valami okból mellőzték, ez a körülmény a magasabb, vagyis a törzsőrmesteri előléptetésnél egyáltalában nem vehető figyelembe; az őrmesteri rendfokozatban legalább 3 évet feltétlenül el kell töltenie. Ha ez nem így volna, végeredményben nem is volna különösebb baj, ha valakit az őrmesteri előléptetésnél mellőznek, mert hiszen azt az időt, amit így a saját hibája folytán elveszt, a törzsőrmesteri előléptetésnél behozná. Ha ez lehetséges volna, akkor az, akit az őrmesteri előléptetésnél esetleg három éven át mellőznek, csendőrből egyenesen törzsőrmesterré volna előléptethető. Ez pedig mégis furcsa volna, ugyebár? Legalább is olyan furcsa, mint amilyen az ön őszi-tavaszi jeligéje.

Kopáncs. Olvassa el lapunk folyó évi 29. számában közölt 173. sz. lekszikonválaszunk utolsó bekezdését. A kivizsgáló jelentést, amint az említett válaszunkban olvashatja, a felülvizsgálati iratokhoz kell csatolni. A felülvizsgálat alkalmával az érdekelt adja elő a kedvezményes nyugdíj megállapítására vonatkozó kérelmét s ha a kivizsgáló jelentés nem volna az iratok között, annak beszerzéséről hivatalból gondoskodnak. Magának az érdekeltnek a kivizsgáló jelentést sem a kivizsgálás megejtése után, sem a felülvizsgálat alkalmával nem adják ki. Ahhoz, hogy az ön szolgálatban történt megsérülése ügyéhez hozzájáruljunk, a kivizsgáló jelentés tartal-

mát kellene ismernünk, erre pedig csak az előjáróinak van joga és módja.

Hulló levél. 1. Nem írta meg, hogy gyalog vagy lóháton és milyen terepen teljesíti a szolgálatot. A Szut. 6. mellékletében nézze meg a VI. kiszabot rovatában, ott pontos adatokat talál. 2. Budapesten lesz, de nem lehet tudni, hogy mikor. Annakidején parancsból megtudja s akkor ön is jelentkezhetik. 3. Olvassa el a Szolgálati Szabályzat I. rész. 692. pontját.

Sz. L. őrmester. Katonai szolgálati idejét nem lehet a nyugdíjába beszámítani, mert 1918 november 14-től 1920 május 6-ig nem teljesített szolgálatot, ez pedig olyan hosszú megszakítás, hogy kegyelmi úton se lehet a beszámítást remélni. Egyébként az is, hogy — amint ön írja — a rossz viszonyok miatt mindaddig nem volt hajlandó katonai szolgálatot teljesíteni, amíg a trianoni országhatárt meg nem állapították, semmiképpen se lehetne indokolása a beszámítás iránti kérelemnek. Ennek az ellenkezője lett volna érdeme: ha éppen a nehéz viszonyok között mutatott volna hajlandóságot a katonai vagy csendőrségi szolgálat iránt. De miért kellett önnek a trianoni határokat megvárni ahhoz, hogy a csendőrséghez jelentkezzen? Ezt sehogyan se értjük.

Ujváros. Egyenruhában is be lehet menni, egyébként ön másként nem is tehetné, mert polgári ruhát nem viselhet. Ki kell töltenie egy ívet a cseh-szlovák követségen (Budapest, Rudolf-tér 2. sz.) s annak alapján adják ki a beutazási engedélyt. Két, három hétbe telik, amíg azt megkaphatja.

Késmárk. A folyó évi 2. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 45.033 eln. VI. c. 1929. sz. belügyminiszteri körrendeletben utalást talál a 120.231 eln. VI. c. 1924. (nem 121.231) sz. belügyminiszteri rendeletről, az tehát hatályban van.

V. J. Nyugállományú csendőr egyének is kérhetnek örökbefogadott gyermek után családi pótlékot, de csak egy után. Arra vonatkozólag, hogy a kérvényt hogyan kell felszerelni és hogyan kell felterjeszteni, részletes útmutatást talál lapunk folyó évi 18. számában »Bors Sándor ny. csendőrtiszt helyettes, Szigetszentmiklós« jelige alatt küldött üzenetünkben.

N. G. Olvassa el, illetve tanulmányozza át lapunk folyó évi 23. számában a nyugdíj kiszámításához útmutatóként közölt 138. sz. lekszikonválaszunkat. A 18. pontban olvassa, hogy 10 évi szolgálat után a nyugdíjba számítható javadalmazás (haviszold és a közétkezési pénzből 20 P 40 f.) 40%-át kapja nyugdíj gyanánt, a 21. pontban azonban az áll, hogy akinek az összes számítható szolgálati ideje a 15 évet el nem éri, az a részére különben illetékes nyugdíjnak csak 60%-át kapja. Kivétel csak az, aki teljesen kereset- és munkaképtelen s vagyona, keresete nincsen, vagy aki a 60.

BÜTORHITEL

ÚJ ALAPON,

késpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. Sándor Ignác bútor-áruház Budapest, VI., Dessewffy-utca 18-20. Vilmos császár út és Nagymező-ú. között (saját házában). 2-es és 10-es villamos megálló.

Csillárok részletre

előleg nélkül, 'olcsón,' havi 10-20 pengős törlesztésre késpénz Uránia szaküzlet Rökk Szilárd-ú. 18. áron az iskolával szemben

„CORVIN” BÜTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Külföldi világmárkás zongorák legdusabb választékban. — Részlet

Legújabb zenekari és jazz-hangszerek

Élőhang — Pathé — Olotonál — Beszélőgép

BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-UT 60 (Saját palota)

Az összes katonai kitüntetések, (miniatürben is) katonai érem-
zománcjelvények, sportérmek, versenydíjazások céljára szobrok, serlegek, vésetek, irodai gumi-
bélyegzők, felirati **Morzsányi Józsefnél Budapesten,**
zománcablák **IV. kerület Eskü-út 5.** Alapítva : 1870. Telefonszám : Automata 822-17.

életét betöltötte. Ha ezen az alapon számítja ki a nyugdíját, rájön, hogy azt helyesen állapították meg.

Szebb jövő. 1. Igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott és igazolványos altisztek között különbség nincsen. Igazolványos altiszt tulajdonképpen nincs, mert ez az elnevezés csak a mindennapi használatban rövidített formája a teljes elnevezésnek. 2. Kérheti igényjogosultsági igazolvány nélkül is az útmesteri tanfolyamra való felvételét, de csak akkor veszik figyelembe a kérést, ha az igényjogosultsági igazolvánnyal ellátottak nincsenek elagendó számban.

Tündérgert. 1. A gödöllői csendőr kutyatelep megszűnt. A honvédség kutyaosztága a Károly király laktanyában, Budapesten van. Az okmányok másolatai ott megvannak. 2. Zajcsek Alfonz százados a nagykanizsai aknavető üteg parancsnoka. 3. Nem lehet, mert a kerületi parancsnokságoknak ilyen szervük nincs. 4. A közbiztonsági szolgálatban használt ebek adómentességet szabályrendeletek tárgyalják, olyan belügyminiszteri rendeletről, amelyik ezt a kérdést országosan szabályozná, mi nem tudunk. 5. Az Országos Rendőrkutya Egyesületbe — a Szut. 83. pontjában foglalt rendelkezés betartásával — kérheti a felvételét. 6. Ezt az egyesülettől kérdezze meg. A versenyekre a csendőrség zsüritag gyanánt senkit se küld ki, mert ezeknek a versenyeknek hivatalos jellege nincsen. 7. Nem tudjuk, mikor lesz erre a célra — pénz. 8. Három évi szolgálat elteltével minden legénységi egyén fegyelmi fenytéseit törölnökök, ha az utolsó évben kifogástalanul viselkedett (Szolg. Szab. I. Rész, 692. pont helyesbített 2. bekezdése). 9. Örsönkint az osztályparancsnokság rendezti a kérdést, általános szabály erre nincsen.

Szerdahely. Az ön által közölt tényállás szerint a kir. járásbíró elmarasztalta önt a tartás összegében és ezen ítéletet a felsőbb bíróság is helybenhagyta. E jogerős ítélettel szemben mindaz, amit levelében megirt, figyelembe nem vehető. Feltétlenül meg kell fizetnie a marasztalási összeget, mert a felperesnek jogában áll nyugdíját is egyharmadrészen végrehajtás útján lefoglalni, ezzel pedig csak újabb költségei merülnek fel. A lefoglalás ellen nem védekezhetik és a levonás ellen semmiféle jogorvoslati nincs. Azt ajánlhatjuk, menjen el a felperes ügyvédjéhez és egyezzen meg vele, így az újabb költségektől megszabadul.

Dunaszéli tüzek.

Írta: KILIÁN ZOLTÁN.

(12.)

XI.

Lassankint elültek már az összesűrűsödő bűnügyi események által okozott izgalmak. A kincskeresési láz is megszűnt egészen, még azok is mosolyogtak már rajta, akik maguk ástak a romoknál legjobban.

Csak Bukó Kálmánt foglalkoztatta még a kincsügy; restelte, hogy a fazék ezüstpénz tolvaja és elásója még mindig szabadon jár, kinyomozatlanul.

Borcsics Lujza gyilkossági ügyében tárgyi bizonyítékot a pisztolyon kívül nem tudtak előteremteni a csendőrök. A pisztoly csakugyan ott volt a kútban, amint Borcsics Lujza mondta; egy kútmester legénye hozta fel úgy, hogy előbb a lehetőségig kivődrözte a vizet, azután leereszkedett a kútba. Két lövedék hiányzott a pisztolyból, a halált okozó kettő.

Bolgáry János házában igen gondos nagytakarítást rendezett a tiszthelyettesné. Bolgáry lelkére kötötte feleségének,

A m. kir. csendőrség tagjainak árjegyzéki árainkból 5% engedmény

Elsőrangú alpacca, alpacca ezüst-evőeszközök
továbbá mindennemű **chinaezüst** dísz tárgyakat

12 havi részletfizetésre

a legkedvezőbb áron szállítunk

Alpacca áruforgalmi vállalat

Árjegyzéket díjmentesen küldünk.

BUDAPEST, V. Széchenyi-utca 5. sz.

Telefon: Automata 219-69.

BUTORT ÖN IS olcsó, készpénzáron vásárolhat
10-15-20 havi folyószámla hitelre
TOMORY és TSA butoráruházában,
IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi téren). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

BUTOR részletre olcsón VI., **Ó-utca** Budapest 3.
Postások és rendőrség szállítója.

Előleg nélkül részletre szelvények, szőnyegek,
matracok, paplanok,
vasbutorok, szalongszalonyok, szelontakarók
készpénzáron
Budapest, Magyar-utca 8. sz., kárpitosműhelyben

6-8-10 havi folyószámlahitelre
szelvények, szalongszalonyok, matracok, paplanok,
szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben
Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitos mesternél

BUTOR RÉSZLETRE
12-20 hónapra készpénz-
árban, megbízható minőség-
ben. ROYAL butorcsarnok

„Takarékosság” tagja.

CSENDŐRSÉGI FELSZERELÉSEK

sapkák, kardok, kardbojtok, örmek, gombok s minden ezen szakmába
vágó cikkek gyári lerakata legolcsóbban

HALMOSNÁL, MISKOLC, Városháztér.

hogy minden lim-lomot, szekrény alá gurult gombot, miegyebet félretegyenek, hátha előkerül valami, ami Borcsics Lujzától ered és bizonyítékul szolgálhat. Megszerezte az örs Bolgáry János rendelkezéseit is a budapesti pénztintézettől, melyek Borcsics Lujza ellátására vonatkoztak. Igen gavalérosan gondoskodott ezekben Bolgáry János a pesti asszonyáról.

Az örsparancsnoknak hivatalos teendőin kívül elég munkát adott nagybátyja hagyatéka. Mintaszerű rendben tartotta javait a salátás, de Bolgáry Gábor más gazdálkodási rendet tervezett ki mégis feleségével a jövőre. Most meg aratás előtt állott a gazdaság.

Adonyiné Bolgáry János szolgálójával megjött a búcsúból. Szánta-bánta az özvegy menyecske, hogy elment Andocsra, ha itthon marad, vigyázott volna az »emberére« alaposan. Akkor nem esik meg a salátással az ilyesmi. Holmi végrendeletet is firtatott a szaporanyelvű szép asszony a csendőröknél; nem lehet más az örökös csak ő, vagy a fia, mert őket szerette a salátás. Persze, hiába kereskedett. Tudta különben jól, mit mondott Bolgáry János:

— Nem iratok sem terád, sem másra semmit. Ha elveszlek, a gyereket meg örökbefogadom, úgyis rátok marad minden. Végrendeletet nem irok.

Az ember azonban bizonyosság ellenére is reménykedik ilyenkor.

Amennyire elszomorodott Bolgáry János hirtelen jött halálán Adonyiné, annyira megörült neki Pataji Boldizsár, a régi kedves. Sietett mutatkozni.

Adonyiné sem haragudott rá, hogy eljött megint a legény. Csak azt mondta búsan; míg Pataji magához szorongatta:

— Száradjon le a keze tövig annak a Borcsics Lujzának! Elvárhatott volna esküvő utánig...

— Jobb így, Juliskám. Még én jutottam volna előbb vagy utóbb tömlöcbe, ha vár!

— Az öreg vagyónával mégis csak külön sorunk lehetne.

— Hadd el, szeretlek azért így is! Mi hasznod lett volna abból, ha te emészted el? Odakerülnél, ahová az az asszony. A fegyházba.

— Csakhogy engem meg nem fognának! Ésszel tenném, amit teszek.

— Mindenki azt hiszi magáról és egyszer mégis csak ott vannak a csendőrök a nyomában. Nyugodj bele, Juli! Az is lehet, hogy téged lö agyon az a pesti asszony, ha Jegenyésen talál... Az Isten rendelése volt, hogy Andocsra menj a ócsúsokkal!

— Az Isten rendelése! — súgta utána ijedten az asszony. Megnyugodott.

★

Gájer Istvánék kimentek a lányukhoz Kislenkertre, Bukó törzsőrmester meg eljárt hűségesen az éjjeli lesre. Minden tolvaj másodszor is megkísérli azt, ami rajtavesztés nélkül sikerült, — ezt sokszor tapasztalta már Bukó Kálmán és azt is tudta, hogy a bünöző ritkán próbál meg új módot bűncselekményeinek elkövetésében.

Lesett a pénz visszatérő tolvajára éjjelről-éjjelre rendületlenül.

Egy éjszaka becsúszik valaki az ablak keskeny nyílásán. Alig neszez.

A csendőr mégis felrezen rá. Figyel. Megtapogatja a zsebét, valamennyi kulcs benne van.

Tizenkétéves formájú leány lép mezitláb az almárium felé. Elhúzza a helyéről. Lehajlik, amint belenyúl a pénzbe, felemel egy pár pénzdarabot, majd visszaejti.

Most visszajön ugyanolyan csendesen az ablakhoz:

— Megvan. Bejön?

— Nem tudok, — súgja egy külső hang. — Nyisd ki az ajtót.

A leány tolvajkulcsot vesz elő a ruhája alól. Pántlikára kötve, derekán lóg a kulcs.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
 Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
 Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
 Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— „
 Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „
 a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán,

Telefon : József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körut 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Csendőrségi és más egyenruhák és polgári öltönyök

részletre!

Nagy Kálmán

a Kossuth Lajos-utcai
templommal szemben.

Kossuth Lajos u. 6

Nagy választék angol szövetekben.

Az ajtóhoz megy. Tapogat egy keveset a kulcslyuk körül, csattan a zár, nyitva a szobaajtó! A konyhaajtót is kinyitja ugyanígy.

Férfi jön be, Hajlott testtartású, öreges. Megy egyenesen a pénz helye felé. A leányka a nyomában óvatosan.

Bukó nézi erősen őket.

— Ki lehet ez az ember? — tűnődik magában. Sötét van, nehéz kivenni.

A férfi lenyúl a fazékért.

— Segíts már! — szól a kislánynak. — Nehéz! Most nehezebbnek érzem, mint a múltkor. Fene tudja, mi van vele!

A leány segít kiemelni a fazekat.

— Talán tett hozzá a vén bold! — vizsgálja nevetve a legfelső pénzdarabokat. — Ugy visszük, ahogy a múltkor vittük?

— Ugy hát! Az elvitelben nem volt semmi hiba.

— Csak az elásásban. Szamárságot talált ki maga, hiába beszéltem.

— Azt gondoltam, hogy ott lesz a legbiztosabb helye.

Eszteendőig nem vitt oda az ördög senkit, éjjel meg nem mertek arra járni.

— Most majd én mondom meg, hova ássuk!

— Jó, ne dohogj, leány!

A fazekat rongygyal tömködték meg, majd leborították zsákdarabbal a száját és lekötözték.

A kislány hecsukta az ablakot, elindultak.

Az ajtót akarják behúzni maguk után, mikor vállon ragadja Bukó a férfit.

A férfi megriad. Leteszi a fazekat, kést ránt.

A törzsőrmester gyorsabb. Megszorítja a férfi csuklóját, csavar egyet rajta, a kés kiesik.

— Szúrj bele! — parancsolja a férfi sziszegve a kislánynak.

Bukó talpa azonban már a késen

A férfi meriad. Leteszi a fazekat, kést ránt...

van, onnan nem lehet azt kivenni.

Elkeseredetten támad kézzel a férfi. Utat akar a menekülésre, mert Bukó mindjárt eléjük került, amikor vállon kapta a tolvajt, hogy a kijutásukat elzárja.

Csendőrségi
szállító!!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és
bördízműárú vásárolható

készpénzáron, hat havi lefizetésre.

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800-25.

Kérjen árjegyzéket!

A m. kir. csendőrség tiszti és altiszti-karának állandó bevásárlási helye!

SZŐNYEG

Valódi keleti perzsa, Szmirna angol velour,
argaman, német-perzsa, torontáli, ebéd-
lőszőnyegek és összekötők, futó-
szőnyegek, paplanok, takarók,
selyem moketasz-
tal- és diványta-
karók, függönyök

Címre ügyelni!

bámulatos olcsó árusítása. Mindenből a legjobbat a legolcsóbban. — Kedvező fizetési feltételek.

SCHILLINGER BÉLA
SZŐNYEGNAGYÁRÚHÁZ
Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Utaltvány nem szükséges. — o — 24. sz. árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tankönyvek magántanulóknak!

Ajánlunk I., II., III., IV. oszt. polgári vagy kereskedelmi használt tankönyveket **féláron**

bérmentve, csomagolásért nem számítunk. Utánvétellel. — Egy magántanár barátunk állítja össze a magántanulásra alkalmas könyveket. — Meg nem felelőt kicseréljük, **PESTALOZZI tanszervállalat Budapest VIII., Német-u. 35.**

Telefonszám: József 409-91.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok

csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár alkatrészek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól. belsek P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve. **LANG IMRE** műszerész-mester, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára. — Budapest, Teréz-körút 3. szám. (sarok üzlet).

Árjegyzék 950 képpel ingyen. — Ne ügynök útján vegyen.

A kislány nézi a küzdelmet, nem szalad el.

Néhány erőteljes ökölcsapás a tolvaj arcába. Mig a tolvaj megtántorodik, a törzsőrmester felrántja a konyha ajtaját. Látni akarja, ki a tolvaj és láttatni óhajtja magát is.

Ejjeli gyér világosság jön be a konyhába. Hold nincsen, de a csillagok tiszta fénye is elég.

Pisztolyt vesz elő Bukó.

A tolvaj látja, hogy nincsen menekvés.

— Ki vagy, gazember?

— Mi közöd hozzá? — szólal meg tehetetlen haraggal.

A törzsőrmester élcs füle felismeri a tolvajt a hangról.

— Pötönye bácsi, most már elég! Bukó Kálmán vagyok, a törzsőrmester. Vegye fel a fazekat, gyérünk az örsre!

A tolvaj előre jön, ki a világosabbra. Megismeri ő is Bukót.

Elkáromkodik magát. Ezt nem várta itt. Azután zavartan hebegi:

— Maga?... Hogyan kerül ide maga?...

Bukó mosolyog egy cséppet.

— Magukat vártam, öreg!

— Honnan tudta, hogy jövünk?

— Jó helyről, azt láthatja. Gyérünk!

Már minden küzdő ellenkezésnek vége. Az előbbi harciasságból könyörgésbe vált át Pötönye.

— Ezegyszer eresszen el, az Isten szent nevére! Ne tegyen csúffá egy ilyen tehetetlen szegény öregot!

Csak egy szóval, egy paranccsal felel a törzsőrmester:

— Gyérünk!

Pötönye eletérdel.

— Ne vigyen be, többet nem lopok soha! Eresszen el, ha Istent ismer, mert elémészttem magam! Mindig jó ember volt, ne legyen pogány! Meghálálom, ha elereszt...

Bukó unja a vén tolvaj rimánkodását. Látja, hogy inkább

felrengeni fog itt az udvar földjén, de meg nem indul. Hargosan szól neki:

— Értsen szót Pötönye, gyérünk!

Pötönye elveti magát.

— Nem! Irgalmazzon meg ezegyszer! Nem mozdulok, mig el nem ereszt!

Pötönye hangos rimánkodására megzelevednek a szomszédos házak, emberek ugyan nem futnak di az utcára, de ajtónyitogatások és beszédhangok hallatszanak.

Az öreg nem mozdul.

— Lőjjön agyon, de nem megyek!

A kislány úgy tesz, mintha a házba akarna besurranni, mig öregapja a csendőrrel ellenkezik.

Bukó rákiált:

— Itt maradsz!

A kislány megáll. Dacosan nézi a csendőrt.

Kint éléknül a zaj.

A törzsőrmester már rég megbilincselte volna a makacs-kodó tolvajt, ha megvan a felszerelése. Igy azonban csak a pisztolyát tette a zsebébe, mert nem akarta magát szolgálatba vezényeltetni. Aztán a fazék pénzt, a bűnjelet is vinni kellene, meg a magányos házat is biztosítani szükséges valami alkalmi tolvaj ellen. Mindazt nem teheti meg egymaga.

Végre jönnek azonban a csendőrök. Bukó füle hallja a rajtuk mozgó szerelvény ütemes muzsikáját, ezt a jólismert csendőrzenezt.

Bukó belekiált az éjszakába:

— Bukó törzsőrmester itt a Gájer-ház udvarán. Megfogtam a tolvajokat!

A csendőrök futásban közelednek.

Pötönye bilincsben van már.

A megélénkült utca szörnyülködik. Pötönye unokája kihívón lépdel a csendőrök előtt.

(Folytatjuk.)

A folyó évi 29. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Ne bántsod a magyart. 15. Akarna. 16. Zarándok. 18. Ar. 19. Ger (rege). 20. Viv. 21. Ora. 22. Ti. 24. Adi (Ida). 25. Ygnah (hangya). 28. Az. 29. Kémia. 30. Apa. 32. Az. 33. Balta. 34. On. 35. Abdal (labda). 37. Ee. 39. Balti. 40. Gr. 41. En (ne). 42. Dül. 45. Et. 46. Len. 47. Ul. 49. En (ne). 50. Öv. 51. To. 52. Gerezd. 54. Reki (iker). 56. Ako. 57. Ak. 58. Yneg (geny). 59. Auo. 60. Ei. 61. Ad. 62. Rén. 63. Légy. 64. Hi. 65. Veszni. 66. Okulás. 68. Sagam (magas). 71. Arok. 72. Re. 73. Ló. 74. Száz. 75. Nád. 76. Amazt. 80. Svéd. 83. Oh. 85. Magyar. 87. Insá (ásni). 88. Zérus. 89. Bán. 90. Lantot. 91. Lebontás. 93. Md. 94. Daru. 95. Gyülevész hatalom.

Függőleges sorok: 1. Nagymagyarország. 2. Eke. 3. Barna. 4. Arva. 5. Nn. 6. Tavasz. 7. Szózat. 8. Darázs. 9. Arad. 10. Málna. 11. Antal. 12. A kamat. 13. Rádió. 14. Trianoni diktátum. 17. Diktandó. 23. Ne (en). 26. Gödrök. 27. Hal-doklás. 31. Pantalló. 33. Beteg. 36. Bevonul. 38. Elza. 39. Be. 43. Ügyész. 44. Lenge. 45. Ere. 47. Üres. 48. Lei. 53. Duvad. 55. Kan. 64. Hangász. 67. Kevély. 68. Szabás. 69. Gaynah (hanyag). 70. Maradt. 77. Mind. 78. Antal. 79. Szoro (oros). 81. Ér. 82. Dubl. 83. Os (só). 84. Hanv. 85. Máté. 86. Alma. 92. Eü.

Helyesen fejtették meg: Turi Ernő csendőr Esztergom. Hamza Gábor őrmester Miskolc, Bede Márton őrmester Debrecen, Plagh Károly őrmester Szikszó, Sipos Imre ör-

mester Nagybátony, Szende Albert őrmester Bonyhád, Belán Péter Pál csendőr Budapest, Bognár János őrmester Ozora, Czimmermann József őrmester Siklós, Kerülő György tiszt-helyettes Mikóháza, Simon Albert őrmester Kemence, Bánóczi István őrmester Paks, Kolozsvári Gyula tiszthelyettes Szombathely, Pethő István őrmester Somlószió, Szembrátovics László csendőr Hajdúböszörmény, Veszprémi Antal őrmester Lébény, Arany István csendőr Székesfehérvár, Kámán Gyula törzsőrmester Kisláng, Jakab Miklós tiszthelyettes Szigetvár, Tausz Ferenc csendőr Devecser, Tereszter Andor gh. tiszt-helyettes Budapest, Menyhárt István II. őrmester Budakeszi, Pilipár József őrmester Mésztegyő, Holtz András őrmester Paks, Erdélyi János őrmester Bódajk, Kiss Lajos I. őrmester Komló.

A könyvet a szerkesztőségünkben megajtott sorsolás során Turi Ernő csendőr (Esztergom) nyerte meg, akinek azt postán egyidejűleg elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapest, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félemelet).

Szíves tudomására adjuk a m. kir. csendőrség igen t. Tagjainak, hogy van: kész női-, férfi- és gyermek álméleti- és télkabátokban, férfi- és gyermeköltönyökben, szövetekben, selymekben, kötött-szövött-, vászon- és divatáruban, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, szőrmékben, stb. stb. Kérjen árajánlatot!

ősz-téli képes tájékoztató árjegyzékeinket

Kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árak!

Telefonszám: Automata 132—96.

megküldöttük. Amennyiben annak egy példányát bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levele زدapon -- Rendkívüldús választékunk szövetekben, selymekben, kötött-szövött-, vászon- és divatáruban. — Árúmintákat és egyes ruhadarabokat megtekintés végett, készséggel küldünk. — Vidékimegrendeléseket aznap elintézzünk. Rendkívüli jutányos árak!